

శ్రీమన్మహాకవి కాళిదాసీయ

ప-4

శ్రీ దేవీపంచనవి

(శ్రీ మాతృకాస్తవ పంచకము)

ఆంధ్రానువక్త:

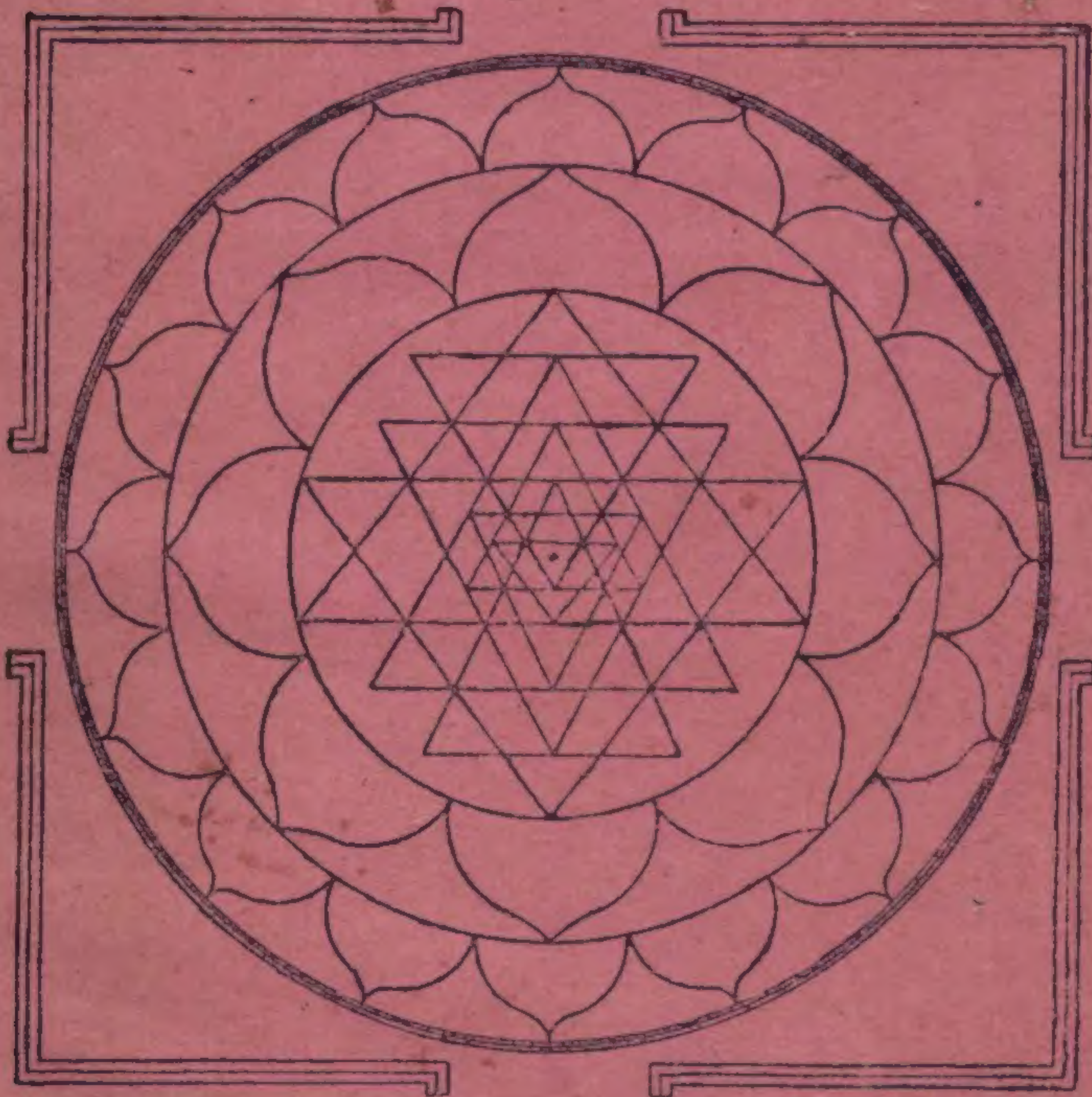
శ్రీ శివానందనాథపరనామముఁడు

ఈ శ్లో ర స త్య నా రాయణ శ ర్మ

శ్రీ కాకుళం .

: :

(శ్రీకాకుళంజిల్లా)

ప్రకాశకులు :

బ్రహ్మశ్రీయుతులు: డా॥ ఎన్. వీరయ్యదేవరగారు

(చీకనామము — శ్రీ శివానందస్వామి)

శ్రీ శివానందాశ్రమము — రాయవరము.

రాయచోటి తా॥ (కడపజిల్లా)

దెలువదనుస్సు. శ్రీ శర్మగారి గ్రంథములు :—

1. శ్రీమద్రహస్యాస్వాద్యము.
2. పుత్రికాపితృ హిరణ్యదేశ గీతములు.
3. శిశువ్యాసములు.
4. సంచనార్ - గానబంధు - సతీసుబోధన - యక్షగానము.
5. మహాసార మంత్రానువాదము.

శ్రీ మన్మహాకవి కాళిదాసీయ

==* శ్రీదేవీపంచస్తవి *

(శ్రీ మాతృకాస్తవ పంచకము)

అంధ్రానువక్త.

శ్రీ శ్రీయానందనాథాపరనాములు

ఈ శ్వా ర న త్య నా రా య ణ శ ర్మ

శ్రీ కా కు శం.

:

(శ్రీకాకుళంజిల్లా)

కృతిపతి :

శ్రీ శ్రీవిద్యానందనాథాపరనాములు

బ్రహ్మశ్రీయుతులు: టక్కిదత్తద్వివేదిగారు

గుణరాతిపేట, శ్రీకాకుళం.

ప్రకాశకులు :

శ్రీ శివానందస్వామీతి దీక్షానామధారులు

బ్రహ్మశ్రీయుతులు: డా॥ ఎస్. వీరయ్యదేవరగారు

రాయవరం - రాయచోటి తా॥ (కడపజిల్లా)

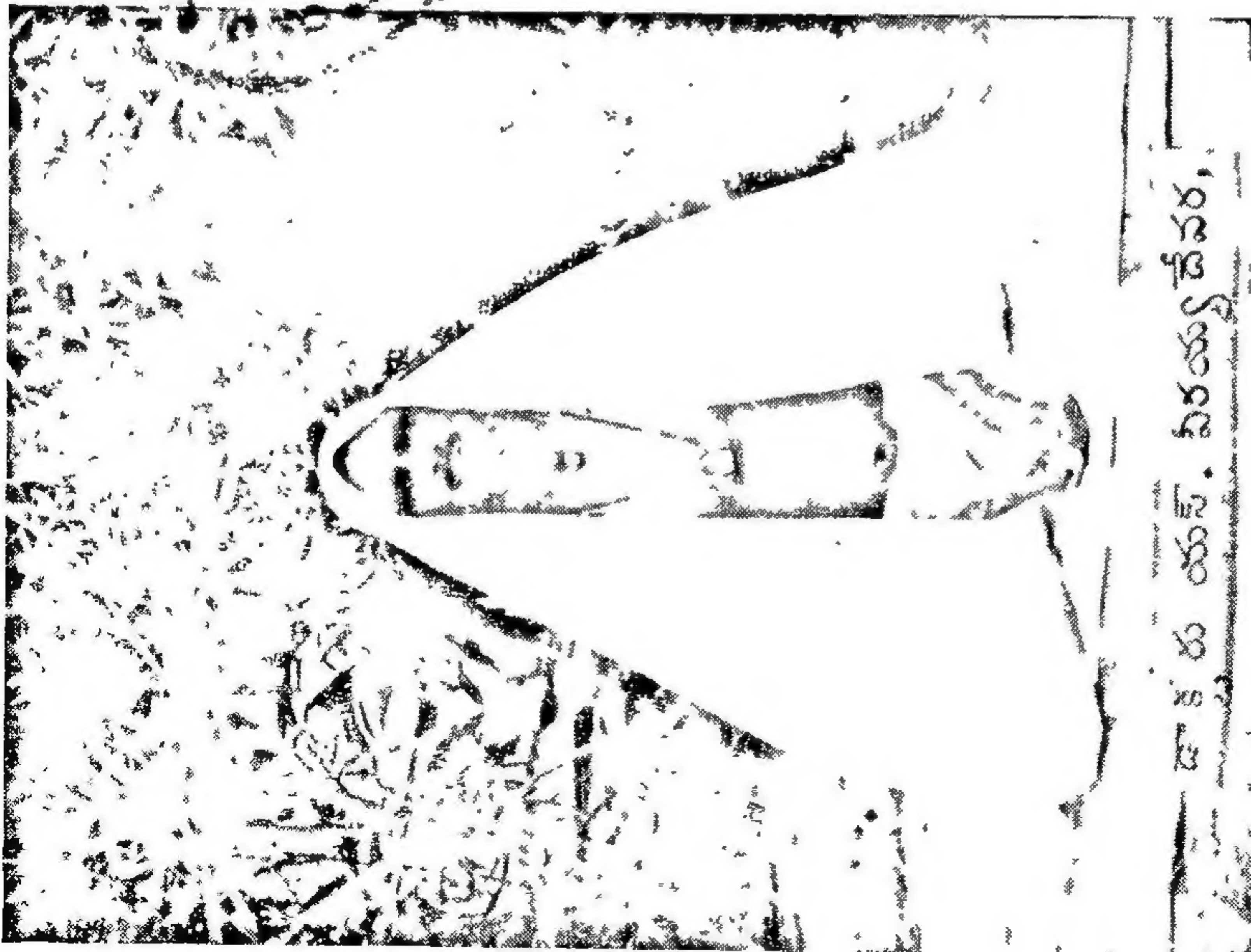
ప్రతులు 500—30-9-1951.

ఉత్తరాంధ్ర ప్రింటర్స్ నందు ముద్రింపఁ జడినది.

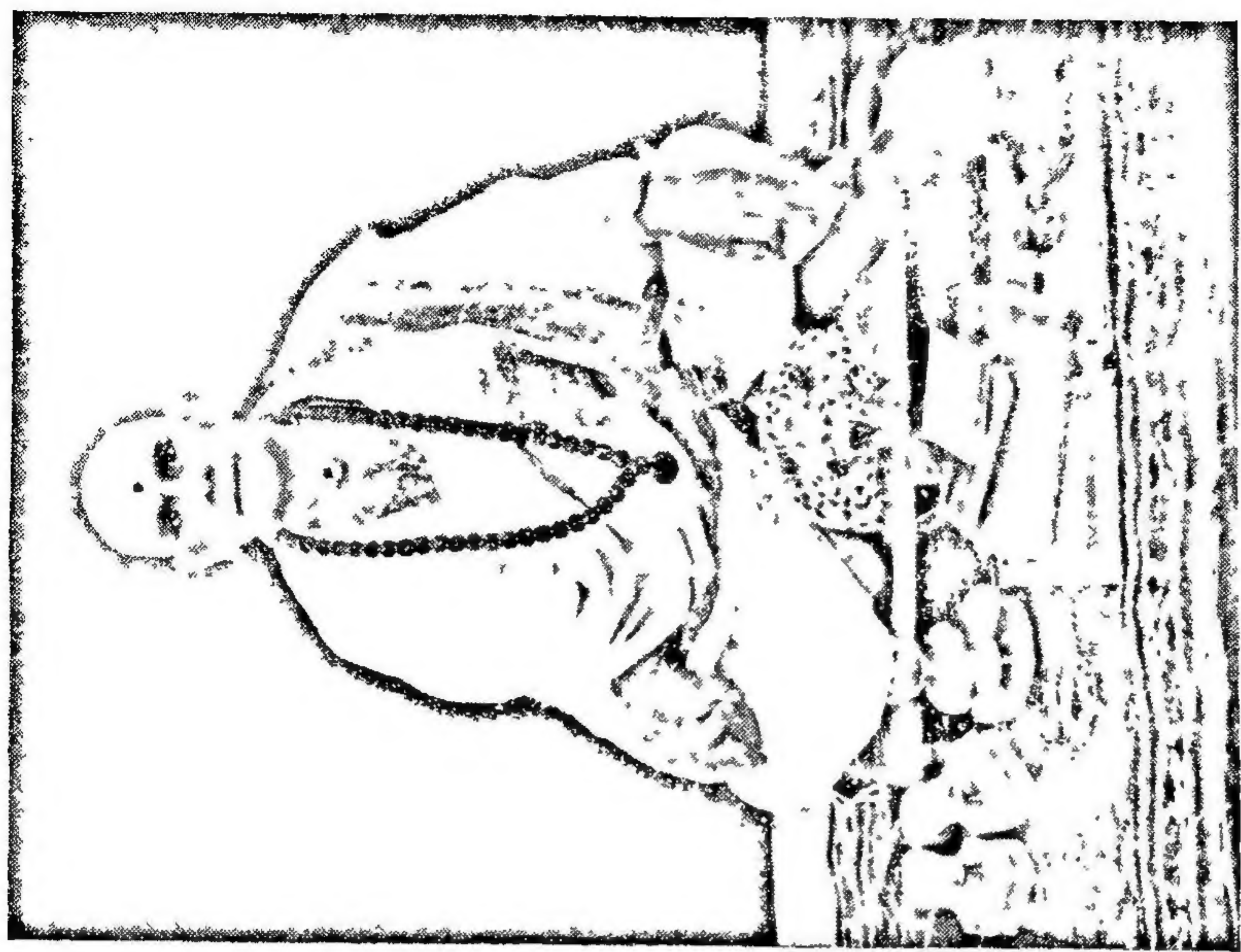
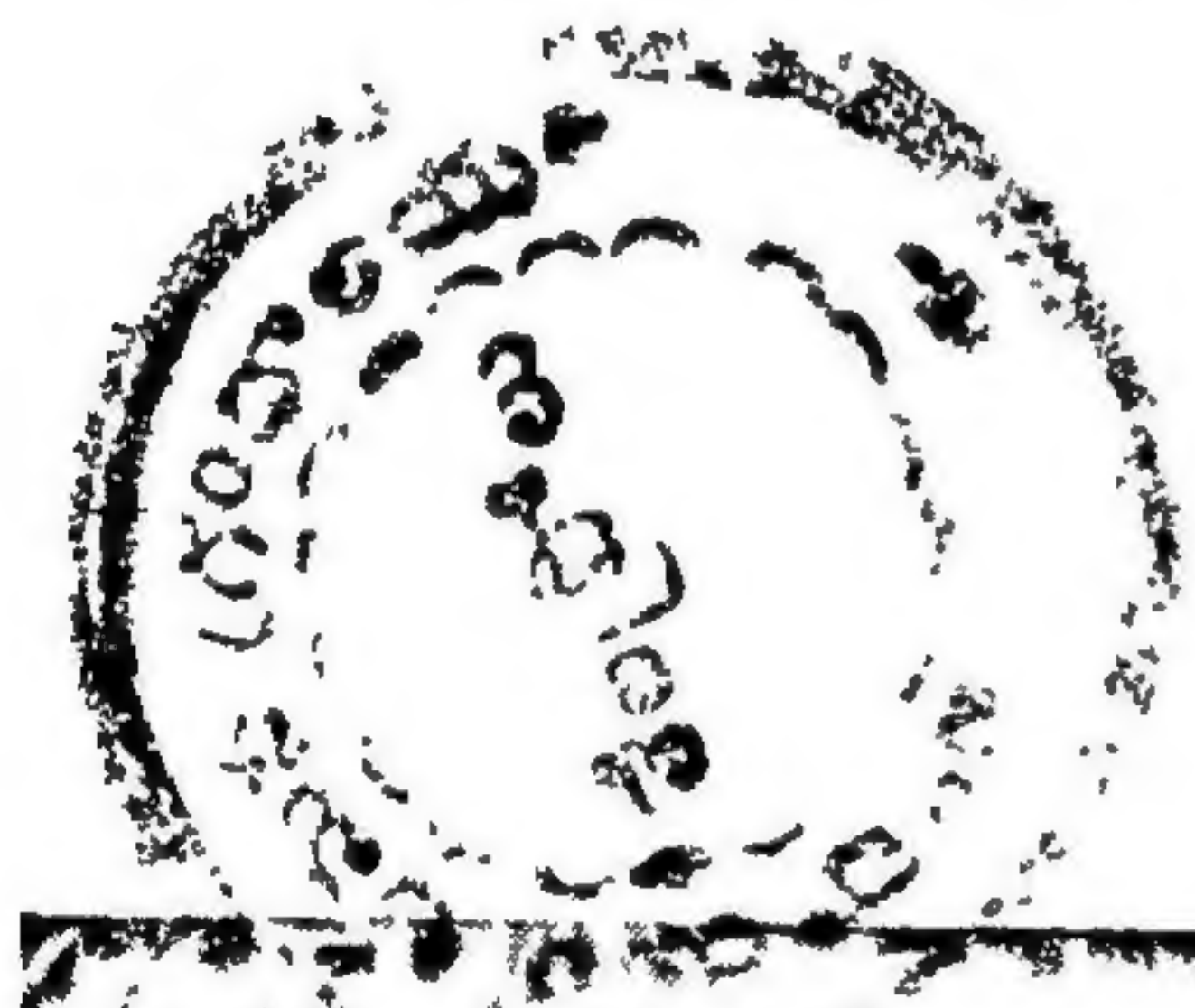
శ్రీ కా కు శ ం.

V

This image shows a blank white page with several small, dark specks and faint marks scattered across it, likely due to scanning noise or dust. There is no legible text or structured data present.

శ్రీ శివానందస్వామి (శైవక్షత్తానాథము)
డాక్టర్, ఎస్. పరయ్యదేవర (ప్రకాశము)
రాయవరం, కడప జిల్లా.

శ్రీ శ్రీయానందనాథుడు (క్షత్తానాథము)
ఈశ్వర స్వస్థానారాధన శర్మ (గ్రంథకర్త)
శ్రీకాకుళము, శ్రీకాకుళం జిల్లా.

ప. 4

శ్రీ శివానందమహామయు

— :: —

- కం॥ శ్రీరజరాచలపతిపద
 నీరజమధుపాయమాననిర్మలమతి! శ్రీ
 వీరయదేవర! యిది శై
 వారమ్మనఁదోకు, వాస్తవము స్తవమగునే?
- మ॥ ఇదె సౌజన్య, మిదే యుదారగుణ, మిద్దే స్వార్థరాహిత్య, మి
 య్యదె నిష్కామిత, యియ్యదే పరశివధ్యానాత్మసాద్గుణ్య సం
 పద యంచున్ బునుచెన్న, నాదు కృతి నవ్యాజంబుగా నచ్చునన్
 బొదలన్జేసితి వెట్టి లంకె మనకు న్మున్నొప్పెనో? మిత్రమా!
- మ॥ తొలి జన్మంబున మైత్రి యెట్టిదో? సతీర్థులఁగ మన్నారమో?
 తలపంగా మన యన్వయంచొకటో? సిద్ధంబైన శైవాజ్ఞయో?
 తెలియన్రాని కతంబెదో మనల సంధించెన్; యథార్థంబుగాఁ
 గలదే పాఠజీకంచొకింత మనకిక్కాయంబుతో నెట్టులేన్.
- గీ॥ కడపమండల మేడ? శ్రీకాకుళంబ
 దేడ? అర్వది యోజనారేని దప్పు;
 సబబు యోజింప మన వ్యతిషంగమునకు
 దైవమే కాని మానుషమై వలులునె?
- చ॥ యతమతివై తప్పోలసమార్జితశైవమహాస్సు వెల్లు పు
 ణ్యతముఁడ వీపు; శక్తిచరణామృతపానసమాత్మశర్మసం
 భృతమతి నేను; గాన నొక వింతయె యీవ్యతిషంగ మేన్నఁగా;
 సతము శివామృతాంబుధినె శక్తిసుధాపగ చేరఁజూచుఁగా.
- గీ॥ “ఆర్య! పంపుఁడు మీదు సౌందర్యలహరి”
 యన్న యెందబి జాబులో యందుకొంటి;
 ఐనఁదను కమ్మతలఁబ్రణవాక్షరమునఁ
 దోఁచు తేజా మతెందునఁదోఁచకుంట.

శా|| శ్రీచక్రాగ్ననవక్షుఁడో? పరశివశ్రీపాదపంకజనే
వాచాచ్యుత్యధురంధరుండో? సుతపోఞ్ఞాజిష్ణుఁడో? కానిచో
నాచిత్తమ్ముఁగరంచు తేజ మొక పేనాకోనలోఁబుట్టునే?
ఈచిత్తమ్మొట్టు పండునో? శివుని తేజే శక్తి వై పమ్మొఁగా;

గీ|| అనుకొనుచు నాదు కృతి యెడ ననిన మీదు
మాటకుఁగృతజ్ఞతంజూపి. మఱియుఁగొన్ని
కృతులఁజేర్కొని యివి యముద్రితములంటి;
సత్తములు ప్రకటించుచో నిత్తునంటి.

ఉ|| కీరితి, పున్నెమున్, గగనకేశుని సత్కృప యబ్బు దారురే
యారసికొంచు, నారరుణ మబ్బినఁగోల్పడ రాదబన్న ధీ
సారుల స్థూర్తి నీహృదయసద్కమునందెపుడాదుకొంటిదో
వీరయ దేవరా! కను వివేకివి, చక్కనియెత్తుకాఁడవే.

గీ|| తడవు లేకయె “శ్రీకాళిదాసకృతము
దేవి పంచస్తవి నిఁక ముద్రితము చేయు
బరువు నాపైని బెట్టి ద్రవ్యంబదెంత
యగునొ తెల్పుఁడు వేగ; “శివాజ్ఞ” యనవె?

ఉ|| వీరుఁడ వీవు దానమున; వీరుఁడ వీశతపఃక్రియారతిన్;
వీరుఁడవన్యకార్యహితనిష్ఠను; గావున వీరయాఖ్య నీ
కారయ సార్థకంబనుచు. నాపుల మిత్రుల బంధులన్గురున్
జేరిచి నీయుదారగుణశీలము విందితి నిందితింగమిన్.

కం|| సారెను నీసంఘటనపు ,
సారము యోజించి బుద్ధిసారము మెఱయన్
వీరయ దేవర! మనలన్
గూరిచి వారనిన మంచినుడులన్వినుమా.

సీ|| “మాహేశభక్తులౌ మగటపల్లి నృసింహ
మూర్తి సోదరు లొక పుస్తకంబు,
నీ శిష్యులున్ శీలనిఘరై న సరిపల్లి
సన్యాసిముఖు లొక సత్కృతియును.

సూర్యభక్తుండు తేజోమూర్తులకులజ
రామశాస్త్రి మహాక్క గ్రంథమణిని,
విష్ణుభక్తుండు వెణ్ణు బెజవాడ వేంకట
స్వామినాయందొక వైద్యకకృతి.

నిట్లు భక్తులు రామే నీకృతులనెల్ల.
బ్రకటన మొనర్చుటది యలవాటు గాఁగ
నీమ “పంచస్తవికి” నొక్క నిర్మలాత్ము
నేల చూపదు శ్రీమాత? ఈ “స” శర్మ!

సీ॥ ఓంకారమే నానె; ఓంకారమే పర్యై;
ఓంకారమే వ్రాత నున్నదియును.
ఓంకారమందె నీకుత్సాహ మొప్పారె!
ఓంకారమే మీకు నొంటు కూర్చె!
ఓంకారమే శివుం డోంకారమే శక్తి;
ఓంకారమే సర్వః మున్నదదియె!
ఓంకారచిత్రము నూహింపఁదరమె? ఓం
కారమే కారణకారణము!

ఇట్టియోంకారరతులు మీయిర్వరకును
నైన వ్యతిషంగ మది యొక్క యబ్బరఁబె?
ఈవిధంబుగ వీరయ దేవరకును
నీకు నీనాటి నేస్తమా నిక్కమెన్న?

గీ॥ శలఁపగ నిమిత్తమయ్యె సౌందర్యలహరి
యుభయమైతికి: శివుండును నుమయు దయను
దొంటి ప్రతిబంధ మిప్పుడు తొలఁచి,రంతె
కాని యా శివదృష్టికిఁగలదె చాటు?

చ॥ పరశివదృష్టియందు నిజభక్తుండు వీరయదేవరాఖ్యుడే
పరలఁగ నీకృతింబయలుపర్చెడి భాగ్యము లాఁతికబ్బునే?
పరలరె నీ సతీర్థులొకవంద? ధనాఢ్యులు లేరె? నీవె త
త్కరములఁబెట్టినన్ఫలము దక్కునె? యీ సుకృతంబలంతియే?

చ॥ పృథివీలహరితేక. కవిప్రాసిన సర్వస్వం వెల్లడింపి. ధ
త్తతరికి నందఁజేయు పరదాతదె త్రితి! వాని యాత్మకే
రతమభిచారు; లాగిరికథామము వానికె స్వాగతమిడున్;
వితరలహోనిధి, యనఘ! వీరయదేవర! యంచుఁదెల్పుచూ;

కం॥ నిరపేక్షనృగృతి ధర్మ
కరముల కందిచ్చు నీరుఁగల్యాణదుఁచౌ
పరిమేళుఁడు దీర్ఘాయు
ష్కరుఁడౌతమబంచు నాశిషములిడిరి చుమా.

చ॥ గురుచరణార్చితంబుఁగృతిఁగూర్చి సతీష్ఠల, వెల్లడింపఁగా
గురుతరయత్నముంజలిపి కోరిక వ్యర్థము గాఁగ, నిందెదో
యురుతరహేతువుండునని యుండఁగ, వీరయదేవరాఘ్ను నిన్
బరమభివుండు చూపెఁగదె; వాని తలంపె జయంబు నందెడున్.

శా॥ నాచేతనభవదీయసర్వత్తులె పన్నంజేయుమా: తర్జుతుల్
నీచాలంబము నొందకుండఁగనుమా; నీ ధర్మలంజూపుమా
ప్రాచుర్యమునకంచుఁజేయు మనవుల్ వ్యర్థంబు నాకుండ ని
న్నే చూపెట్టెను వీరశైవుని జగన్మిర్రాతి సత్ప్రేమిరౌన్.

సీ॥ అశీర్వదింతునా యైశ్వర్యలబ్ధికై?
నగుబాటు లవి శివానందులకును;
కృతమెంచి పల్కనా? కృతకృత్యులగు శివా
ద్వైతులకవి ముఖస్తవము లగును;
ఉచ్ఛోధ నేయనా? ఒరుల ఛోధ కపేక్ష
పడని జాణల కవి వెడ పలుకులు;
పేర్కొందునా? ఒక కోర్కె లేనట్టి ని
రాడంబరుల కవి యాటలగును;

ఏమిచేయుదు:నిన్నాయుమామహేశ
భక్త శుభదృష్టిన్, శివశక్తిపాద
సారసములకు, నాటి యొంకారరాంతి
కనఘ! వీరయ దేవరా! అప్పగించు,

కం॥ అమ్మా! నాధ్యానావస
రమ్మున వీరయ్యదేవరను జూపుము ని
త్యమ్మునుచుఁజిన్నిపువులన్
జిమ్మెద ముమ్మాటికి “శివ, శివ, శివ, యసుచున్.

గీ॥ నాదు కృతి నీయుదారగుణమ్ము చేతఁ
బ్రకటితంబను తన్ని చెప్పంగ రాని
దైన నొక వీరశైవ మహానుభావ
మైతి లాభంపుఁడన్ని శ్రీమాత యెఱుఁగు.

సీ॥ శివశక్తివీర్యసంజ్ఞితరసగంధక
కజ్జలిన్ జ్ఞానరుక్మమును గూర్చి,
శ్రద్ధాఖ్యకార్పాసరసమున, దృఢభక్తి
తప్తఖల్వవిమర్దితముగఁజేసి
విమలహృత్కాచకూపిక నుంచి, నిర్జన
నిర్వాతయోగ్యమందిరమునందు,
అచలదేహాఖ్యధాండాంతరస్థముఁజేసి
ధ్యానయోగాన్ని సంధానపఱచి

పాకగతురెంచి, కుప్పె పైభాగమందు
ద్యుతుల నీనెడి పూర్ణచంద్రోదయమును
వండుకొని తింద, మిత్తము వ్యాధితులకు.
నుభయులము నేర్పు గల్గు వైద్యులము గాన.

గీ॥ మన తనువులను దొల నుంచినను మనసు
లొకటి చేసిన పూజ్యశైవోత్తమకళ
మనకు మేతగులాడ్చిన మంచిమాటె;
ఉంచెనా. ఉంచుఁగాక యీ యుద్ధి మనకు.

ఇతి శివమ్.

శ్రీకాళిదాస పంచస్తవీగ్రంథానువక్త.

శ్రీశ్రీయానందనాథాపరనాముఁడు. ఈశ్వర సత్కనారాయణశర్మ

శ్రీ కా కు శ ము

శ్రీమార్యనమః

పంచాశల్లిపివద్మస్త పంచలింగప్రసాదతః
పంచవ్రణవహుపిణ్డాః పరశక్త్యాః ప్రిసాదతః
పంచపంచాస్యలింగోత్త పంచాచార్తప్రసాదతః
పంచదార్తానంతస్త్వ వేళికాశీః ప్రిధావతః
పంచాక్షిపటుతాయుక్తిః పంచాశక్త్యయహోయనాః
పంచజ్ఞానః శివానందస్వామీ జీయాన్నిరామయః

డాక్టర్ శ్రీ శివానందము వీరయ్య దేవరగారి చరిత్ర సంగ్రహము

పాఠక మహాశయులు !

నేటిదాఁ నొందొరుల ముక్కు మొగమెటుంగక నా సౌందర్యలహ
ర్యను వాడిమునుశ్రీవారందుకొనుదాఁక కమ్మలమూలముగానై నఁబరిచయము
లేక యాంధ్రావని యట్టించుననే మూలనో మూలుచున్న నా యీ కృతిని
నిరపేక్షముగా నచ్చొర్తించి భక్తకరములఁబెట్టుచున్న వీరశ వశిధామణి
శ్రీ వీరయ్యదేవరగారి జీవిత సంగ్రహ చరిత్ర మిటఁబెట్టుట యస్మిన్తులము
కాదు. శ్రీవారికిది యిష్టము కాకున్నను నా విధియని ప్రియత్న పూర్వక
ముగా సంగ్రహించినదానిలో సంగ్రహమిది.

శ్రీవారిది కడపజిల్లా, రాయచోటి తాలూకా రాయవర గ్రామము
నివాసస్థలము. లింగి ద్రాహ్మణులు. (జంగములు) మతము వీరశైవము.
“అహమి ప్రియం కుర్వన్నిదమః ప్రితియోగినః పరాక్రమపరో భుంక్తే
స్వార్థాన మశివాపహమ్” అని పరావజ్ఞాశికయందు నిర్వచింపఁబడిన
లక్షణములు పూర్ణముగా నన్వయించు వీరుఁడు. (సాధకేంద్రుఁడు)

ఇంటిపేరు శివానందమువారు. వీరి పూర్వులు సమ్మెటయను గ్రామము
నుండి రాయవరముచేరుటచే సమ్మెటవారని వ్యవహారము. శ్రీజనమే జయ
మహారాజ ప్రితిష్ఠితమును బాహుదా పింఛా నదీ సంగమదేశస్థమైన సంగమే
శ్వరాలయసమీపమున జంగమపల్లె యిప్పటి కాపురపుటూరు.

స్కందగుణగోత్రులు. పంచకర్ణశాఖములు. తండిరి-చివరి గంగయ్య గారు. సర్వగుణులు. కరలింగార్చననిరతులై యుపనిషత్తీరా పతనాదినిష్ఠులై గో సలవత్స్వరములు పదియి టీడయార్యచేసి శివైశ్వము నొందిరి. శివైశ్వ - కుం॥ నీ॥ సిద్ధిమాలబ. శ్రీ దేవ్యపాసనాచిత్తర. సునర్త దానరీం. పసుర నాభవర్తిత. జనులచే ఘాగత భూభరిమితగాఢ్లానింపఁబడినది. ఐద యేరాదిశీ పుణ్యాదిపనిమున భక్త్యచరణసన్నిధిని సుత జంబుమిరార్యితగుమ త్తమున “నేను నేను శ్రీ దేవిసన్నిధి కేగుచున్నా”నని చెప్పి మైక్యమొందిన చివఃశాలిని.

ఈ పుణ్యదంపతులకుఁ గలిగిన పుత్ర పంచకమున మన పంచస్తవీ ప్రకాశకులై న వీరే జ్యేష్ఠులు. తక్కు నలుపురు సత్తులును. సలరాన పంతులు. సుఖులు.

శ్రీ దేవరగారి గురుమంతలి:—

1. బ్రహ్మశ్రీ ఉక్కిరి న్నల్లకర్ణగార. అంభ్రగీర్వాణ గురువులు.
2. పంచపీతోద్ధారక. ఛిష్ట బ్రహ్మచారీర్వాది విరువాంతతులును సప్తత్కధిక గ్రంథకర్తలునగు బ్రహ్మశ్రీ కాశీనాథ శాస్త్రులనాట కన్నడ వాషా గురువులు. (వీరు వ్రాసిన వానిలో శ్రీ జగద్గురు పంచాచార్యప్రాసీ నతి” 2 “వీరపై వరన్న” అను గ్రంథములను నేను జదివితినీ. అంపలి రన్నడ వాషామార్దవము. ఉపన్యాస శుద్ధి మునురిమ, అటుండ శ్రీ శాస్త్రుల వారి బహు శాస్త్రపారంగతత్త్వము, సర్వమతసహాదరము. చోరజ్ఞాన సంప దయుఁ జదువరులను సైట్లలను జేయును. వీరపై సమతోర్ధ్వరణమునకై యవతరించిన యపర్ణ శంకరులనుగానెంచి నమస్కరించితిని.)

3. శ్రీ శంకర మతస్థాపకులు శ్రీ మునిలమ్మగారు వీరి వైద్యక గురువులు.

4. శ్రీ జగద్గురు, పండితాచార్య. వీరసూర్య సింహాసనచరపట్టాది రారులు. అపర మార్కండేయ బిరుద భూషితులునగు శ్రీశ్రీశ్రీ వీర గురు స్వాములు వీరి కై వదీక్షోపనేతలు.

5. జగద్విఖ్యాత పురుషులు, ఏర్వేరు వ్యాసాశ్రమ నిర్ధారలు శతాధిక దేదాంత ధర్మ సీతి భక్తి గ్రంథకర్తలు మహర్షిరుబ్యులు యథార్థ

ధారతీ పత్రికా సంపాదకులునగు శ్రీశ్రీశ్రీ మలయాలయస్వాములవారు వీరి దేవాంత విచారచేతులు.

6. విఘాత పత్రికా సంపాదకులు, విష్వద్వరేణ్యులైన బ్రహ్మశ్రీ పీఠభక్తిరసరసగాలు వీరి వీరికై వజ్రానందాద్వైతములు.

7. శ్రీ 1008 ఆగష్టు విశ్వానందాద్వైత సింహాసనాధీశ్వర శ్రీశ్రీశ్రీ పీఠభక్తి శివాచార్యమహాస్వాములు, వేదతీర్థ, కావ్యతీర్థ, స్మృతితీర్థ, ధర్మాచార్య, విద్యానిధీర్యాది బహు విరుదఘాషణులు, సర్వతంత్ర స్వతంత్రులు. సర్వమతసమాదరులు, తపోధనులు, శివపంచస్తవి, రేణుకవిజయ, విఘాతీర్యాది బహు గ్రంథకర్తలు, శ్రీ కాశ్యపురంబు జ్ఞానమందిర బృహద్గ్రంథాలయ ప్రతిష్ఠాపకులైన జగదాచార్యులవలన మన గ్రంథ ప్రకాశకులు స్పాటికలింగ సాలగ్రామ శ్రీ చక్రార్చన షట్చక్రసనా ప్రణవధ్యానాదికముల సుపదేశ మొందుచిరి.

ఈ శ్రీ గురుస్వాముల యానంతనే మన పీఠయ్యదేవరగారు అసమరసోదీక్ష నెఱపిరి. శ్రీ శివానందాశ్రమమును పేర నొక సార్థకాశ్రమము నిర్మించుకొని యిందు 13 సం॥రములు స్పాటికలింగ శ్రీచక్రార్చనములతోను దేవాగమోపనిషత్సర్వలతోను గీతావతనాదులతోను సాగి యిప్పుడవి యన్నియు శ్రీకైల పీఠమందు సమర్పించి నిరాడంబరముగా నిరాలంబోవాసనయందే నిష్ఠితులై ధర్మ చిరైశ్వర్యమును బవిత్ర జీవయాత్ర చేయుచున్నారు.

ఋషి సప్తకమువంటి గురుసప్తకమునకు శశూరిషానేవలుదేసి గడించిన వీరి జ్ఞానమును గొలువనలవియా? వీరి శైవ వైధ దీక్షానామము. “శ్రీశివానందస్వామి” శివభక్తిరీతితోను కేశవభక్తి వీరియందుఁజిత్రవిశిష్టము.

ఏమన వీరి యిలవేలుపు శివునకుందోడు శ్రీవెంకటేశ్వరులట. చదు పడులరు గొండలుకును వీరశైవులగు కొండలుకును వింతగానే యిది రోచును. గాని నాకుగాదు. మన శ్రీ శివానందస్వాములు వెంకటేశ్వరుల పేర శ్రీ చాలా త్రిపురసుందరిని ఆ శివశక్తినే యారాధించు చున్నారు. ఏమన మన దేశమందే తిరుమలనాథుని వెంకటేశ్వరుఁడందురు. కాని తత్త్వజంగ మహారాష్ట్ర హిందుస్థానాదుల వారెల్లరు “చాలాజీ” యందురు. కొన్నివందల యేండ్లు సుప్రసిద్ధముగా జనులనోట నలిగిన యా మూర్తి

పేరదియే. - కావుననే నేటికిని బహుజనముఖమున మ్రోగుచున్నది. - నిరు
ముల ప్రేతము ఇటీవల దిక్కుదైతమర స్థాపకులగు శ్రీరామానుజస్వామిలచే
విష్ణుక్షేత్రముగా సంస్కరింపఁబడిన కేవలవిలింగక్షేత్రమైన శ్రీకూర్మము
మున్నగువాని వంటిదియై యచ్చట శివక్షేత్ర చిహ్నములవలననే యచ్చట
నేటికిని శివశక్తి క్షేత్రచిహ్నములు పోకున్నది. శ్రీ వేంకటేశ్వరమూర్తి
బాలాత్రిపురసుందరీ చతుర్భుజ భేదములలో నొకదానముమూర్తియే యని
తద్వక్ష్యంతుంగుదురు. నేటికిని శుక్రవారమునాఁడు కుంకుమార్చనము, పూల
మహాసేవ, ఉత్సవమూర్తులను పులివాహనముపైని దిరువీధి, ధనుర్మాసమున
దిల్లదహర్చనము. ఆశ్వియుజమున బ్రహ్మోత్సవము మున్నగు న దెన్నియో
సాగుచున్నది సాక్ష్యములు కావా? కంతమున నాగాధరణమున్నదనియు
ప్రక్కనేక ముఖకాలమున్నదనియు పాదములయొద్ద సర్ప మున్నదనియు.
స్వర్ణసుయ శంఖచక్రములు మూలమూర్తికి సంబంధించి లేవనియు నచ్చటి
వైష్ణవోత్తమురే చెప్పుదురు. వీనినిబట్టిమాడఁదొలఁచినిది బాలాత్రిపురసుందరీ
విగ్రహముగానుండి పిమ్మట పీఠశైవము వెలసిన కాలమునపీఠద్రవిగ్రహ
ముగానో కుమారవిగ్రహముగానో సంస్కరింపఁబడి యిటీవల శ్రీరామానుజు
లచే విష్ణుస్థలముగా మార్పఁబడియుండుననియుఁదోఁచును. వేంకటశబ్దపరమైన
ఈశ్వరశబ్దమే ప్రబలసాక్ష్యము ఈ విషయములన్నియు శ్రీపతిపండితులు
చాసిన క్రీకరభాష్యమందు విస్పష్టమును. “నను వేంకటేశ్వర వితరేశ్వరస్థానే
విష్ణోరీశ్వరశబ్దశ్రవణాత్, పరగురామావతారే తస్య బ్రాహ్మణకుల సంభవశ్రీప
తాన్ కథంక్షత్రియత్వముపదిశ్యతే ఇతి చేన్న. వేంకటేశ్వర స్వానాసవిష్ణుత్వం
తదంగే నాగభూషణాది ధర్మాణాంద్యోతనాత్, మూర్తివిగ్రహా శంఖచక్రాది
లాంఛనానా మదర్శనాత్ పీఠేశ్వరస్య రామానుజకల్పిత వేంకటేశ్వరత్వం
రజ్జుసర్పపదావాసమాత్రమేవ. కించ తత్పాణ్యధోదేశే శివలింగదర్శనాదీశ్వ
రశబ్దో వ్యవహ్రాయతే” అనునీశ్రీకరభాష్యపంక్తులు వర్ణింపరా?

శ్రీరామశమునకు శివైక్యలలోనున్న శ్రీకూర్మక్షేత్రమందును విష్ణువుగా
ఋజింపఁబడు మూలమూర్తి కేవల పృథులింగాకారమే గాక వైష్ణవక్షేత్రచిహ్న
ములెన్నియో యుండుటయు శ్రీకూర్మనాథుడని వైష్ణవులు వ్యవహరించు.
కొన్నను శ్రీకూర్మేశ్వరుడను పేరు మాసిపోకశాసనము లందును వ్యవహార
ములనందును విస్పష్టము, గాన సంస్కృత ప్రవేంకటేశ్వరుడు మున్ను శివ
శక్తిక మూర్తియే కావలయును.

ఈ రహస్యములన్నియు సమగ్రముగా నెరింగియే మన గ్రంథ ప్రకాశకుడైన శివానందులు శ్రీ వెంకటేశ్వరుని గొల్చుటచే “ఏకాగ్రీయా ద్భారతకరీ” యనునట్లు కులక్రమాగత శివశక్త్యారాధనముతోఁబరమార్థముచేఁ దదభిన్న విష్ణ్వారాధనము కలిసి వచ్చునన్నయెత్తు శ్రీవారి యోగ్యతను ఛాగ్యమును వెల్లడించుఁగదా.

శ్రీ వారణాసి జగద్గురు శ్రీ పీఠభవ్ర శివాచార్య మహాస్వాములు శ్రీరంభాపురీ జగద్గురు మహాస్వాములు మున్నగు మహాపురుషులు వీరికి వ్రాసిన శ్రీ ముఖ పత్రికలనుబట్టి యా గురుస్వాములకు వీరి యెడ నెంత వాత్సల్యమో యంత గౌరవముని తెలియును. మఱియు వీరి యందేమి విశిష్టత కలదో, లక్షల కొలంది వచ్చు బడిగల శైవ గురు పీఠాధిపతులు తమ మతములందగు ప్రత్యుత్సవమునకును వీరి నాహ్వానించుటయచాక వీరి సాన్నిధ్య సాహాయ్యములను గోరుచుండునట్లు లిఖితములచల్లఁ దెలియు చున్నది.

మన శివానందులు శ్రీ కాశీ గురుస్వాములను బంచవింశతి రత్నముల తోను, శ్రీ మలయాలయస్వాములను అష్టోత్తరశత రత్నములతోను బూజించుటయు, శ్రీ రంభాపుర్యాది శైవ గురు పీఠముల నెన్నిసారురో నూటపదారులు సమర్పించుటయుఁ జూడ భక్తి వివరణాదుల మూర్తియే యనక తప్పదుగదా. ఈ గ్రంథ ప్రకాశనమునంటి యువారద్యతులు వీరి చేత నెన్నియై యుండునో?

ఎన్నిటిలో తఱచి చూడగా నీ శ్రీ శివానందస్వాములు చిన్నటనుండి పరనస్తు తత్త్వజిజ్ఞాసయు, పరమేశ్వరోపాసనయు, సత్య భక్తులతోడి పరిచయ నాంగత్యముచే మహాధనముగావించి “పరోపకారార్థ మిదం శరీర” మ్మను మాట నన్వర్థము చేయుచున్న సత్పురుషులని విస్పష్టము.

గాన శ్రీ పీఠయ్య దేవరగారి (శివానందస్వామి) పవిత్ర చరిత్రము ఛారణీయులకు నందు ముఖ్యముగా నాంధ్రులకు నొజ్జ బంధితదా దైవీ సంపద్యిరాజమానుడైన శ్రీవారికి జగత్పితా పార్వతీ పరమేశ్వరులు దీర్ఘాయురారోగ్యైశ్వర్యములను బుత్ర పౌత్రాభివృద్ధిని బ్రహ్మసాక్షింతురుగాతమని పంచస్తవీ పాఠకుడైన భక్తులెల్లరు నాశాసంతురని సమ్మచున్నాను.

గ్రంథవర్త

శ్రీ శివానంద నాథాపరనాముఁడు

రశ్వర సత్సనారాయణశర్మ

vi

శ్రీమాత్రేయముః

మున్నుడి

ఉపనిషత్సతమునుబట్టి పరమాత్మ వస్తువు చేతనునిచే నుపాసింపఁబడు విధములచేతనే వలుమతము లేర్పడినట్లు తోచును.

సుప్రసిద్ధమతములందా పరమాత్మకును దచ్చక్తికిని భేదము లేదనుటయే శ్రుతినిశ్చితార్థము అనఁగా శక్తి శక్తిమంతులకు భేదము లేదనుట. ఉన్నదది యొక్కటే కాని రెండు లేకనుటయే యద్వైతము. బ్రహ్మాండ విండాండములందు వెలయు సచ్చిదానంద స్వరూపమైన యా పరవస్తువును బ్రహ్మశక్తిగా నెఱింగి మాతృభావముతో నారాధించుట శాక్తాద్వైతము. ఆ బ్రహ్మ వస్తువే శ్రీ శబ్దవాచ్యము. దాని యారాధనమే శ్రీ విద్యోపాసన. అది వేగసమ్మతము. ప్రాణాయామాది నియమసహిత యోగ విశిష్టము. త్రిపురా రహస్య కౌల భాషనోపనిషదాదు లందుఁజూడనగును.

శ్రీ విద్యోపాసన యట్టిదికనుకనే ద్విజాతులకు ఉపనయన వేళనుండియే ప్రాణాయామ సహితముగాఁగఱపఁబడుచున్నది. కాలక్రమమున నావిధి యాచరణనుందు క్షీణించుట చూడ నది దేశదౌర్భాగ్యమే యనఁదగును. ఎంత కాలమాయుపాసన ద్విజాలందుపేక్షింపఁబడ లేదో యంతకాలము కర్మభూమి యగు నీ భరతఖండమున మహాత్ములు, మేధావులు, ప్రజ్ఞావంతులు, శక్తిమంతులు, సిద్ధిసంపన్నులు కళాప్రపూర్ణులును వెలసి యీ ఖండమే యన్నిట మిన్న యనిపించిరి. వేదశాస్త్రార్థరచనము మున్నగు మహాత్కార్యము లొనర్పఁగలిగిరి. అద్భుత సిద్ధులను బ్రదర్శించి దుష్కర కావ్యములు లోకహితార్థముగాఁ జేయఁగలిగిరి.

ఎంతకాలము వేదమాత గాయత్రి భారతీయులచేఁ ద్రివిధముగ నుపాసింపఁబడుచుండెనో యంతకాలమును మన దేశమాత మేధాప్రజ్ఞాసంపన్నులయిన మహాకవులను భాష్యకారులను దుంబుర నారద తుల్యగాయకులను దైవజ్ఞ శిఖామణులను అణిమాదిసిద్ధిధనులనుగన్నది. వారును బరాశక్తిని బరిచరించియే తన్మూలముగాఁగొన్న జ్ఞానధనము ననుగ్రహముతో శాశ్వతముగా నిహపరసాధనముగా వసుభవింపుఁడని మనకై విడిచి పిమ్మటఁదమ భౌతికకోపాధులనువిడిచి జ్ఞానాందోపాధులతో శాశ్వతులై యర్చావతార పురుషసమముగా నారాధింపఁబడుచు మనకుఁ గంటికిఁగానరాని యండలై యున్నారు. శ్రీ శంకర రామానుజానందతీర్థ కాళిదాస తిర్క్కన త్యాగరాజాదుల జయంత్యుత్సవములు నేఁడు జరుగుచున్నవియుఁ దార్కాణములేకదా. మన మాధనము ననుభవించి జ్ఞాన సంపన్నులమగుటకును బరదేవతనారాధింప వలదా? ఆ పరదేవ తయే శ్రీమాత.

శ్రీవిద్య యనగా బ్రహ్మవిద్య యను మాటతెలియక యన్యథా గ్రహించి భ్రమవడి యిప్పుడీలోకము బెదరి చెడుచున్నది. క్రమముగా సంస్కృత భాషాజ్ఞానము కొరవడుటచే ఉపనిషత్పరామర్శము లేకుంటయు, దుచ్ఛఫలాపేక్షతో దుస్తంత్రములను బ్రమాణముగా, గొన్నవారు వేదనిందితాచారములను బ్రబలజేయుటయు లోకద్రోహులు స్వార్థపరులునైన గురు నామకులు పండితమ్మగ్యులు వెలయుటయు, దాన సమయాచారము సన్నగిల్లుటయు సంస్కృత భాష తోడనే యాధ్యాత్మిక విద్యకింతయు రాజావలంబము లేకుంటయు మున్నగునవెన్నియో, దీనికిఁ గారణములు. ముఖ్యముగా సంస్కృత భాషకు వెల గలిగి వేదవిద్య పునరుద్ధరింపఁబడి తదుక్త వరిసస్యా రహస్యము లెఱింగికొని బ్రహ్మ వస్తువు పాసింపఁబడినపుడే తొల్లింటి విభవ మీదేశమందఁగలదు. అలఁతి మానుష ప్రతభకే వెల యిచ్చి వ్రేలాడు చున్నంత కాలమీదేశ మునకుఁ దొల్లింటి తపస్సంపన్నులగు మహానుభావుల జ్ఞాన విజ్ఞాన మహత్తలు వింతలుగాను, గల్పితములగు కల్లులుగానే తోచును. అవి మనచే ననుభూతములు కానేరవు. మనచేఁ బ్రదర్శింపఁబడి యుత్తర సంతతులకూఁ తలుంగానేరవు. ఇహపరముల భగవదనుగ్రహ సంపాదనమున కీ యుపాసనమే యావశ్యకమని వేద మాత పల్కినదే శ్రీ గీతాచార్యులు 13వ యధ్యాయమునుండి గ్రుచ్చి చెప్ప మొదలిడిరి. గీతాసార బోధకులు, గీతా పాఠకులు, గీతాను వక్తలు, నిపుడు వేనకు వేలు, ఉపసనాకాండము నుపేక్షించువారలే పెక్కింఁడు గాఁగా విభూతి యోగ భావమెటుల ప్రచారమునకు వచ్చును?

శ్రీ మాతృభావ బ్రహ్మోపాసన సమయాచార పద్ధతిని సార్వజనీనమై యుండెననియు, అది సర్వదా స్మర్తవ్యమై యుండెననియుఁదెల్పుటకు శుద్ధాద్వైత బ్రహ్మోపాసనకు సదా స్మర్త వ్యసాధనముగా ద్విజపురుషులకు సప్తవింశతి తత్త్వములకుఁ బ్రతినిధులైన 27 పోగులుగలిగి 27 తత్త్వముల కతీతమైన బ్రహ్మమునకుఁ బ్రతీకమై బ్రహ్మ సూత్రమని పరంగు జందెము నిరంతరధార్యమై యెటులున్నదో యటులే పిండాద గత ఐరాళక్తి సుపాసించు క్రమమునఁ దద్బోధకములును దదను భూతి స్మారక చిహ్నములునగు శిరోఘోషణములు శ్రీలకు సర్వదా ధార్యములై యుండినవనుట షష్టిపూర్తియైన సత్పురుషులకు వింతకాదు గాని యిప్పటివారలకుఁ గడు వింతయే.

నాటి బోటుల నగలందుఁ జేరు చుక్క మొవలు అదిపతి మర్మమును (వెనుకటి తలను గానవచ్చు. శిరోజావర్తము : వెండుకల నుడి) గప్పెడి రాగిడి నెలవంక వటుకుఁగల తలనగలే ఆజ్ఞాది ద్వాదశాంతముగానైన బింద్వాది షోఠశాంతముగానైన యోగాను భవ విశేషాంశములను ధ్యాన యోగియైన ప్రతిగ్రహస్థునకు దన యిల్లాలి మోము చూచినంతనే స్మృతికిఁ దెచ్చు పాఠనములుగా నుండెనన సందేయము లేదు.

ఆ వివరణమును విమర్శ బుద్ధితోఁ జదువు గృహస్థ ధ్యానయోగికి భోదపడఁగలదు.

స్థూల సూక్ష్మ పరోపాసనముల క్రమ రహస్యమును సాముదాయకముగానే తెలుపుచు బ్రహ్మాండ పిండాద సృష్టి సామరస్యము బోధించుచు శివశక్తితత్త్వమును బోధించు శ్రీ చక్రమే మున్ను శ్రీ శంకర భగవత్పాదులచే నుత్తరమున నుజ్జయిని వారణాసి మున్నగునవియు దక్షిణ

మున శృంగేరి కాంచీ మున్నగునవియునైన పవిత్ర స్థలములఁ జదునెన్నిదింటఁ బ్రలిష్ఠింపఁబడి శ్రీ విద్యా పీఠములని వాసిగాని తద్విద్యాజిజ్ఞాసువులగు భారతీయులనేకులుత్తీర్ణులగుటకుఁదోడు పడినవి. ఆ పీఠములందుఁ గ్రామ శుశ్రూష చేసి యుత్తీర్ణులయ్యెడివారు.

ఇంతేల? నేటి శ్రీనగరము నాటి పృథువులచే శ్రీ చక్రమందలి నవావరణముల యను కరణముతోనె కట్టఁబడినది. శ్రీ లలితా సహస్రనామ భాష్యకారుఁడును పరివస్యా రహ స్యాది బహు శాస్త్రద్వైత గ్రంథకర్తయు సర్వ శాస్త్ర పారంగతుఁడనగు శ్రీ భానురానంద నాథా పరనాముడగు శ్రీ భాస్కరాచార్యుఁడు కావేరీ తీరమున సమృద్ధి గ్రామమున శ్రీ చక్రాకార దేవాలయము నిర్మించి యటదు శ్రీ చంద్రలాంబాదేవిని బ్రతిష్ఠించెను. ఇట్టి వెన్నియో శ్రీ విద్యో పాసనా భాహుళ్యమునకు సాక్ష్యములై మన దేశమున నున్నవి.

ఆ విధముగా నిత్యకర్తవ్యమగు పరోపాసన ప్రతి గృహమున వికసించినది. దాని రహస్యములు నుపయోగములును గ్రమ్ముగా విస్మరింపఁబడుటకు దౌర్భాగ్యముచేఁ బురుషులందఱున పరివస్యోపేక్షయే హేతువు. కావుననే పైని సూచించిన యిల్లాలి రాగిడి మున్నగు తల తొడపులు మోటునగలుగా నెన్నఁబడి క్రమముగా నామావ శిష్టములై నవి. నానాట భావి భామినీ సంతతులందు వానికి నా మావశిష్టతా భాగ్యమును లేకుండును. పరికింప నప యాచాడ నిపుడు వీధి నాటకములందు (భాగవతములు) శ్రీ వేషధారుల తలలపైని మఱియుఁ గొన్ని హిందీ చలన చిత్రములందును గానఁబడును. ఆ హిందీ సినిమాల యందును చేరు చుక్క, అర్థ చంద్రుఁడు, పావటబిందులు మాత్రయే తఱచు గాననగును.

అది యటులుండనిండు. వైవాహికబంధము శివశక్తియోగమును దెలుపుచు బ్రహ్మ నందానుభవఫలమును మాటయే తెలియక కేవల తుచ్ఛమానుషానందముగాఁజేలి పోయినది.

ఇంతేల? ఇప్పుడు వడుగువేడుక యనఁగా బ్రహ్మవిద్యాభ్యాసారంభోత్సవమని చెప్పి వటునకు ధరింపఁజేయు జందెపు 'బో'చ కందువమును దెలుపు నాచార్యులెందఱు? తెలియఁ జెప్పించు తండ్రి లెందఱు? నేటి వటువులును "గర్భాష్టమేషుబ్ధాహ్మణముపనయీత" యను మాట పోయి ఏడునాతేండ్లు దాటిన వారలే కదా; ఇంటర్ బి"ఏ"క్లాసు విద్యార్థులే కదా; వారి యందఱునను మాపెద్దలు వ్యయప్రయాసములకు లోనై చేయుచున్న యీ యుత్సవము తత్త్వ మేమి యని తెలిసికొనఁగోరు వారెందఱు? "ఓం భూః" ముక్కు పట్టుకో "యని ఎవరి ముక్కు రూడచెప్పక పట్టించు నాచార్యుఁడే కాని దాని విధానప్రయోజనములను దెలుపువాఁడు లేడు కదా; అవి తెలుపనపుడు ముక్కు పట్టించిన నేమి? చెవి పట్టించిన నేమి? జిజ్ఞాసువులు న్నపుడు గురువులకొడువ నేటికిని లేదు." ఓమిత్యేకాక్షరంబ్రహ్మ "యన్నది మొదలిడి దీని వినియోగము సాయుజ్యమే యని యాబ్రహ్మశక్తిని మాతృభావముతో నుపాసించునపుడు క్షీర వరద యగునని తెలుపుచు" గాయంతంత్రాయతఇతి గాయత్రీ "తన్నుగానము చేయు వారిని గాపాడునది యని నామరూపరసాతవస్తువునకు గాయత్రీనామమే యిది. అయిదువర్ణముల అయిదుమోములను వివిధపరికరములతోఁగూడిన పది చేతులును గల శ్రీరూపమునే కల్పించి తదనంతకల్యాణగుణములఁగొన్నిటిని నిత్యస్మర్యములు గానూచించి దానినే యుపాసింపుమని

స్థూరోపాసనమును, ఓం భూర్భువఃస్వః తాది బీజములను బ్రహ్మతత్త్వమును బోధించువానిని జేర్చి (గాయత్రీ) మంత్రమును శ్రుతినుండి యుద్ధరించి యర్థసహితముగా జపించి మానుషజన్మలబ్ధి వలన ఫలమునొందుమనిరి. ఇది శ్రీవిద్య కాదా? బాలాదుర్గాదిమంత్రముల నుపాసించినవాడే శ్రీవిద్యోపాసకుడా?

ఆ వేదమాతృసంవముఖములయు నాయమ్మ పదిచేతులందయిన పరికరములయు నభిప్రాయములను విజ్ఞులవలన నెఱింగికొనునది. గ్రంథబాహుళ్యశంక నిందు వ్రాయనైతిని. ఆ గాయత్రినే వేదమాత యనిరి. ఆరహస్యార్థములను దెలిసికొన్నపుడు ఆతల్లి సర్వశక్తియైన బ్రహ్మపదార్థమే యనియుఁదన్ను నేవించువారికి ఇహపరములందావిశ్వకములగు నన్నిటిని బ్రసాదించునది యనియు నానందము గలుగక పోదు.

స్థూరోపాసనకై కల్పితమగు మూర్తివిశేషాభిప్రాయములును, నూక్షోపాసనకై మంత్రద్రష్టరైన యిషులు పలికిన బీజాక్షరములయర్థములును ఉద్దిష్టదేవతామహిమమునే బోధించుచు ననతికాలముననే మంత్రమంత్రిమంత్రదేవతల కభివృద్ధి మనసుననాటించి సాధకుని జ్ఞానానందమయుని జేయును. మంత్రాక్షరములనంగముల న్యసించుకొనుట యిందులకే. సరాది నాదరూపాక్షరవస్తువును నాదరూపాక్షరములతోనే అర్థయంతముగా నుపాసించుటే మంత్రోచ్ఛారణము. కావుననే "మననార్తాయత ఇతి మంత్రః" ఎల్లపుడును అర్థమును దలంచు కొనుటచే అపరవస్తులక్షణములుబోధపడి స్తుతిరూపమై కాపాడునది యని యర్థము. ఇట్టి మంత్రాక్షరముల యర్థము గుప్తముగానుండుట నది తెలియక జపించుట గాడిద గందపుఁగఁజైల మోచినట్లే యని భాస్కరరాయాదులనిరి. కావున బ్రహ్మవస్తునిరంతరచ్యానార్థచింతనము లావశ్యకములని శాసనము. ఈ శాసనముననుసరించి నపుడు, పరోపాసన రహస్యము పట్టువడి, "అర్చనలలు స్నేహము చేసినచో వీరు వారగుదురు" అహంబ్రహ్మాస్మి - తత్త్వమసీత్వాది మహావాక్యార్థము చక్కఁగా ననుభూతమై జన్మసాఫల్యముంగతురనుట, ఉపాసన యనెడి చిత్రైకాగ్ర్యసాధనమున జ్ఞాననిద్రి యనుటయే కదా. మంత్రాక్షరములకు బీజసంజ్ఞ మున్నగు విషయములను విపులీకరింపఁబూనుచో నది యొక గ్రంథమే యగును గాన దిజ్ఞాసువులు విద్వాంసులఁజేరి గ్రహించునది.

నడుమ విడిచిన యిల్లాలి తలతొడవుల రహస్యవివరణమించుకంతి చదువరుల వినోదమునకై యిటఁజేయుదును.

జడమొత్తమే యుపాన్యయు ఉత్థాప్యయనగు కుండలినీప్రతినిధి. కుండలినీ ప్రాణాయామసాధనమున మూలాచారమునందలి కులకుండమును వీడి స్వాధిష్ఠానాదిభూమికలుదాటి లలాటమధ్యసహస్రారములను జేరునపుడు యోగి జాగరస్వప్నములను మాటి నీమంత మూలమ్ము దిగువ లలాటమధ్యమునఁగాంచు విందురూపమే చుక్క. ఇదే చేచ్చుక్క. దీని ప్రతినిధియే బొట్టు. దీనిని విడిగా నుంచుకొండురు గాని నగలలో పాపటమొదల వ్రేలు నర్థచంద్రాకారమగు నగతోఁగలిసి దానిక్రింద వ్రేలుచుండవలసినదే. అది మొదలు రాగిడివఱకు నైన శిరోభూషణమాల యంతయు నొకప్పుడెడముగా నుంచినపుడు ఫలము కూన్యముగా

నుండరాదని బొట్టుంచుకొనుట. అది మొదలు రాగిడి దాక ఒక్క చేతునందే యన్ని నగలు నమర్పబడి యుండును గాన దీనికి జేచుచుక్క యని పేరు. మహాబిందు (రాగిడి) స్థానమునే అధిపతి మర్మస్థానమని యాయుర్వేద శాస్త్రము చెప్పుచున్నది. అదే శిరోమర్మములందు బ్రాహ్మణము. శిరమునందెన్ని మర్మములున్నను అధిపతి మర్మము నందభిఘాతమైనచో సద్యః ప్రాణహరము. పంచదశ కళాధిపతియగు చంద్రుని స్థానముదే నావున దాని నధిపతి మర్మమనిరి. యోగి యచ్చటనే యోగవేశ మహాబిందువు ననుభవించును. ఆ ప్రాణాన్యమును బట్టియే దానిని గోష్పాద ఘాతశిఖచే గాపాడుకొమ్మనిరి. అది యెఱుంగక యిప్పటివారు కోల్పోవుచున్నారు. కేరళీయులు బ్రహ్మరంధ్ర స్థానమునకే ప్రాణాన్యమిచ్చి నడునెత్తిని శిఖనుబెంచి దాని రక్షించు చుందురు. కాని అధిపతి శబ్ద వాచ్యము శిరఃపశ్చిమదాగ మర్మస్థానమగు రాగిడి యుండు చోటే ఇచ్చటనే పంచదశకళాధిపతి యగు మహాబిందువును దాని క్రిందనేతస్మాల్మయైన షోడశి యను పేరి పరాకళయు ననుభవింపఁబడును. ఆ పదునేను కళల చంద్రుని ప్రాణనిధియే రాగిడి. దాని వెన్న పెద్దనెలవంకయే షోడశకళ. అదే సాచా సరాయను పేరి బ్రహ్మకళ. కావుననే శ్రీవిద్య చంద్రాకా విద్యయను బ్రహ్మ విద్యయని పిలిచింది.

ఇక బిందువు (చేచుచుక్క)నకును, మహాబిందువునకును (రాగిడికిని) సంబంధించు చేరు నంటి యుండి నకుమ నున్నవాని క్రిమి వినరణ మేమనః—

అర్థచంద్రుడు:— అర్థ చంద్రాకారముగానుండి పాపట మొదట పోవు నగ.

రోధిని:— తమలపాపను బోలిన నగ.

నాదము:— మొగలిరేచును బోలిన నగ.

నాదాంతము:— చేరున కిరువంకల సూర్యచంద్రులను బోలిన జంటనగ.

శక్తి:— పోకచెక్కను బోలిన నగ.

వ్యాపిక:— కోను బిల్ల (త్రికోణ భూషణము.)

సమనా:— వరుసను రెండు సేమంతి పూలు.

ఉన్మనీ:— పెద్ద సేమంతి పూవు.

మహాబిందువు:- రాగిడి యను పెద్దపూవు.

షోడశీ:— దాని క్రింద వెన్నెల వంక.

యోగానుభవములు:—

శ్రీ శిరోభూషణములు:—

(పరా, సాదా) పోడశీకళ
(మహావైసర్గిక)

మహాబిందువు

ఉన్ననీ

పమనా

వ్యాపినీ

శక్తి

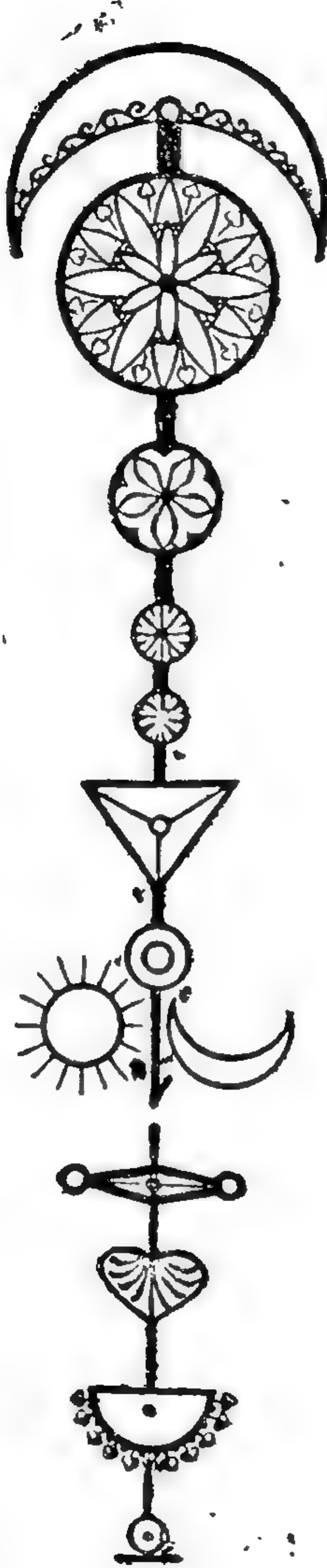
వాదాంతము

నాదము

రోదినీ

అర్థచంద్రుడు

బిందువు

వెన్నెలవంక

రాగిడి

పెద్ద నేమంతిపూవు

చిలు నేమంతి జంట

కోనుదిల్లి

పోకచెక్క

సూర్యచంద్రులు

మొగలిరేకు

తమలపాచు

పాపటబొట్టు

చేరుచుక్క (బొట్టు)

ఇవి గాక పాపటబిందులు - పాపట మొదటనుండు అర్థచంద్రుని స్థానమునుండి చెవుల వెనుకకు వ్యాపించియుండు ముత్యాలతో, గూడిన చేరులు. ఇవి సహస్రారమునుండి జాలవారు అమృతబిందుజాలప్రతినిధులు. ఈ నగలే సుషుప్త్యాదిదిర్వాచితావస్థాంతము యోగిచే ననుభవింపఁబడు బింద్వాది మహా బింద్వంతమైన విశేషములు. వీని పైదే పోడశీకళ. పరా పాదా మహావైసర్గికీ ప్రథతో నొప్పు బ్రహ్మకళ. దాని ప్రతినిధియే రాగిడిక్రింది వెన్నెలవంక.

అదే రమావీణ (శ్రీం) వాచ్యము. కావుననే దీనికి శ్రీవిద్య అనియుఁ బ్రత్యక్షావిద్యయనియు శాస్త్రవ్యవహారము.

ఇట్టి చంద్రకళను నిత్యము నుపాసించు వారలు కావుననే మన పూర్వులు సర్వేశ్వరశక్తిమంతులై దూరదృష్టి దూరశ్రవణ సర్వ రోగహరణ సర్వవశీకరణ శత్రుస్తంభన క్షోభణ వినాశకాదులే కాక పరకాయప్రవేశశక్తియును నొంది యుండెడివారు. శ్రీ శంకర భగవత్పాదులు పరకాయ ప్రవేశ శక్తిని బ్రదికించిరనుట వారి చరిత్రమున విస్పష్టము. వారి సౌందర్యలహరి యందలి 84వ శ్లోకము 360 దినములు, దినమునకు వేయి సారులు పారాయణము చేయుచు శ్రీ చక్రము నర్పించుచున్నచో, బంచదశీమంత్రసిద్ధిలకు ఈ శక్తి యలవడును. ఆ గ్రంథ మందలి 100 శ్లోకములును 100 మంత్రములే. 100 శక్తులను బ్రసాదించు మహిమగల దీక్ష సంపుటి కలవియే. ఈ రహస్యవివరణము కైవల్యాశ్రమప్రకటితవ్యాఖ్యయందును మైసూరు ప్రభువులు ప్రచురించిన ప్రతియందును అడయారదివ్యజ్ఞానసమాజమువారు ప్రకటించిన అంగ్ల వ్యాఖ్యాంతమునను నుబోధము కాగలదు. అక్కఱపడియు పరిశీలనోత్సక్యులతోను అందాటిటిని నేను సమర్థించి ఫలమమోమమని సాక్ష్యమిచ్చుచు శ్రీ శంకర గురువులకుఁ గృతజ్ఞతావందనములు మఱి యొకసారి యర్పించుచున్నాను.

పైని వివరించినటులు శ్రీ భాస్కరరాయరచిత వరివస్యారహస్యవివృత్యయందలి యోగానుభవస్థానవిశేషములకే యిల్లాలి తొడవులు ప్రతినిధులై యా విశేషములు నిత్యస్మర్తవ్యములుగా నుండెడివని తేలినది. ఇవి యోగవిశేషములే. ఇది పరాంబికారాధనమేయని తేలినపుడు ఏ శ్రీనివాసాచార్యులు మాతృభావమే యేర్పడునుగదా.

దీనిని బట్టి యాల్మగల సంబంధమెట్టిదో తత్సమావేశమునఁ అన్యోన్యము బొందఁవగు నానందము కేవల మానుషమో బ్రాహ్మమో, యిల్లాలికెట్టి గౌరవస్థానము మన పూర్వులచే నీయఁబడెనో, యోగవిద్య గార్హస్థ్యమందును నెంతగా నా చరితమై యుండెడిదో గ్రహించునది. కావుననే యిల్లాలిని గృహలక్ష్మి యనియు సౌభాగ్యవతియనియు గౌరవించుచుండెడివారు. సౌభాగ్య విద్య యనఁగా మహా త్రిపురసుందరీ పంచదిశాక్షరవిద్య.

అందలి ప్రత్యక్షరమునకు అదిష్ఠానదై వమును వాని విశేషార్థములను, దన్మంత్ర ఖండతయమును గ్రమముగాఁ జెక్రములందు న్యసించుకొనువిధమును వాని ఫలముల నెఱింగి మనన సహితముగా నాదగత దృష్టితో జపించుట కర్తవ్యము.

సౌభాగ్య లక్ష్మ్యపాసనమును బోధించు భాగమే సౌందర్యలహరి యందలి నలువదియొక శ్లోకముల గ్రంథము. దానికే ఆనందలహరి యను పేరు. దాని వివరణము నాయనువాదమందు సంగ్రహముగను లక్ష్మీదరాది వ్యాఖ్యలందు విపులముగను గాన నగును.

ఇక నిత్యము మనము పారాయణము చేయు శ్రీ సూక్తరహస్యమేమి? దాని బరించు వారలే కాని యది పిండాండాంతర్గత కుండలినీపరాశక్తి సూక్ష్మవరోపాసనానుభవకాండమ

యెటింగిన వారకుడు ఆ పాతడు కేవలసంపన్నశ్రీరూపస్థూలచక్తిఫలమే యని పకించి సంతుస్థి నొందువారే కాని పరసాధనమనియు సుపాసనమందు మహర్షులు తామనుభవించిన వానింజూపి యనుగ్రహించిరే యనియు గ్రహించి స్వానుభవముననుండెచ్చి కొన్నవారునటను. పరాశక్తి సాధకునిచే నుపాసింపఁబడునపుడు యోగి యెట్టి యెట్టి యనుభవముల నొందునో యది యెల్ల ఫలశ్రుతియుతముగా స్పష్టికరింపఁబడినది. సౌధాగ్యవిద్యాహృదయార్థమును దెలిసికొన్నపుడు ఆయనుభవములే శ్రీ సూక్తమున వివృతము లనియు స్థిత్యుపకారి స్థూలలక్ష్మీ ఫలప్రదములుననియుఁ దేటపడును. నావ్రాసిన శ్రీ సూక్తరహా స్యార్థము శ్రీ చూత్యరచణచే ముద్రితమై వెలువడునే నందుఁగొన్ని విశేషములు గానఁగలరు.

ఇందుఁదువినేదొందు వలచిన సౌధాగ్యవిద్యాహృదయము చదువరుల వినోదమునకుఁ గాఁజోడు.

ఇకఁబ్రకృతమునకు వత్తము.

ఇట్టి పరోపాసనమందుఁ బరిణతుడైన మహా పండితుడు, శ్రీ చూత్యపరిపూర్ణరూపా పాత్రుఁడునైన పుణ్యాత్ముడెవఁడు? మహాకవి శ్రీకాళిదాసుఁడొచ్చఁడేయని నాయుహవిశ్వాసములు.

బాలామర్గావ్యనేక దేవరామంగ్రజపకర్మములందు నీ మహాకవి రచించిన ధ్యాన శ్లోకములే వలరావులఁగానవచ్చును. కొన్ని శ్లోకములు మన మహావిరచిత శ్లోకాభి ప్రాయములలోనే యితరులవికానఁబడును.

ఈ మహాకవి వ్రాసిన “చిగ్గగనచంద్రిక” యను కృతి రఘువంశకావ్యాదిని గన్ను మహామంత్రప్రాయమగు “వాగర్థావినసంపృక్తౌ వాగర్థప్రతిపత్తయే । జగతః పితరౌ వందే పార్వతీ పరమేశ్వరౌ” అను శ్లోకపు విపుల వ్యాఖ్యయే. అందే తన పూర్ణపరిణత జ్ఞానమును బ్రదర్శించినాఁడు. సార్థకాఖ్యమగు నా గ్రంథమున కింతదాఁక వ్యాఖ్యానములు పుట్టకుండుటకుఁ గారణమేమి? ఆ ప్రయత్నము కాఱడవింబ్రయాణము సేయుట, అసమున మొగ్గులు వేయుట, కిడలిని దెప్పరేక యీఁడుట వంటిది. ఆయారంభమున రంతవాడే కావలయును. వేద వేదాంగ వేదాంత బహుశాస్త్రపరిచయ కూలంకషదేవభాషాపాండితులటుండ నభండ దేవు షాస నోర్చిఁజ్ఞుడైన పరమ పుణ్యాత్ముఁడు కావలయును.

పదేంద్ర వెనుక గోదావరిజిల్లా లూటురుజ్ఞు గ్రామవాసులు వైదిక పరివస్యానిష్ఠాతులు సర్వతంత్ర రహస్యాభిజ్ఞులు వేదవేదాంగ పారంగతులు శ్రీ ధనదానందనాథాపరదీక్షాభిజ్ఞులునైన బ్ర॥ శ్రీ కత్రా అగ్నిహోత్ర శాస్త్రులు దానికి నడుముకట్టి “దివ్యచకోరక యను పేర విపుల వ్యాఖ్యవ్రాసి కృతాచ్చురై దేవ నాగర రిభియోదు ముద్రింపించి సాధక లోకమున కసాధారణోప కారముండేసిరి. కాని యావ్యాఖ్యానమును గాళిదాసునంతవానితోనో శ్రీ శాస్త్రులవారితోనో కిలువ వలసినదే. అగును. అట్టి యుత్తమాధికారిపతనోచితమహాగ్రంథవ్యాఖ్యలు తత్తడు చిత శ్రుతివాక్య బహుశాస్త్ర తంత్రోద్భూత విషయములతో నుభయద్వైతపారిధాపికములతో

భూషితమునై యుండునపుడు రఘువంశాది కావ్యవ్యాఖ్యలంటోలి. సుభావగాహయోగ్యమునై యెట్లుండును? శ్రీ శాస్త్రిగారిని బ్రార్థించి మాతావునకు రావించుకొని క్రమపాఠముగా వింటిమి గాని మఱినాలుగు సార్లులైన శుశ్రూష చేయక పూర్తిగా నెత్తికెక్కదనిపించినది.

శ్రీవారే తెనుఁగున గ్లిష్టవిషయ వివరణములతోఁబ్రకటించి లోకమును సంతోషిపరచు టేగాక మహాకవి యమేయ ప్రతిభలోకమునకు వెల్లడింపరుగాక యని కోరుచున్నాము.

శ్రీకాళిదాసుఁడు శాక్తాద్వైతమున నెన్నియోక్తులు వ్రాసియుండును. గాని లోకము నకు శ్రీమాత ప్రసాదించిన వానిలో ముఖ్యములు శ్రీదేవీపంచస్తవి మధ్యమాదికారులకును, చిద్ధగనచంద్రిక యుత్తమాదికారులకును జాలును.

అస్మాద్యశులకీ పంచస్తవియే కొన్నిచోటల మెడఁబడిన యుమ్మెత్తకాయ. నిజముగా నేను దీని యనువర్తగా బయలుదేరుట పరమసాహసము. “సహ సావధానక్రియా” మను భారవిమాట నీ వెఱుఁగనిదికాదే. ఎందులకీ తెగువ యందురేమో? పూనుకొని యొకతెంపరిదిగి నపుడే పండితులు తద్విద్యాసంపన్నులు నిజనిశితసూక్ష్మబుద్ధులందుఁజొనిపి సవిమర్శముగా దోషములను జూపుదురు. ఈ తెంపరియు రెండవకూర్పున దిద్దుకొనఁగలఁడు. వీని యుపాధి పడినను దరువాతి సామయికులలో నొకవిద్యత్కవి సమగ్ర నిర్లక్ష్యానువాదమును జేసి జగదుప కారి కాఁగలఁడు. ఇటులెన్ని యుద్గ్రంథములకో యసమగ్రవ్యాఖ్యానువాదాదులు పుట్టుటయు, వానినిబట్టి నిర్లక్ష్యానువాదాదులు బయలుదేరుటయుఁగానలేదా? ఇదియే నాతెంపునకుఁగతము.

1. ఈపంచస్తవములందుఁదొలిది. లఘుస్తవము, అనఁగా జిన్నది - చతురమైనది, మనోహరమైనది. యను నర్థములున్నను, మంత్రశాస్త్రమహాసాధమునకుఁబూనాదిదాక్షగు బాలామంత్ర బీజములను మూటిని వేర్వేరుగను సముదాయముగను నుపాసించు విధముఁదెలిసి లఘుతరణోపాయమిదియేయని నొక్కిచెప్పుచు సగుణస్థూలోపాసనయందుఁ జాతుర్వర్ణ్యోచిత నివేదనద్రవ్యములను సూచించి దేవిసర్వప్రద క్షిప్రప్రద యనుటయేగాక, మహాకవియయ్య దన యందు లాఘవమునారోపించికొన్నందున నిది లఘుస్తవము.

2. చర్చాస్తవము. చర్చా - పలికినదేపలుకుట, లఘుస్తవమునఁగల ప్రధానవిషయము లనే మఱల నుద్ఘాటించి హితముచర్చించుట లోకానుగ్రహదీక్షల గుణముగాఁ జేసినదిగాన నిది చర్చాస్తవము.

3. ఘటస్తవము. మనమహాకవి శరన్నవరాత్రాది దీక్షకాలములందొకదాన దుర్గాప్రతినిధిగా నుంచుకొన్న ఘటమునన్నిధినుండి తాఁజేసిన స్తవముగాఁదోచును. ఇందుఁబ్రథమశ్లోకమున మహిషమర్ధన మహిమయుతస్తవమునే చేయుటయు మహాకాళీ, మహాలక్ష్మీ, మహాసరస్వతీ స్వరూపిణివి నీవేయని ప్రతిపాదించుటయుఁ జూడనిది ఘటస్తవమనఁదగియున్నది.

4. అంబాస్తవము. శ్రీదేవియందు మాతృభావముంచి తనయండ, బాలత్వమునారోపించుకొని చేసిన యీ స్తవమందలి 32 పద్యములలోఁబదునైదింట “అంబ”యని సంబోధించుటయ కాక పరోపాసనా సాధనోపానముల కెగఁబ్రావఁజొచ్చెఁగాన విది యంబాస్తవము.

9. సకలజనసీస్తవము. “శ్రీగురుః సర్వకారణభూతశక్తిః” అను దేవశివావాక్కును బ్రతిపాదించఁబూని సకలాండచరాచరస్కష్టిహేతుహతయై సర్వగతయై సర్వాంతర్యామినియై సర్వస్వరూపిణియైన పరాశక్తికిని సచ్చిదానందస్వరూప పరమశివునకును నభిన్నత స్థాపించుచుఁ బరోపాసనావిశేషములందు వసయనుభవములను బూర్ణముగాఁదెలిపి “సకలజనని” విశ్వజనని” “త్రివలయతను” మున్నగు పదములతో సంచోధించుచు నీపుకానిదితరములేదని నొక్కిచెప్పుటచేసిది సకలజనసీస్తవమునుపేరఁబరఁగును.

ఎన్ని శాక్తగ్రంథములు సదివినను వరివస్యానుభవములను ఉద్దేశమున కనుగుణమైన యుపాసనయందలి విశేషానుభవములను అరటిపందొలిచి చేతఁబెట్టినట్లుచూపి చెప్పినవాఁడతఁడు. వానిని హృద్గతముచేసికొని తన తరువాతి వారును దన్నునుసరించి ఇహమున సకలభోగములంది పరానందానుభవముతోఁ జరశివపదము నొందవలయుననెడి లోకానుగ్రహదీక్ష యితనిచే. ఇట్టి లోకానుగ్రహమెన్నిటనో కందుముగాని ఇంతయో లంతయోగుప్తమే. మన మహాకవియో గోపనమన్నది మాని స్వానుభవములను వెల్లడించినపుడే లోకోపకారమైన దేవ్యనుగ్రహపాత్రుఁడ నౌచునను నిరుకుగల వాఁడుగాఁదోచును.

మఱియు మహాకవి తనకభీష్టమై యర్థించునది సకలజనని శ్యామలతేజస్సెయని వలుతాపు లననుటయకాక యంతిమ పద్యమందును దానినే యర్థించుటచూడఁదన పేరినిబట్టియు “కతౌకాశీ” యను తంత్రోక్తి చేతను విశేషించి దక్షిణకాఠ్యపాసకుఁడు కావలయును, లేదా, శ్యామరోపాస నము దేవ్యపాసన సిద్ధికి సాధనముగా మున్నుకర్తవ్యమను నిత్యాషోడశికార్థనోక్తినిబట్టియుఁ బలు రాపులఁజేసి యుండును. మఱియు దాదొలుతినెత్తుకొన్న బాలాత్రిపురసుందరీవ్యానశ్లోకము లందుఁగొన్నిట శ్యామవర్ణగాఁగానిపించుటచేతను నట్లు శ్యామతేజస్సు నభినుతించియుండును.

అభిమతవస్తువది కావచ్చునుగాని బాలామంత్రబీజములతోనే స్తవారంభముచేసియు, మాయాబీజమునకును బ్రాశస్త్యమిచ్చియు సర్వబీజశక్తియు వానియందే యంతర్భూతమను రహస్యమును సూచించుటఁజూడ, బాలామంత్రము షోడశీభేదమని తక్కినవానివిడిచినట్లును దోచును. బాలామంత్ర వ్యాఖ్యను దెలిసికొన్నపుడిది విశదము కాఁగలదు.

కీ॥ శే॥ పండిత దిగ్గజములు, శ్రీ వివ్యోపాసనయందలి లోతురెటిగినఁ వారును వయో వృద్ధులునైన బ్రహ్మశ్రీ అదిభట్ట నారాయణ దాసులు, మహాపాద్యాయ, తాతాసుబ్బరాయశాస్త్రి లును బ్రసంగవశమున నొకప్పుడు నాయనా! కృమోపాసితమగునేని బాలావిద్యయొక్కటి చాలదా? యనిరి. అమ్మాట మహాకవి సంవత్సర విచదివినపుడు నచ్చినది. అందే యీతఁడు త్రిపురసుందరీమహిమము నోపినంతగా నుతించెను. పలుసారులు త్రిపురసుందరీ పర్యాయములా దొరలించుటయు, ఆ మూలచూడము సమయాచారరహస్యముల ననుభవములను వెల్లడించు టయు, విప్రోచితనివేదనద్రవ్యము పాలేయని శాసించుటచేతను, నీ విప్రసత్తముఁడు, మనదేశ మనఁగ్రమముగానగు బాలాపంచదశీషోడశీకృమమున మెల్లెక్కిన వీరసమయాచరియే గాని లోకులు కొందరనుకొనునట్లు వేదనిందితాచారముల పొంతఁబోయినవాఁడుకాఁడని స్పష్టము.

ఔరా! ఎంతచీరత! ఎంతస్వాతంత్ర్యము! ఎంతవటిమ! ఎంతయౌచిత్యము! ఎంతమార్దవము! ఎంతమాధుర్యము! ఎంతచదివినను దనివిలేరదు కదా!

విద్యయనుపేరఁబలువఁచగినదెల్లఁ గాళిదాసునకుఁగరగతమని యాతనికావ్యములను జదివిన వారలకెల్లఁదెల్లము. తన ప్రతికావ్యమందును శివశక్తి సమారాధనము తొలుతనో నడుమనో కొననో ప్రికటముగానో గుప్తముగానో చేసియే యున్నాడు.

ఆత్మానాత్మవస్తుజ్ఞానమెంత గల్గినను సకలాంతర్గత బ్రహ్మవస్తువు క్రమోపాసితమగునపుడే త్రిపాద్విశిష్టభగవదనుగ్రహముగలిగి జీవుఁడు ముచ్చడఁగుట శ్రద్ధాచరితోపాసనచేతనేయని శ్రీగీతా చార్యులబోధ యాటవ యధ్యాయమున సృష్టిఁపఱచెను.

ఆ పరవస్తువు చిననాటినుండి మాతృభావముతో వరివనింపఁబడినపుడే క్షిప్రసిద్ధిప్రదమును నిశ్చయమునకువచ్చున మహర్షులు శ్రుతినమ్మత వేదమాతృపాసననే యుపనయనకాలమునందే కఱపిరి. మఱియు బెద్దలనేకులు ప్రకట గాయత్రిని గుప్తగాయత్రియగు బాలామంత్రముతో సంపుటితముచేసి జపించుట యేనెఱుంగుదును.

మన మహాకవి, యిందు సత్కవిత్వాన్ని, సంపత్సిద్ధి, స్వరూపజ్ఞానము, సర్వవశీకరణము, సామ్రాజ్యసిద్ధి, ఆపన్నివారణము, యశఃప్రాప్తి, వ్యాధినివృత్తి, మృత్యుంజయము, దారిద్ర్యహరణము, జగద్గురుత్వాన్ని, తుదకు శివైక్యాపి యను ఫలములందుటకై చూపిన ధ్యానమార్గవిశేషములు తదనుభవములు, సమయాచారాలకెంత యుద్బోధకములో యెంతయుపకారకములో వ్రాయ నీతరముకాదు. అస్తిక శిఖామణులు చదివి గురుశుశ్రూషయొనర్చి, యాచరించి ఫలానుభూతి భాగ్యము నందపలసినదే.

ఇంకను దేవీపారమ్యము సుగ్గడించునపుడు, “శ్రీగురుఃసర్వకారణభూతాశక్తిః” యను మాటను బ్రతిపాదించునపుడు, కుండలిన్యూపాసనానుభవములను సువ్యక్తికరించునపుడు, “శివోహం, తత్త్వమసీత్యాది” మహావాక్యబోధక వాక్కులనునపుడు, భక్తిరీప్రతాలక్షణములను బలుకునపుడు, సానుతాపప్రార్థనములు చలుపునపుడు, “సోహం సాహ”మనునైక్యభావమునుగ్గడించునపుడు శివశక్త్యభేదముంజెప్పునపుడు జగదంబకడఁజనవు చూపునపుడు నిరాడంబరోపాసకుఁడు — “మహాకవీ! నాయనా! కాళిదాసుఁడా! ఇంతవాఁడవుగావుననే, జగన్మాతచే “త్వమే వాహ” మని ముచ్చిముమ్మాటనిపించుకొన్న ధన్యుఁడవు. నీవున్నావు. ముందుగా నీదర్శన మిమ్మని ప్రార్థింపకుండునా?

వేయునేల? ఉపాసనారహస్యానుభవముల ననుగ్రహముతో రేతమాటలతో లోకమున కందిచ్చిన యీతఁడే జగద్గురుఁడని మఱియొకసారి మ్రొక్కి—

ఈ నీకృతకైన నాయాంధ్రానువాదకృతిని, నన్ను సకలజననీ పాదపద్మములందుఁదన కృపాదృష్టిద్వారమున హస్తమస్తకసంయోగశక్తిపాతమూలమునఁబట్టించిన తపోనిధి శ్రీ శ్రీ విద్యానందనాథగురుచరణముల సమర్పింప ననుజ్ఞ యిచ్చి, వాగర్థరూపముగా శాశ్వతుఁడవైననీ

వీర్యతనమర్పణోత్సవ వేళ సాన్నిధ్యమిచ్చి, నన్నాశీర్వాదముని ప్రార్థించుచు—కడునిడుమైన నామన్నుడింజదువ విసిరించిన నను మన్నింపఁజదువరులను వేడుచు—

నా సౌందర్యలహర్యనువాదమున కభిప్రాయములిచ్చిన శ్రీ శ్రీ శ్రీ గద్గరు కళ్యాణానంద భారతీమాంతాచార్య మహాస్వాములకును, ప్రణవతత్వాచార్యేర్యాది ద్వావశదిరుద భూషితులు శ్రీమాన్ మునుందై వేంకటాచార్యులవారికిని, ఉభయధాషా పారంగతులు, శ్రీ విజయనగర మహారాజ సంస్కృతకళాశాలా పండితులునగు బి. శ్రీ. ఆకుండి వేంకటశాస్త్రిగారికిని—

“అమ్మతో ముచ్చట”లను నాపద్యలిఖితకిరీటిక వ్రాయుటయకాక నాస్థానిత్యములను జూపిమేలుచేసిన, అభినవతిక్కన, సాహిత్యస్థాపకాచార్యేర్యాది బిరుద విరాజమానులును, బహు గ్రంథకర్తలునగు నెల్లూరు వాస్తవ్యులు బ్రహ్మశ్రీ దుర్భాసుబ్రహ్మణ్యశర్మగారికిని—

ఈ నా పంచస్తవ్యనువాదముననుశీలించి యభిప్రాయములిచ్చిన (1) గుంటూరు వాసులు సౌందర్యలహర్యనువాద శ్రీ కృష్ణతులాభారాద్యనేక గ్రంథకర్తలునగు బ్రహ్మశ్రీ మద్వారి సాం బయ్యకవిగారికిని—(2) నెల్లూరుజిల్లా ముత్తుకూరు హైస్కూల్ ప్రధాన పండితులును, విజయ ఘోషణ గురుబ్రహ్మస్తవేత్యాద్యనేకకృతికర్తలును, ఉభయ కవిరాప్రవీణ, సాహిత్యవిశారద, వైద్యరత్నేర్యాది బిరుదాలంకారులగు బ్రహ్మశ్రీ ఆకిలి శ్రీరామశర్మగారికిని నా కృతజ్ఞతా పంచనములర్పించుటయకాక—

ఇచ్చాపురోన్నత పాఠశాలా ప్రధానపండితులును విద్వాన్, వైద్యవిద్వాన్ పట్టభద్రులును, సరసకవితాధోరేయులై రఘు చరితేర్యాది కృతికర్తలగు శ్రీ. చి॥ కట్టి వెంకటసుబ్బారాయశాస్త్రి గారికి నానిరంతర శుభాశాసనముల నిడుచున్నాను.

నుతీయు, నాగ్రంథరచనప్రయత్నములందెల్ల వలయు గ్రంథసామగ్రినిడి గౌరవించి నానుందోడుపడినట్టియు, కులక్రమాగత శ్రీమాతృదేవా దీక్షితులును, అరసవల్లి గామవాసు లును, తత్ప్రిస్త శ్రీసూర్యనారాయణ దేవాలయ ధర్మకర్తలునైన, శ్రీ॥ ఓ॥ ఇప్పిలి వేంకట రామశర్మగారికి నానిరంతర మంగళాశాసనముల నిడుచున్నాడను.

తద్విద్యాసంపన్నులగు పండితసామూహులు నానెరసులను జూపి మేలొనర్చినచో, గృతజ్ఞుడనై ముందుకూర్చున సవరించుకొందును.

—* పుష్కాత్ములగు చదువరులకు విజ్ఞప్తి. *

ఉదారమతులగు ధన్యులు ప్రచురించిన నా “బాలాంబికాశతకము, సౌందర్యలహర్యను వాదము” భర్తులకుచితముగానే యందీయఁగల్గితిని. వాని పత్రులు నిండుకొన్నవి. గాన పుణ్య బుద్ధులెవరేని వానిఁబునర్ముద్రణముచేయించి నిరపేక్షతో భర్తులకిచ్చి భగవతీకృప నార్జింపఁబూని నపుడు పండినములతో వారికిఁబునర్ముద్రణాధికారమునిచ్చెదను.

శ్రీశర్కర్య వైద్యశాల
శ్రీకాకుళము.
తే 1-9-1951ది

ఇట్లు, భర్తపాదరేణువు,
శ్రీ శ్రీయానందనాథాపరనాముఁడు
ఈ శ్వ ర స త్య నా రాయణ శ ర్మ .

శ్రీ సౌభాగ్యవిద్యాహృదయము

ఓం. స్తుమః పుంవత్కరం కించిదరుణం తరుణీమయం
 కలాపంచదశారణం కమనీయం పరం మహాః
 తన్మహాః పరమం నౌమి కృత్యైః పంచభిరంకితం
 అశేషవిశ్వభేదాత్మపూర్ణానందాత్మకం శివం
 శ్రీధా విభక్తం యద్యస్తు స్తోత్రస్తుత్యస్తుతిక్రమాత్
 ఎకస్మై మహానే తస్మై నమః సకలచక్షుషే
 స్మరామి తాం పరాం వాచం పశ్యంత్యాదిక్రమాశ్రియాం
 నానావిధమహాకారరసానుభవకారణం
 దేశకాలపదార్థాత్మా యద్యద్యస్తు యథా యథా
 తత్తద్రూపేణ యా భాతి తాం శ్రియేహం విభోః కలాం
 మూలాదిబిలపర్యంతం మహాత్రిపురసుందరీం
 యాతనుస్తే తటిత్పర్వా తాం భజే భవనాశినీం
 యోనౌ కింకపుంజాభం హృది విద్యుచ్ఛయోజ్జ్వలం
 అజ్ఞాయాం చంద్రసంకాశం మహస్తవ మహేశ్వరి
 ప్రసృతామృతరత్నైశ్చ సంతర్పితచరాచరాం
 భవాని భవశాంత్యై త్వాం భావయామ్యమృతేశ్వరి
 పర్వః కలా పదం తత్త్వం మంత్రో భువనమేవ చ
 ఇత్యర్వషట్కం దేవేశి భాతి త్వయి చిదాత్మని
 అనాశ్రితాదికాలాగ్నిరుద్రాంతం చిత్రమమృతం
 ఉన్మీలయసి మాత స్త్వం ప్రకాశవపుషి త్వయి
 యదిదం భావతే దేవి నామరూపక్రియాత్మకం
 ప్రకాశవపుష స్తత్తత్సర్వం నాతికరిష్యతి
 నేత్రాదిజాలకోపాంతే హృత్పదాసనలీలయా
 వారం వారం త్వయా దేవి రూపాదిమధు సేవ్యతే
 సంవిద్దేవ్యః సమాక్రమ్య విషయానమృతాసవం
 యోగినాం ప్రేషయంత్యార్యే త్వత్పూజార్థం హి సర్వదా
 సౌభాగ్యహృదయం గుహ్యం శివానందేన యోగినా
 సమారాధనపూర్త్యర్థం స్తుతం సకలకామదం॥.

నెల్లూరుజిల్లా ముత్తుకూరు హైస్కూల్ ప్రధానపండితులును
విజయఘోషణ గురుబ్రహ్మస్తవేత్యాది బహుగ్రంథ
కర్తలును ఉభయకవితాప్రవీణ వైద్యరత్న
విశారదేత్యాది బిరుదాంకితులును అగు
బ్రహ్మశ్రీ ఆకిలి శ్రీరామశర్మగారి

అనుశీలనము

ఉ॥ ప్రాయము వ్రాలియున్ గవనబంధము వ్రాలని బంధురోక్తిను
శ్రీ యెసలారఁదెన్నొనరిచెన్ స్తవపంచక మల్ల కాళిదా
సీయము నే యశస్వి, బుధశేఖరుఁగొల్చెద నట్టి సత్యనా
రాయణ శర్మ, దీక్షితమహాశయు నీశ్వరవంశపావనున్.

శ్రీశర్మగారు పంపిన దేవీపంచస్తవిని అమూలచూడము తిలకించితిని. అందరి కవితా
స్వారస్యసౌరస్యముల నారఁగోలి పులకించితిని.

బాల్యమాది కవితాపథపథికులై నిశ్శంకకీర్తిమంతాపథిరథికులైనట్టి వీరిరచనలకును ఒరుల
సమ్మతులు గావలయునో :

అయినను నాకుఁదోచినవి యొందు రెండు పాఠకులకు మనవి చేయుచున్నాను. వీరి
యనువాదము శ్రీనాథభట్టు నుడివినట్లు “అశేషమనీషి హృదయంగమంబుగా, శబ్దంబనుసరించియు
వభిప్రాయంబు గుఱించియు, రసంబు పోషించియు, అనౌచిత్యంబు పరిహరించియు,
మాతృకానుసారిగా” నున్నదని ముమ్మాటికి నానమ్మకము.

నిజముగా వేఱుబాస నున్నదానిని మాఱుబాసకు సంతరించుచో, ఉన్నదున్నట్లు —
అక్షరాక్షరమనువదించిన రుచింపదనుట సర్వవిదితమే గదా : అందును బద్ధబద్ధమగునేని,
యథామాతృకానువాదము బొత్తుగ నింపిలదు. ఒక బాసలోని నుడికారము మఱియొక బాసకు
అందగింపదు. అట్టియెడ “మక్కికి మక్కి”యెట్లు పొందుపడఁగలదు ?

పైని జెప్పిన శ్రీనాథుని పలుకుబడిని — వీరి గ్రంథమున శబ్దంబనుసరించిన పట్లు,
అభిప్రాయంబు గుఱించిన చోటులు, రసంబు పోషించిన యెడలు, నీరసంబు త్యజించిన కడలు,
దలస్పృశకముగఁజూపినచో నీగ్రంథప్రాశస్త్యమెట్టిదో తెలియఁగలదు చూడుఁడు.

“ఐంద్రసేవ శరాసనస్య దదతీ మధ్యేలలాటం ప్రభాం
శౌక్తిం కాంతి మనుష్టగోరివ శరస్యాతవ్యతీ సర్వతః
ఏషాసౌ త్రిపురా

సీ॥ ఐంద్రమైన దనుస్సునందలి ప్రభుబోలి
 పులయ నేయమ పాలమవ్యమందు;
 శౌక్తిందువిశదతేజస్సమద్యుతుల నే
 యమ్మ పైకొనునొ శరమ్మునందు,
 ఏమె సౌరప్రభ కెనయైన దీవుల
 నెలయించుదా నిల్చి హృదయమందు;

పైశ్లోకపుటనువాచము క్రింది సీసవద్యము. ఇందు బాలామంత్రదీపములు పాదానుక్రమంబుగ మొదలి పాదమున మొదలిదియు, రెండవపాదమున రెండవదియు, మూడవ పాదమున మూడవదియు మూలమున అనుబద్ధమై యున్నవి. వీరి యనువాదములో ముఖ్యమగు నీక్రమము కడు సుందరముగ ననుసందింపఁబడినది. ద్వితీయమగు క్లిం బీజము చెప్పుటలో మూలకారుఁడు ద్వితీయాంతమగు కాంతికి విశేషణముగ ప్రీతింగమున శౌక్తిం అనిసులభముగ దాటుకొన్నాఁడు. అది తెలుంగునకు మార్పుటలోని కష్టము గుర్తించి వీరు భంగ్యంతరముగ “శౌక్తిందు” అని సమాసగతము చేసి క్లిం అను బిందుసహితరూపమును జాల యుపజ్ఞతతోఁబ్రయోగించియున్నారు మఱియు మూలమున సౌః అను బీజము పూర్ణరూపమునఁబ్రదర్శింపఁబడలేదు. వీరో : “ఏమె సౌరప్రభ” యనుచోట సౌప్రకృటి రేఫచే సౌః అను విసర్గసహితరూపమును మూలముకన్న సమర్థముగ సూచించియున్నారు. ఇది శబ్దంబనుసరించుటకు ఉదాహరణైకదేశము.

2. “దృష్ట్వా సంభ్రమకారి వస్తు సహసా ఐఐ ఇతి వ్యాహృతం
 యేనాకూతవశాదపీహ వరదే బిందుం వినావ్యక్షరం”

ఉ॥ భీయుతినో తలంపుననో వింతనో మానవుఁడెవ్వఁడేని ఐ
 ఐ యని బిందువున్నిడిచి యన్న”

పైశ్లోకమున సంభ్రమకారి వస్తువును జూచి ఐఐ యని పలుకుట చెప్పఁబడినది. అనువాదమున సంభ్రమకారి యను పదమునందలి యభిప్రాయమును గైకొని భీతియు—తలంపు—వింతయును తద్గర్భితములగు మూఁస భావనలు వీరిచే నూహింపఁబడి వివరింపఁబడినవి. ఐఐ యను పలువరింత సంభ్రమకారివస్తుదర్శనముననే కలుగును. సంతోషకారివస్తుదర్శనమునను దుఃఖకారివస్తుదర్శనమునను, “ఆహా — అక్కట”లు బయలుదేరును. కావుననే వీరు భీతి తలంపు — వింత — అను సంభ్రమాంతర్భూతములనే వాడి లోకజ్ఞతతోఁబాటు అభిప్రాయమును గుఱించుటకుఁగొందొక తారకాణ వెలయించిరి.

3. “ఏతం కిన్న దృశా విబామ్యత విశామ్యస్యాంగమంగైర్నిజైః
 కిం వాముం నిగరామ్యనేన సహసా కిం వైకతామాశ్రయే.”
 “కనులం జూట్టుదునా, కవుంగిటను బిగ్గంజేర్తునా బిమ్మిదా
 రొక్కననా, యొక్కట నెత్తి పట్టుకొననా, కొంకేల ?”

పైళ్లోకానువాదము పరమాచ్యుతము “దృశా పిబామి” అనుటకు — కనులం జుట్టుదునా
యని యనుట అద్భుతరసాహము. కనులంద్రావుదునా ప్రభృత్యనువాదము జపన్యము. “విశామ్య
స్యాంగమంగైర్నిజైః” అనుటకు — కవుంగిటను బిగ్గంజేర్తునా — అని యనువదించుట లలిత
శృంగారరచనకు మచ్చు తునుక “కిం వాముం నిగరామి” అనుటకు — బల్మిదార్కొననా — అని
యనుట స్త్రీవాంఛకనుకూలము. మూలమునకు మేఱుగు దిద్దుటయును. “కింవైఃతామాశ్రయే”
అను మూలముతోని “అంగైర్నిజైరస్యాంగముత విశామి” అని యనుటకుఁబునరు క్తముగాఁదోఁచు
చున్నది. దానిని “ఒక్కట నెత్తి పట్టుకొననా” యని తెలిఁగించుట స్త్రీల యుత్తరభావావేగమునకు
అనుకూలముగను మూలపునరుక్తిని సరి దిద్దు నదిగ నున్నది. పైని “కొంకేల” యను కొసరు
(అమూలకమయ్య) స్త్రీసాహసమును ఘంటాఘోషమునఁదెలుపుట చేయునదిగా నుండి కాముకుల
హృదయంపుఁగ్రమపరిణామవృష్టతఁదెల్పునదిగా మకుటస్రాయముగ నున్నది. రసంబు
పోషించుట యన నిట్టిదే కదా :

4. “అజానంతో యాంతి క్షయమవశమన్యోన్యకలహై
రమీ మాయా గ్రాంతౌ రివ పరిజరంతః సమయినః”

“మాయాగ్రింధిని టిక్కి విప్పుకొను సామర్థ్యంబు లేకజ్జలై
హేయాన్యోన్యవివాదులై సమయులే యేఁజెల్లఁగోల్పోదురో తాయీ !”

పైళ్లోకమునకు, “నీమాయాగ్రింధిభేదనమెఱుఁగక పరస్పరము కలహించుకొని సమయా
చారులు నశించుచున్నారు”. అను నర్థము మాత్రమే యేర్పడుచున్నది. అనువాదమున ‘సమయులే
కోల్పోదురు’ అని విశేషించి ‘సమయినః’ అనుదానికి ఏవార్థము చేర్చి “కొంత సంగతినందర్పము
ఁజేఱిగి యామార్గమునందె సంచరించు సమయాచారులే తెలియరనఁగా ఇతరుల విషయము
చెప్పవలయునా” యనునర్థముతోఁచి మూలమునఁగన్నటు ననౌచిత్యము పరిహరింపఁబడినది
ఇట్లే పెక్కుచోట్ల సూక్ష్మక్షికతోఁగనుఁగొను వారికి అను వాదమునందలి మెలఁకువలు
మెఱుఁగులు కనుదగులఁగలవు. ఇట్టి విశేషములతోఁగూడియు నీయనువాదము మాతృకానుసారిగ
నన్యూనాతిరిక్తముగ. రసవటిష్ఠముగ నున్నది.

5. “దగ్ధం యదా మదనమేక మనేకదా తే
ముగ్ధఃకటాక్షవిదిరంకురయాంచకార.
దత్తై తదాప్రభృతి దేవి లలాటనేత్రం
సత్యం హియైవ ముకుళకృతమిందుమౌళేః॥”

“కాలిపోయిన మదను నొక్కనినె నీదు
కల్కికేఁగన్ననేకులు గాఁగ మొల్వఁ
జేసినది గోరె. నెలతాల్పు సిగ్గునఁదన
నెన్నొసటి యగ్గికన్మాసికొన్నవాఁడు.”

పైల్లోకానువాదము వీసమంతయు వాని వోక అచ్చు గుడ్డినట్లు చక్రవ్యంతరములై నెంత చక్కని మాతృకానుసారిరచనయో చూడుఁడు.

మాతృకానుసారియను కొందొక గణిబిణి వ్రాతవలెఁగాక అర్థవ్యక్తికనుకూలించు వదబంధముతోఁదెఁనుగుఁదనంపుటందంపుఁబొందికలతో నొప్పు నిట్టి రచనలే శాశ్వతములై వెలరారఁగలవు అశేషమనీషిహృదయంగమములన నిట్టివే. వీరు తమ వీరికయందుఁగాలిదానువను ఆతని రచనలఁబట్టి యూహించిన సద్గుణసంపత్తి సర్వస్వము వీరి యందును వీరిరచనలయందును గనుగొనఁగల్గినాఁడను.

వీరి మున్నుడిపరికింపఁగా - వీరు దేవీపారమ్యమును దెల్పుటయందును "శ్రీగురుః సర్వ కారణభూతా శక్తిః" అను విషయముఁబ్రతిపాదించు నపుడు, కుండలిన్యూపాసనానుభవము వ్యక్తికరించుపట్ల, "శివోహం - తత్త్వమనీత్యాది వాక్కులు నుడుపుటందును, నైచ్యానుసంధానము చేయునప్పుడును, భక్తివైరాగ్యతీవ్రతల నుగ్గడించునెడను సోహం, సాహమ్మను నైక్యభావన వెలార్చునపుడును, సానుతాపప్రార్థనమున, శివశక్త్యభేదము తెల్పుచోట, జగదంబకడఁజనవు చూపునెడను నిరాదంబరయచార్మోపాసకులుగా, పాదుకాంతదీక్షదక్షిణగా శక్తిపాతప్రసాదజగదు ద్దిధర్షువులుగా నామనోనేత్రమునకు గోచరించుచున్నారు.

వీరి వీరకలోవి వాక్యములతోనే వీరినుగ్గడించుట అంతకన్న నెఱి గల్గుపల్కులు మనసున గుఱివడనందుననే. ఇట్టిసేఁతలే, "స్వకీయాంబువులచే సలిలనిధికి సౌహిత్యమును గూర్చుట" యని పెద్దలు పేర్కొనిరి.

మఱియు వీరు స్వతంత్రముగ నచ్చతెనుఁగుపదముల సమాసములు రచనలందు విరివిగ వాడియున్నారు. ఇందు వీరి మార్గమన్యదుర్లభము. మెచ్చుచెట్ల, గొబగీములు, అజ్జితమ్మిదుమ్ము జడ్డుకాఁచీఁడు, పూగుదులు, చవివాఁకలు'మున్నగు సమాసములు సంస్కృతసమాసములకు సరియగు ననువాదములై స్వోవజ్ఞములై వినువారి మదుల ముదము గుదిగొనఁజేయుచున్నవి. 'సృష్టదవబోరశర్మసుచ' మున్నగు సంస్కృతసమాసములును అనువాదములని తోపింపక సొంతములవలెనే తోషముంగూర్చుచున్నవి.

వీరి మున్నుడిలో నెన్నియో అమూల్యములగు విషయములు తెల్పి యున్నారు. అందు పరికౌత్త విషయములును గలవు. శ్రీల త్కలతొడవుల విషయమై వీరు తెల్పిన యద్భుతావహ విషయము ఎల్లరకును స్మర్తవ్యమును మంతవ్యమునునై యున్నదనుట నిశ్చయము. మున్నుడి యందు సూచనాప్రాయముగఁదడవిన — గాయత్రీ పంచముఖదశకరరహస్యము, మంత్రాక్షర రహస్యము — శ్రీసూక్తరహస్యార్థము, లోనగు విషయములు సవిమర్శముగఁద్వారలో లోకము వకుఁబ్రసాదించి బౌతికవాదాందీభూతమైన యీ లోకమునకు ఆస్తిక్యతాలోకము నొసంగి యనుగ్రహింపఁగలరని వేడువాఁడను.

ము త్త కూ రు
నెల్లారు జిల్లా
118-8-51

ఇట్లు,

అ కి లి శ్రీ రా మ శ ర్మ .

గుంటూరునివాసులును, శ్రీకృష్ణతులావారాద్యనేక యక్షగాన ప్రబంధ
రచయితలును, శ్రీ సౌందర్యలహర్యనువక్తలునగు బ్రహ్మశ్రీ
మద్దూరి సాంబయ్యకవిగారి యభిప్రాయము.

శ్రీమత్పరమేశ్వరై నమః

ఉత్పలమాల

శ్రీయుత! ఈశ్వరాన్వయ సరిచ్ఛతిపార్వణసోమ! సత్యనా
రాయణశర్మ నామ! త్రిపురాపద పంకజభృంగ! బ్రహ్మవి
ద్యాయతనాంతరంగ! కవితానవ తామరసార్చితాంబికా!
నా యభివాదముల్గొని యనంతర మీయది చిత్తగింపుమీ;
నాయెడ నెంతయేని కరుణకాదమరంపిన పూజ్యకాళిదా
సీయ పరాంబికాస్తుతికిఁజేసిన మీ యనువాదపద్యముల్
నాయెడ కింత యంత యనరాని ప్రమోదముఁగూర్చె; మూలమం
దేయడ నేవిశేషము లవెట్టివి రాజిలు శైలిలోన, నే
తీయఁదనంబు వొల్పు నవి తీరిచి దిద్దిన యట్లు సర్వమున్
మీయనువాదపద్యముల నిద్దపుటద్దములోపలంబితి
చ్చాయ విధానఁగన్పడెడి; సత్కవిమండన! మేలు మేల్పుఁ!
మాయురె! యంచుఁబండితసమాజము నిన్ను నుతించు; నైననే
నీయది నీదు శక్తి యని యెంచ; మతేమన నాపరాంబయే
నీయెడఁదన్ వసించి, రమణీయతరాక్షరరూపమంది, నిన్
వ్రాయుమటన్గు వ్రాసితివి; వాస్తవ; మాయమ కూర్మి బిడ్డవై
రేయివగళ్లుఁదత్పద జలేరుహ సన్నిధి నుండు నీకికన్
జేయ నసాధ్యమెయ్యది? విచిత్రముగా నొక మూఁగమానిసిన్
స్వీయకటాక్షవీక్షణముచే నిముసాన మహాకపింద్రునిన్
జేయదె యాజగజ్జనని? శ్రీపరమేశ్వరి. యాదిశక్తి దీ
ర్ఘాయు రనామయత్వధిషణ్ణాధ్యుని నిన్ బొనరించి యిట్టివే
వ్రాయఁగఁజేయుఁగాత మనవద్యకృతుల్ మఱి కొన్ని; సర్వని
శ్రేయసకారుఁడౌచు విలసిల్లునుగా కవి; తెల్లుబాస గై
నేయును గాత వాని వరశీర్షమునన్ రవణంబులట్లు; కా
త్యాయని భక్తి లోకమున వ్యాప్తి వహించి జయించుఁగావుతన్.

విద్వాన్. వైద్యవిద్వాన్. పట్టభద్రులును, ఇచ్చాపురోన్నతపాఠశాలా
ప్రధాన పండితులు సరసకవితాధురీణులగు. బ్రహ్మశ్రీ
క ట్టి వెంకట సుబ్బారాయ శాస్త్రి గారి

★ అభిప్రాయము ★

శ్రీమాతే నమః. శ్రీమద్గురుభ్యో నమః

మహాకవి కాళిదాసుఁడు శ్రీమాత నారాదించి యనన్యసామాన్యశేముషీదురంతరుడై
శ్రీదేవీ కటాక్షవిచ్ఛూత కవితాప్రవాహమున సర్వప్రపంచము నాప్లావితమొనర్చి యారాధ్య
దేవతామహిమ నుగ్గడించుచు ఉపాసనాపరులఁదరింపఁజేయుటకై స్వానుభవబోధకమును మంత్ర
ప్రాయమునగు శ్రీదేవీపంచస్తవి నొనర్చి విశ్వోపకృతి నొనర్చెను.

అస్మద్గురువర్యులగు బ్రహ్మశ్రీ ఈశ్వర పత్యనారాయణ శర్మగారు సద్గురుసమాత్త
శ్రీవిద్యారహస్యవిశేషులై పూర్ణాభిషిక్తులై యపూర్వసాధనామహిమాతిశయమున లోకోపకార
మొనర్చుచు. అసమాన శ్రీమాతృపాదారవిందభక్తి ప్రేరితులై శ్రీబాలాంబికా శతకము, శంకర
గురుకృతమగు సౌందర్యలహరి కాంద్రానువాదము మున్నగునవి చేయుచే కాక యిపుడీ శ్రీకాళి
దాస పంచస్తవికిఁ "దెనుంగు నేత"యొనర్చి యాంధ్రలోకమునకు మహోపకృతి నొనర్చిరి.
ఇట్టి యుత్తమకార్యనిర్వహణము శ్రీదేవీకరుణాకటాక్షమాతృసాధ్యము గాక యన్య మెట్లగును?

శ్రీవారి తెనుఁగు నేత యొక్కచో అన్యూనాతిరిక్తమై యలరారుచు. ఒక్కొక్కచో
మూలమునకు వివరణప్రాయమై నిగూఢరహస్యముల వెలువరించుచు వేత్తోచో ముద్దు
మూటగట్టు జానుతెనుఁగు నుడికారముల సౌంపు నింపుచు ద్రాక్షపాకమున నొప్పి యక్కుత
గుళికవలె సర్వదాస్వాద్యయోగమై యున్నది. భోగమోక్షప్రదమగు నిట్టి శ్రీవిద్యోపాసన
మార్గము నుమాటిమాటికిఁ బ్రదర్శించుచుఁ జిరవిస్మృత ప్రాచీన భారతజాతీయ బ్రహ్మవిద్యా
మాహాత్యము నుద్ఘోషించుచు సాధకలోకమందుఁగర్తవ్యదీక్షను జరికొల్పుచున్నారు ఇట్టి
లోకోత్తరమహాపురుషులే గదా జగద్గురు పరంపర ననుగమించు సద్గురువర్యులు - ఇటులు
వీరొనర్చునదియే కదా యధార్థమగు మాతృదేశోద్ధరణము ఇట్టివీరి యాదివ్యరచనము ఆంధ్రలోక
మున మంత్రభూతమై శాశ్వతస్థితి నొందకుండునా?

అనువాదము సహజముగఁగష్టతరసాధ్యము. అందెట్టి మహాకవులును స్వాతంత్ర్యమును
గోల్పోక తీరుదు. శ్రీకాళిదాసరచనము అనువాదమున కసాధ్యమని జగత్ప్రసిద్ధము. అందు
నిది బ్రహ్మవిద్యా మంత్రశాస్త్ర రహస్యగర్భము. ఐన నేమి? శ్రీమాతృకృపావలంబనమున

శ్రీవారి యమృతలేఖిని కృతార్థత నొందినది. భావప్రకటనావసరముల నేమాత్రముఁగూర్చితము గాక శ్రీవారిహృదయమువలెననువాదమును స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యములఁగోల్పోక స్వతంత్రరచనము వలె విలసిల్లుచున్నది. సంస్కృతమున శ్రీకాళిదాసుని కవిత్వవలె, ఆంధ్రమున శ్రీవారిరచనము విరర్థగతంత్రవహించినది.

విక్రముగ నియ్యది శాశ్వతమై విస్మృత ప్రాచీన భారతీయ పృథివీ పునర్నిర్మాణ దక్షమై జగదుపకారి యగుననియు, యిట్టి యుత్తమగ్రంథమును రచించిన శ్రీమద్గురువర్యులు విశ్చయముగా జగదుద్ధారకులనియు శ్రీవారికిఁబరిపూర్ణాయుధారోగ్యముల నొసంగి, శ్రీమాత యింక నిట్టి లోకోపకారక గ్రంథములను రచియింపఁదగు మేధాధార్యములను పెంపొందింప నాయమ్మకు మ్రొక్కి వేడుకొనుచున్నాను.

మఱియు నీగ్రంథమును బ్రకాశింపఁజేసిన బ్రహ్మశ్రీ శివానందము వీరయ్య దేవర గారు భక్తపండితవంధ్యులు. శ్రీమాత గ్రంథకర్తను బోలి శ్రీవారిని గూడ ననుగ్రహించి వారి శైవ వైభవదీక్షను బెంపొందించి యిట్టి సత్కృతులకే సతతాభిముఖులను జేయుఁగాతమని సకలజననిఁ బ్రార్థించుట నావిధిగా నెన్నుచున్నాఁడను. ఇచ్చటి కర్తృప్రకాశకసంఘటనము శ్రీమాతృలీల శ్రీశివానందమహిమ యనుశీషికాకక్రిందఁజదువరు లెఱుంగఁగలరు.

ఇట్లు.

విద్వాన్ కట్టి వెంకటసుబ్బారావు

శ్రీమన్మహాకవి కాళిదాస నుతి

- కా॥ సౌవర్ణాంచితమాలికాపరము ప్రిసాదమ్మునన్ సుందరీ
సేవానంతసుఖంబుతోడనకథాశృంగారసంశ్లిష్టస
ద్భావుండై శ్రీతచక్రీరక్షసమయోదారుండు వీరుండునై
భూవంద్యుండగు నీదు దాసు నెద సంపూజించెదన్; కాళికాః
- చ॥ వడలని కావ్యపుష్పవనవాటులు నాటఁగఁజేసి వానియం
దెడనెడ శైవధామముల నేకవితార్కికచక్రవర్తిచే
బుడమి రహంపఁజేసి జనపూజ్యుని జేసితి వామహాత్ము నీ
యడియరి నీవుగాఁదలఁచి యర్హణ చేసెదనమ్మ; కాళికాః
- చ॥ సతతవిపక్వచిద్గగనచంద్రికయే తనువైన నిన్ జగ
ద్ధితకృతిరూపఁగా నిటఁజరింపఁగఁగట్టడ చేసి తచ్చుకీ
ర్తితను వమర్త్యముంజలిపి దేవియె తానను వాని గన్న పూ
జ్యతముఁడు కాళిదాసుఁడు నిరంతరవంద్యుఁడు మాకు భారతీః
- కా॥ "వాగ్ధావివ" యన్న మంత్రితరి మీ పాల్సేనితిన్ దేవభా
షాగంభీరమహాబ్ధి దాటుఁడని విశ్వశ్రేయముంగోరి యే
వాగప్రాప్యసుధీవిభాసుఁడొసఁగెన్ వానిన్ మహాభాగునిన్
ద్యాగిన్ భోగి విరాగి యోగి నెద సందానింతు వాగీశ్వరీః
- కా॥ వాగ్ధాకృతులైన యా శివులఁగొల్వన్ గాళిదాసుండు తా
వాగ్ధాధ్యత నొందె నన్న నరరే! వైలక్ష్యమే తోఁచు; ఆ
వాగ్ధాధ్యత నాకుఁబెట్టు మీఁక విశ్వత్వంబు తోఁపంగ. "నే
నే గా నీవన" నంచు ముమ్మరులు వాణీ! తన్నుమా వానినే.
- మ॥ కలిదాసుండను; కాళిదాసుని మహాగంభీరవాగ్గుంభనల్
తెలుఁగుంజేసెద నన్న పెన్దెగులు గల్గెం గల్గెఁటో; కొన్ని వ్యా
ధులు పైకొన్నను మున్నె పైకొనిన వ్యాధుల్ డుల్చి నైరుజ్యమున్
జలముంగూర్చునటుల్ మదార్జితభవవ్యాధిం దొలంగింపదే.

శ్రీదేవీపంచస్తవ్యమవక్త.

శ్రీ శ్రీయానందనాథాపరనాముఁడు.

ఈ శ్వ ర స త్య నా రా య ణ శ ర్మ .

శ్రీమాతే నమః

శ్రీ మద్గురుభ్యో నమః

★ కృతి సమర్పణము . ★

కం॥ శ్రీవిద్యాః పరమేశ్వరిః దేవీః విశ్వోద్భవస్థితిప్రళయకృతీః
భావజ్ఞః బ్రహ్మధర్మాః నావిన్నిప మాలకించి నతులంగోమ్మా.

గీ॥ మహితనాగావళీ పశ్యమతటమందుః
గ్రామ గుజరాతుపేట రత్నాలమూటః
అందు ఘోరరవిప్రాన్వయము ద్వివేది
సంజ నొప్పు నొకండు నిష్కలుషమగుచు.

కా॥ కాత్తాద్వైతము పుట్టినిల్లగుచు శ్రీచక్రార్చనశ్రద్ధ వి
ద్యుక్తంబై కొనసాగు దేవళమునై యొప్పురు నవ్వంశ మా
ముక్తామంబవనేలః దానఁబొడమెఁ బూజాత్ముడై భైరవీ
భక్త శ్రేష్ఠుఁడు రాజరామను సుధీవర్యుండు నాభిద్యుడై.

అ॥వె॥ వెలసె మంత్రమూర్తి బిరువంబు తోననఁ
బలుకనేల వాని భవ్యభక్తి.
లక్ష్మీపూజచేసి లలితగుణుండగు
తనయుఁగాంచి లక్ష్మీదత్తుడనియె.

నీ॥ పుట్టినాఁడొకమంత్రమూర్తిగర్భమున శ్రీ
విద్య యెల్పె నటన్న వింతయేమిః
ఎన్నికగను నొజ్జమిన్నగా మన్నాఁడు
విద్యాప్రదాత నావెఱఁగదేమిః
చదివినాఁడెన్నియో సత్తంత్రముల్ సంశ
యచ్చేది గురుఁడన నరిదియేమిః
ఎడలేని తపమాచరించినాఁడదేవి
ప్రత్యక్షయన్న నద్భురమదేమిః

తే॥గీ॥ కాత్తమంతస్సునందైకి శైవమనెడి
వినుతకౌలోపనిషదుక్త విధినె నడుచు
వాఁడతనిలోఁతు గన్నట్టివాఁడు లేఁడు
కన్నవారల కాతఁడు కన్నవాఁడు.

సీ॥ మెట్టపట్టియ మెట్ట పట్టుగా మనుచుండు
 రట్టలేనట్టి వెరవు లెమెట్టి,
 కట్టు బొట్టును జుట్టు పుట్టునకునొట్టు
 పెట్టునట్టుండమి యెట్టు పట్టి,
 బెట్టునుం దిట్టును న్ముట్టుని యట్టులే
 నెట్టు మగ్గడ; విద్దె జట్టిఁడు;
 గొట్టుతఁదేగఁడు; గిట్టమి యెఱుఁగఁడు;
 గుట్టుపట్టు; గొనాల పుట్టుపట్టు;

మట్టు మీఱఁడు పల్కున; దిట్టమిన్న;
 వట్టిపోఁదెద్దడిక; కల్మి మిట్టిపడఁడు;
 అట్టె మట్టెను గింక మున్నైన తుట్టు;
 లిట్టి గురు లక్షిదత్తున కెవ్వఁడీఁడు;

6

ఉ॥ ఆయతసంప్రపూతహరితాన్వయు, నీశ్వరవంశ్య, సత్యనా
 రాయణపేరి నన్ను భవదంఘ్రులసన్నిధిఁజేర్చినట్టి వి
 ద్యాయతు లక్షిదత్తుని యెదం బరిపూర్ణకళాత్మవౌచు “అ
 మ్మా”! యన ‘ఓ’ యటంచు గదె మాత్రము నిబ్బము విన్ను మత్కృతిక. 7

పీ॥ చిననాఁడె తండ్రి పెట్టిన దక్షిణమూర్తి
 మనుబీజ మదియె శ్రీమాతృవిద్యఁ
 గొను కోర్కెయై మొల్వ గని యిదె యదనంచు
 నుపదేశమనెడి పూతోదక మిడి,
 క్రమశిక్ష యనెడి మాణాకును హత్తించి,
 పంచదశీమంటపమును గూర్చి,
 పూచి పండుట చూచి పూర్ణదీక్ష నొసంగి,
 వ్రతిజేసి యమ్మహావాక్యములిడి.

తే॥గీ॥ నను శ్రీయానందనాథనామనిగఁజేసి
 నట్టి వానికి నీకు నాకెట్టి వేఱు
 పాటు లేకుంటఁగందు నవర్ణతావ్రి
 గురునకీకృతి నిచ్చి నిబ్బరపుబత్తి.

8

గీ॥ ఏది నాటుణమంటేని యెవనికీవు
 వీన్నటం బాయిపెట్టి తావిశ్వవినుత
 శంకరాచార్యకృతి నంద్రనరణి మార్చి
 తల్లి: నీకిడ లేదె సౌందర్యలహరి:

9

గీ॥ ఆమ్మ! ముమ్మాటికి "ద్వమేవాహ" మనుచు
 దనివి గూర్చితి వేనీదు దాసు మదికి
 నమ్మహాకవికృతులు లహ్వాదురైన
 నీదు పంచస్తవములు తెన్నించి యిదిగొ.

10

కం॥ ఆనందమయమహావి
 ద్యానందచ్చాత్రరత్నమౌ శ్రీశ్రీవి
 ద్యానందనాథునకు నిపు
 దానందముగూర్తుగృతినమర్పణకృతితో॥

11

కం॥ ఆశాదూరుండు చిదా
 కాశజ్యోత్స్నాప్రసాదమనసుభయగు నా
 దేశికు దయావలోకకు
 భాగిషములె సంతతంబు నాశింతు నెద॥

12

కం॥ శ్రీవరివస్యామర్మవి
 దావిజ్ఞానదళితామ: ధర్మాధర్మ
 స్థావరమతి: గురువర: శ్రీ
 శ్రీవిద్యానందనాథ: చేకొనుము కృతి॥

13

ఉ॥ చూపునఁజూపు నిల్పి సుధసోనలు వ్రేకులఁజిమ్ము నాశమా
 నీపరిపూతహస్తమును నెత్తిని బెట్టితి. వేమొ చేసి నీ
 లోపలిదేదొ యీజడునిలో నమరించితి దీక్షనాఁడ: చే
 చాఁపెద వేఁడు నాపరమసౌఖ్యమె వేడుచు: వాంఛ యంతియే.

14

గీ॥ మంత్రగురుదేవతాత్మైక్యమహితబోధ
 పండునటు. లింక నొక తల్లిపాల యాస
 యుండనటులు. పరానంద మొందునటులు
 పరిణమించుతఁగృతినమర్పణము గురఁడ:

15

గీ॥ నీవగిది శైవసంవిన్నిరూపణచణ
 శిష్యసంతానమిల నవిచ్చిన్నమౌచు
 బ్రాకఁజేయుత శ్రీవిద్యః భరతభూమి
 తొంటివైభవములఁ దులతూగుఁగాత.

16

గీ॥ శక్తిమచ్చులకు భేదయుక్తిమాని
 భవ్యమౌ సమయాచారపరతనుండు
 వారలై కృతికష్టంబు నారయఁదగు
 పుణ్యగుతులకు నా చిన్నిపూవు లిడుదు.

17

గీ॥ మూలమిడి తెన్గుఁజేతకుఁబ్రోత్సహించి
 నట్టి శ్రీదేవ్యుపాసకుఁడరసవల్లి
 వాని గుణభాని వెతవాని వాని మీఱఁ
 గొఱి నిప్పిరి వేంకటరామ శర్మ.

18

శ్రీశర్మద వైద్యశాల

శ్రీకాకుళం
 2-10-51

మహాకవి శ్రీకాళిదాసుని దేవీపంచస్తవికి ఆంధ్రానువక్త.
 శ్రీ శ్రీయానందనాథాపరనాముఁడు
 శ్రీకాకుళవాసి
 ఈశ్వర సత్యనారాయణ శర్మ.

(1)

శ్రీ దేవీ లఘుస్తవము.

—: 0 :—

శ్లో. ఐంద్రస్యేవ శరాఫనస్య దధతీ మధ్యేలలాటం ప్రభాం
శౌక్తిం కాంతిమనుష్టగోరివ శిరస్యాతన్వతీ సర్వతః
ఏషాసౌ త్రపురా హృది ద్యులిరిష్టాంశోస్సదాహస్తితామ్
చింద్యాన్నస్సహసా పదై త్రివిమం జ్యోతిర్మయా వాఙ్మయా.

1

సీ॥ ఐంద్రమైన ధనస్సునందలి ప్రభుఁడొలి
మలయు నేయమ ఫాలమధ్యమందు;
శౌక్తిందువిశదతేజస్సమద్యుతుల నే
యమ్మ పైకొనునొ శిరమ్మునందు;
ఏమె సారప్రభ కెనయైనదీపుల
నెలయించుఁదా నిల్చి హృదయమందు;
అట్టితేజోవాక్కులాకారముగఁబొల్చు
పరదేవి త్రిపురసుందరి మదంబ;
దీనఁబ్రభమ ద్వితీయ తృతీయపాద
ములఁదొలిది రెండవదియును మూడవదియు
నై వరుసఁదోఁచు వర్ణత్రయమ్ముచేతఁ
దొలఁచుఁగావుత వడిగ మాకొలలనెల్ల.

1

శ్లో. యా మాత్రా త్రపుసీలతాతనులసత్త తుస్థితిస్పర్ధినీ
వాగ్భీజే ప్రథమే స్థితా తవ సదా తాం మన్మహే తే వయమ్
శక్తిః కుణ్డలిసీతి విశ్వజనని వ్యాపార బంధోద్యమాః
జ్ఞాత్వేత్థం న పునఃస్పృశంతి జననీగర్భేర్భరత్వం నరాః.

2

మ॥ విలసద్యోగసముద్యుతుండునరుఁడోవిశ్వాంబః యెద్దానిఁగుం
డలిసీశక్తిగనెలచి మళ్ళి భువిఁబుట్టండట్టి వాగ్భీజమం
దలిదై సన్నని దోసతంతికెనయై దైవాఱు సీమంత్రమం
దలి“ఐ”కారము నాదిమాత్ర నెద సంధానింతు నశాంతమున్.

2

శ్లో. దృష్ట్వా సంభ్రమకారి వస్తు సహసా ఐఐ ఇతి వ్యాహృతం
యేనాకూతపశాదవీహ వరదే బిందుం వినాపృక్షరం
తస్యాపి ద్రువమేవ దేవి తరసా జాతే తవానుగ్రహే
వాచస్పాక్తిసుధారసద్రవముచో నిర్యాన్తి వర్త్రాంబుజాత్.

3

ఉ॥ భీయుతితో తలంపుననా వింతనా మానవుడెవ్వదేని "ఐ
ఐ"యని బిందువున్నిడిచి యన్నదదక్షరశక్తి యెట్టిదో
యాయతవాక్కుధాపగ తదాస్యజలేజమునుండి పాఱుగా
జేయుదువమ్మ! నీ కృపను జింది విలంబము లేకయే; ఉమా!

3

శ్లో. యన్నిత్యే తవ కామరాజమపరం మన్త్రాక్షరం నిష్కలం
తత్పారస్వతమిత్యవైతి విరలః కశ్చిద్భుదశ్చిద్భువి
అభ్యాసం ప్రతివర్తనత్యతపసో యత్కిర్తయంతో ద్విజాః
ప్రారంభే ప్రణవాస్పదప్రణయితాం నీహ్వోచ్చరంతి స్ఫుటమ్.

4

ఉ॥ తల్లి! ద్వితీయచూ మదన దైవతబీజమునందుగల్గు నా
హల్లుల డుల్చి "ఓంకృతి"దదాదిని జేరిచి పర్యవేశలం
దెల్ల ద్విజుల్ స్ఫుటంబుగ జపింతురు; దానిని వాఙ్మయంబుగా
నెల్లరెఱుంగఁజాలరు త్వదీంకృతిరూపము నోసదాంతనా!

4

శ్లో. యత్సద్యోవచసాం ప్రవత్తి కరణే దృష్టప్రణావం బుధైః
తాత్త్రియం తదహం నమామి మనసా శ్వదీజమిందుప్రభమ్
అస్త్రాఝ్యోపి సరస్వతీమనుగతో జాత్యాంబు విచ్ఛిత్తయే
గోశక్తో గిరి వర్తతే సునియతం యోగం వినా సిద్ధిదః.

5

చ॥ నెలజిగిఁదొల్చి యప్పుడె యనింద్యకవిత్వమొసంగు గొప్పతో
వెలనెడి నీ తృతీయమగు బీజము నే మనసార మొక్కెదన్;
తొలఁచు సకారయుక్తి నది తోడనే జాడ్యము; నా విసర్గమున్
గలియకయున్న వాక్పూరితము కాదె యొసంగదె సర్వసిద్ధులున్.

5

శ్లో. ఏతైకిం తవ దేవి ఓజమనఘం సవ్యజ్ఞనావ్యజ్ఞనం
కూటస్థం యది వా పృథక్క్రమగతం యద్వాస్థితం వ్యుత్క్రమాత్
యం యం కామమపేక్ష్య యేన విధినా కేనాపి వా చింతితం
జప్తం వా సకలీకరోతి సతతం తం తం సమస్తం నృణామ్.

6

మ॥ పరినున్నన్ విడినన్ సహల్లులగుచున్ భాసిల్లినన్ మానినన్
వరుసన్నిల్చినఁ దప్పినన్ మనువులో వర్ణంబు లొందొండుగాఁ
బరిపూర్ణంబులు గాన నేవిధముగా భావించినన్ నోట ను
చ్చరితంబై నను గోర్కిపంటలిడు నశ్రాంతంబు, బాలాంబికా!

6

శ్లో. వామే పుస్తకధారిణీమభయదాం సాక్షసృజం దక్షిణే
భక్తేభ్యో వరదానపేశలఃకరాం కర్పూరకుందోజ్వలామ్
ఉబ్బుంభాంబుజపత్రకాంతనయనన్నిగ్దప్రభాలోకినీం
యే త్వామమ్బు న శీలయన్తి మనసా తేషాం కవిత్వం కుతః.

7

చ॥ ఎడమ నభీతిపుస్తకము వీవలఁదావడమిచ్చియీవియున్
ముడివడు మెత్త కేశ్యమరి, మొల్లలఁగప్రముఁబోలుదాలుతోఁ
గడు పెడుతమ్మిపొల్పుగనుకక్కులనిద్దపుఁజూపుచొప్పు ని
న్నెడఁదఁదలంపనట్టి జడుఁడెట్లు కవీశ్వరుఁడౌను? భారతీ!

7

శ్లో. యే త్వాం సాంక్షరపుండరీక పటల స్పష్టాభిరామప్రభాం
సింహంతీమృతదర్శినైరివ శిరో ధ్యాయంతి మూర్ఛి స్థితామ్
లశాన్తా వికటస్ఫటాక్షరపదా నిర్యాతి వక్త్రాంబుజాత్
తేషాం భారతి భారతీ సురసరిత్కల్లోంఠోఠోర్మివత్.

8

చ॥ ఎవఁడు సితాంబుజాతరుచు లేసర నొదల నిల్చి యంతటన్
జవులను జిల్కుదానవుగ, స్వాంతమునంగను వాని వక్త్రవా
ర్భవముననుండి భారతి యవారితవిస్ఫుటవాక్ప్రదాఢ్యయై
దివిజసరిత్తరంగములతీరునఁబాటదె? భారతీ! సతీ!

8

శ్లో. యే సిందూర్పరాగపింజవిహితాం త్వత్తేజసా ధ్యామిమామ్
ఉర్వీంచాపి విలీనయావకిరసప్రస్తారమగ్నామివ
ధ్యాయన్తి క్షణమవ్యనన్యమనసస్తేషామనజ్జ్వర
క్లాంతాస్త్రీకురంగళాబకదృశో వశ్యా భవంతి త్రియః.

9

చ॥ పుడమియు నింగి నీరుచులఁబుంగుచు లత్తుకనీటి వెల్లువన్
మడఁగినయట్లుఁ, జెంద్రిమదుమారము గ్రమ్మినటుల్ మనమ్మునన్
గడియ తలంచువారలకుఁగారె వశల్ వలవేక్కిప్రాముఁగా
జడిసెడి కన్నెలేడికనుజగ్గులజవ్వనులెల్ల రమ్మరో!

9

శ్లో. చంచత్కాంచనకుండలాంగద ధరామాబద్ధకాంచీసృజం
యే త్వాం చేతసి శ్వాదగతే క్షణమపి ధ్యాయంతి కృత్వా త్రియమ్
తేషాంవేశ్మసువిభ్రమాదిహరహఃస్ఫూరీభవంత్యశ్చరం
మాద్యత్కుంబరకర్ణతాలతరలాఃస్థైర్యం భజన్తే త్రియః.

10

ఉ॥ మిన్న పసిండిపోగులును, మేలగు సందిటిదండకమ్మరుల్
చెన్నగు నిన్ను నొక్కగడె“శ్రీ”మ్మను బీజము చేర్చి శ్రద్ధతో
నెన్నెడివాని యింటను మదేభవరశ్రుతిచంచలాత్మతౌ
నన్నువలుండరే చిరమొయారములారగ సుస్థిరంబుగా.

10

శ్లో. అర్చట్యా శశిఖండమండనజటాజూటాం నృణుండస్యజం
బంధూకప్రసవారూడాంబరధరాం ప్రేతాసనాధ్యాసినీం
త్వాం ధ్యాయంతి చతుర్భుజాం త్రినయనామాపీనతుంగస్తనీం
మధ్యే నిమ్నవళిత్రయాంకితతనుం త్వద్రూపసంవిత్తమే.

11

ఉ॥ బింకపుగబ్బిగుబ్బులును వేనలిచుట్టును జంచురేకయున్.
మంకెనవన్నె చీరయును, నాలుగు చేతులు, మూడు నొక్కులన్
బింకపునమ్మఁబుట్టెసరి పొల్పును, బీనుఁగుగదై, కంఠిము
చ్చంకనమైన నిస్థలఁతుమమ్మరొ! నీ కలరూపెఱుంగఁగా.

11

శ్లో. శ్లోతోఽప్యల్పపరిచ్ఛదే క్షితిభుజాం సామాన్యమాతేర్మ కులే
నిశ్శేషావనిచక్రవర్తిపదపీం లక్ష్మ్యా ప్రతాపాన్నతః
యద్విద్వాధరబృందవందితపదఃశ్రీవత్సరాజోభవత్
దేవి త్వచ్ఛరణాంబుజప్రణతిః సోయం ప్రసాదోదయః.

12

శా॥ శ్రీవత్సప్రథుబల్గమెంతతనిదొ శ్రీయెంత? సామాన్యవం
శాపిర్భావము కాదె? యెట్టులు ప్రతాపాన్నత్యసంశోభియై
యావిద్యాధరవంద్యపాదుఁడగు చక్రాధీశుఁడే యయ్యె? శ్రీ
దేవీ! నీ చరణాబ్జసంప్రసాది కాదే కారణంబింతకున్.

12

శ్లో. చండిత్వచ్ఛరణాంబుజోర్చనకృతే శోభిత్వీదల్లుంతన
త్రుట్యత్కుంటఃకోటిభిః పరిచయం యేషాం న జగ్ముః కరాః
తే దంఢాంకుశచక్రచాపకులిశశ్రీవత్సమత్ప్యాంకితైః
జాయంతే పృథ్వీభుజః కథమివాంభోజప్రభైఃపాణిభిః.

13

చ॥ జనని! భవత్పదార్చనకుఁజాలిన బిల్వదళాలు కోయుటన్
దునిఁగిన ముండ్లతోఁబరిచితుల్గనవేరికరాలు, వార లే
యనువునఁబద్మకాంతిధనురంకుశచక్రమున్నదులైన ల
క్ష్మనముల నొప్పు హస్తముల జ్ఞాపతురై జనియింతు చండికా. 13

శ్లో. విప్రాఃక్షోభిభుజో విశస్తదితరే షీరాజ్యమధ్వాసవైః
త్వాం దేవి త్రిపురే పరాపరమయీం సంతర్ప్య ఘాజావిభౌ
యాం యాం ప్రార్థయతే మనఃస్థిరధియాం తేషాం తపివ ద్రివం
తాం తాం సిద్ధిమవాప్నువంతి తరసా విఘ్నైరవిఘ్నైరతాః. 14

మ॥ నిను భూదేవులు పాలతోడ, నృపతుల్నేతోడఁగోమట్లు తే
నెను, శూద్రుల్ కలుతోడ, సడ్డమెయిఁదన్నిఁగూర్చుచుంటూజచే
సిన నెయ్యెయ్యెవి చోర్కు లయ్యవి వెసఁజేటాలు నిక్కంబుగా
పెనుపెంటుండిపురా! పరాపరమయీ! విశ్వేశ! నిర్విఘ్నతన్. 14

శ్లో. శక్తానాం జనసి త్సమత్ర భువనే వాగ్వాదినీత్యుచ్యతే
త్వత్తేఃకేశవవాసవప్రభృతయో ప్రివిర్భవంతి స్ఫుటమ్
లీయంతే ఖలు యత్ర కల్పవిరమే బ్రహ్మదయస్తేష్యమీ
సా త్వం కాచిదచింత్యరూపమహిమా శక్తిఃపరా గీయతే. 15

మ॥ నిను వాగ్వాదినీగాఁగఁబల్కుదురుగా నిశ్శేషవాక్కారణా!
వనజాతేక్షణవాసవాదిజని నీవల్లంగదా; సంక్షయ
మ్మున బ్రహ్మాదులు లీను లెందగుదు రాబుద్ధింద్రియాతీతరూ
ప, నమేయన్ శ్రుతులుగఁగించు జగదంబా! నిన్బరాశక్తిగా. 15

శ్లో. దేవానాం త్రితయం త్రియీ హుతభుజాం శక్తిత్రయం త్రిస్వరాః
త్వైరోక్యం త్రిపదీ త్రిపుష్కలమఖో త్రిబ్రహ్మ వర్ణాప్తయః
యత్కించజ్జగతి త్రిభా నియమితం వస్తు త్రివర్గాత్మకం
తత్సర్వం త్రిపురేతి నామ భగవత్యన్వేతి తే తత్త్వతః. 16

మ॥ జననీ! మూర్తులు నగ్నులన్ జగములున్ శర్తుల్ మహావాక్యజ్ఞో
ధనకౌమాటలు, తారబీజములు, వేదమ్ముల్ స్వరంబుల్ పవి
త్రనదుల్మున్నుగ ధాత్రినైనది త్రివర్గంబంతవట్టన్వయిం
చును నీదౌ త్రిపురాఖ్యతే, మఱి రహించున్నీస్వరూపంబుగా. 16

శ్లో. లక్ష్మీం రాజకులే జయాం రణముఖే క్షేమంఠరీమధ్వని
ప్రవ్యాదద్వివసర్పశాజి శబరీం కాంతారదుర్గే గిరౌ
భూతప్రేతపిశాచజ్వంభుభయే స్మృత్వా మహాభైరవీం
వ్యామోహే త్రిపురాం తరంతి విపదస్తారాంచ తోయప్లవే.

17

చ॥ అని జయ, రాట్నభన్రమను, నధ్వమునందున క్షేమదన్, ద్విపా
హినరపలాశిదుర్గగిరి నేగెడుచో శబరీన్, బరేతఘా
తనికరభీతి ధైరవిని, దారను నీరము దాటువేశ, మూ
ర్ఖనమునఁజింతయందుఁదిపురన్దలపోసిన నాపదల్విడున్.

17

శ్లో. మాయా కుండలినీ క్రియా మధుమతి కాళీ శా మాలినీ
మాతంగీ విజయా జయా భగవతీ దేవీ శివా శాంభవీ
శక్తిః శంకరవల్లభా త్రిణయనా వాగ్వాదినీ భైరవీ
హీంకారీ త్రిపురా పరా పరమయీ మాతా కుమారీత్యనీ.

18

గీ॥ భగవతి, విజయ, దేవి, శాంభవి, త్రిణయన,
మాయ, కుండలిని, త్రిపుర, మాలిని, శివ,
వల్లభ, కుమారి, శక్తి, వాగ్వాదిని, క్రియ,
కాళి, మాతంగి, హీంకారి, కళ, పరమయి.
మాత, ధైరవి, జయ, పర, మధుమతి, శివ,
యనెడి పేళ్లెల్ల నీకె చెల్లును, మదంబ!.

18

శ్లో. ఆయాపల్లవితైః పరస్పరయుతైర్ద్వితీత్రిమాద్యక్షతైః
కాద్యైః శాంతగతైః స్వరాదిభిరథ జ్ఞాంతైశ్చ తై స్సస్వతైః
నామాని త్రిపురే భవంతి ఖలు యాన్యంత్యంతగుహ్యాని తే
తేభ్యో భైరవపత్ని వింశతీసహస్రేభ్యః పరేభ్యో నమః.

19

శా॥ ఆకారాదికపల్లవప్రతతిచే నన్యోన్యసంస్థితన్
నై కాకారమునంది కాద్యమయి జ్ఞానమైన వర్ణాశిచే
లోకంబందుఁద్వదీయనామములు పొల్చున్నేనవేల్గోప్యమై
యాకల్యాణదనామకోటి కివె జోహాదుల్మహాధైరవీ!

19

శ్లో. బోధవ్యా నిపుణం బుధైః స్తుతిరియం కృత్వా మనస్తప్తతం
ధారత్యాత్మీపురేత్వనన్యమనసా యత్రాద్యపద్యైః స్తుతమ్
ఏకద్విప్రపదక్రమేణ కథితస్తత్పదసంఖ్యాక్షరై
ర్మంత్రోద్ధారవిధిర్విశేషసహితస్సత్సంప్రదాయాన్నితః

20

మ॥ తొలిపదైమ్మున మూడుపాదములయందున్ బాదసంఖ్యాక్షర
ములుగా సీమనువర్ణముల్నిలిపితిన్ బోలంగ, సత్సంప్రదా
యలసద్రీతి విశేషముల్వెలయ; సంఖ్యావంతులిచ్చారతిన్
దెలియంగఁదగుఁదల్లి! నీదయిన యీదివ్యస్తుతిన్ భారతీ!

20

శ్లో॥ సావద్యం నిరపద్యమస్తు యది వా కింవా నయా చింతయా
నూనం హోత్రమిదం పరిష్యతి జనో యస్యాన్తి భక్తిస్త్యయి
సంచింత్యాపి లఘుత్వమాత్మని దృఢం సంజాయమానం హతా
త్వదృక్త్యా ముఖకీర్తితేన రచితం యస్మాన్మయాపి ధ్రువమ్.

21

చ॥ తెలియుదు నాయశక్తతను దేవిరొ! బాగుగ, నైన నీదు ప
జ్జలరుహభక్తి ప్రేరణము చల్పఁజిరంబును నిల్చునట్లుగాఁ
బలికితిఁగాన, లోపములు పాటిలె లేదను చింతయేల? ని
చ్చలముగ నీదు భక్తులిది సద్దమెయింబరియింత్రు: భారతీ!

21

ఇది

మహాకవి శ్రీకాళిదాసుని దేవీ లఘుస్తవమునకు

శ్రీ శ్రీయానందనాథాపరనాముఁడు

ఈ శ్వ ర స త్య నా రా య ణ శ ర్మ తెనుఁగుఁజేఁత.

8

శ్రీ దేవీచర్చాస్తవము.

—: 0 :—

శ్లో. సౌందర్యవిభ్రమభువో భువనాదిపర్య
సంపత్తికల్పతరవత్తిపురే జయంతి -
ఏతే కవిత్వకుముదప్రకరావబోధ
పూర్ణేందవస్త్వయి జగజ్జనని ప్రవాహాః.

1

గీ॥ పొల్పునకొయారమునకును బుట్టినిండ్లు
మేటి రాసిరులిచ్చెడి మెచ్చుచెట్లు,
కైతకల్వల విచ్చు రాకాశకులును
నగుచు నీకైన మామొక్కులడరునమ్మ!

1

శ్లో. దేవి స్తుతివ్యతికరే కృతబుద్ధయస్తే
వాచస్పతిప్రభృతమోపి జడీభవంతి
తస్మాన్ని సర్గజడిమా కతమోహమత్ర
స్తోత్రం తవ త్రిపురతాపనపత్ని కర్తుమ్.

గీ॥ దేవి! నిన్ను నుతించుచో దివిజగురుఁడు
మున్నుగాఁగల విబుధులే మూఢులనఁగ
నోజతోనె జడుండ నీయుగ్గడింపు
చేయ నేనెంత? తిగప్రోలుదాయ జాయ!

2

శ్లో. మాతస్తథాపి భవతీం భవతీప్రతాప
విచ్ఛిత్తయే స్తుతిమహోర్జవకర్ణవారః
స్తోతుం భవాని స భవచ్ఛరణారవింద
భక్తిగ్రహాకిమపి మాం ముఖరీకరోతి.

3

గీ॥ అయినఁదల్లిని గొనియాడుమనుచు, వినుతి
వనధి దాటించు మార్మి భవత్పదాబ్జ
భక్తియే జన్మతీవ్రతాపంబడఁపనె
యేదియో నాడునోటఁబల్కించునమ్మ!

3

శ్లో. సూతే జగంతి భవతీ భవతీ బిభర్తి
జాగర్తి తత్త్వయక్యతే భవతీ భవాని
మోహం భినన్తి భవతీ భవతీ రుణద్ధి
లీలాయితం జగతి చిత్రమిదం భవత్యాః.

4

గీ॥ ఈవె జగములు చేయుదు; వీవె కాతు;
వీవె తుగ్గుతువు; మోహంబు నెడవు దీవె;
ఓక్కొక్కప్పుడు మోహంబు నూడ్చుకుందు
వమ్మ! యీ చిత్రకృతులు నీకాటలు కదె.

4

శ్లో. యస్మిన్మనాగపి నవాంబుజపత్రగౌరి
గౌరి ప్రసాదమధురాం దృశమాదదాసి
తస్మిన్నిరంతరమనంగళరప్రకీర్ణ
సీమంతినీనయనసంతతయః పతంతి.

5

గీ॥ కన్నెతామరగవరన గౌర! నీదు
గారమునఁగమ్మనైన నిగా రవంత
పడిన నరుపయి మరుముల్కిబారుచేతఁ
జెదరు చెలుల నిగాలు వచ్చి పడుచుండు.

5

శ్లో. పృథీభుజోవ్యుదయసప్రభవస్య తస్య
విద్యాధరప్రణతిచుండితపాదపీఠః
యచ్చక్రివర్తిపదవీప్రణయ స్స ఏష
త్వత్పాదపంకిజరజః కణజః ప్రసాదః.

6

గీ॥ రాజమాత్రుఁడుదయన పుత్రుఁడు వత్స
నృపతి, విద్యాధరనతిరజ్జితపదాస
నంబయిన సార్వభౌమపదంబుఁగొనుట
త్వత్పదాజ్ఞరజోలేశ దయయ కాదె.

6

శ్లో. కల్పద్రుమప్రసవకల్పితచిత్రపూజా
ముక్తిపీఠప్రియతమామగరక్తగీతిమ్
విత్యం భవాని భవతీ ముపవీణయంతి
విద్యాధరాః కనకశైలగుహాగృహేషు.

7

గీ॥ ఈగి చెట్టుల పూలఁబూజించి, కూర్చు
చెలులు మదకలగానమ్ము చేయఁజేసి
నిన్ను విద్యాధరులు విపచ్చికఱఁజేర్చి
పైఁడిమల గొబగీములఁబాడుచుండు.

7

శ్లో. త్వత్పాదపంకజరజః ప్రణేపాతపూర్వైః
పుణ్యైరనల్పమతిభిః కృతభిః కవీంద్రైః
క్షీరక్షిపాకరిదుకూలహిమావదాతా
తైః పృథ్వీభిః భువనత్రితయేవి కీర్తిః

8

గీ॥ జనని! నీయజ్జతమ్మిదుమ్మునకు మొక్కు
పున్నెమున ధన్యులై నుతబుద్ధులైన
కవులకే గాక యెవరికిఁగల్గెఁజెపుమ
పాల నెల మంచు వెలిపట్టుఁబోలు పేరు.

8

శ్లో. లక్ష్మీవశీకరణః కృతే కామినీనా
మాకరణవ్యతిరేకుః స సిద్ధిమంత్రః
నీరంద్రమోహలిమిరచ్ఛిదురుప్రదీపో
దేవి త్వదంఘ్రిజనితో జయతి ప్రసాదః

9

గీ॥ అమ్మ! నీయగ్గులంగొల్వనైన నెనరు
సిరిని జెలులను లోఁబడఁజేయు సిద్ధ
మంత్రమును, జడ్డుకార్చిఁకు మాపు పెద్ద
దివ్యేయయి వెల్లుచున్నది దేవదేవి!

9

శ్లో. దేవీ త్వదంఘ్రినఖరిత్సభువో మయాభాః
ప్రత్యుత్తమాక్తికరువో ముదముద్వహంతి
సేవానతివ్యవకరే సురసుందరీణాం
సీమంతసీమ్ని కుసుమస్తబకాయితం యైః

10

గీ॥ పూజవేళల వేల్పుఁబూఁచోండు మొక్కు
సపుడు, పాపట పూగుదులైన నీదు
కాలిగోళ్ళను మణులనొ కాంతు లచటఁ
దాచిన సుపాణులట్లు ముదంబు నించు.

10

శ్లో. మూర్ధ్ని స్ఫురత్తుహినదీధితికాంతిదీప్తమ్
మధ్యేలలాట మమరాయుధరశ్మిచక్రమ్
హృచ్చక్రచుంబి హృతభుక్తచేకానుకారి
జ్యోతిర్యదేత దిదమంబ తవ స్వరూపమ్

11

గీ॥ ఔదల న్వెన్నెలంబోలి, యాజ్ఞయందు
హరిధనుశ్చిత్రమై, యనాహతము నంటి
నిష్పకణముల కుప్పయన్లొప్పు నేది
యమ్మ! యాతేడె నీ స్వరూపమ్ము చుమ్ము.

11

శ్లో. రూపం తవ స్వరితచంద్రమశీచిగౌరవం
అలౌకతే శిరసి వాగధిదైవతం యః
నిస్సీమనూక్తిః చనామృతనిర్ఘరస్య
అస్య ప్రసాదమధురాః ప్రసరన్తి వాచః

12

చ॥ నెలజిగిబోలి తెల్లనగు నీదు స్వరూపము వాచి గాగ నౌఁ
దలఁదిలకించు నేసరుఁడతండు భవత్కృప నెల్లలేని మే
ల్పులుకుల కూర్చుపేరి చవివాఁకల కిప్పుగు; వాని నోట ని
ర్మలమగుచుంబ్రసాదమధురంబగు బాసలుఁబాటుచుండుఁగా.

12

శ్లో. సిందూరపాంసుపటచుర్చితామివ ద్భాం
త్వత్తేజసా జటరసస్పర్శిరామివోర్శీమ్
యః వశ్యతి కణమపి త్రిపురే విహాయ
ప్రీడాం మృదాని సుదృశస్తమనుద్రవన్తి

13

చ॥ మృడసతి: నీదు, తేజమున మేడిని యెల్లను లక్కనీట, బురిం
గుడువడినట్టులున్ జదలు కుంకుమ దుమ్మున మున్గి నట్టులున్
గడె తరవాయియే నెవఁడు కాంచునొ. చెప్పెడిదేమి? యయ్యరే!
బిడియము వీడి వాని వెనువెంటనె పాజరె క్రొలుగంట్లుమా!

13

శ్లో. మాతర్మహూర్తమపి యః స్మరతి స్వరూపం
లాఙ్ఘరసప్రసరతస్తునిభం భవత్యాః
ధ్యాయన్త్యనన్యమనస స్తమనంగితప్రాః
ప్రద్యుమ్నసీమ్ని సుభగత్వగుణం తదాణ్డః

14

గీ॥ ఓత్రిపుర: నీదు రూపు ముహూర్త మెవఁడు
లక్కతీగ పెదానఁదలంచు వాని
మదనసుందరుఁగాగని'యదియె పనిగ
నువిద లెంతురు వలచేని యుడుకు కృమ్మి.

14

శ్లో. యోయం చికాన్తి గగినార్జవరత్న మిన్దుః
యోయం సురాసురగురుః పురుషః పురాణః
యద్వామమర్థ మినమన్తకసూదనస్య
దేవి త్వమేవ తదితి ప్రతిపాదయతి

15

చ॥ గగనసముద్రరత్నమయి' క్రాలెడి చంద్రుఁడితండు, దేవదై
త్యగణ గురూత్తముండు ప్రతనాత్ముఁడితండును, నంధరారిలో
సగమగు వామభాగమును సంశయ మింతయులేక నీవె చూ
భగవతి! తత్పదార్థమని వాకొను నో త్రిపురాంబ: రూఢిగా.

15

శ్రీ దేవీచర్మాస్తవము.

శ్లో. ఇచ్ఛానురూప మనురూపగుణస్కరం
సంఘీర్షిత త్వమభిమృష్య యదా విభర్తి
జాడేత స త్రిమవదైక గురుస్తదానం
దేవ శ్శివోప భువనత్రయసూత్రధారిః.

16

గీ॥ చక్ర నారసి యిచ్చమై సత్వముఖ్య
గుణవిఘాతిని గొని నీవు కోరికొన్న
రూపు గొన్నప్పుడఖిలగురుండు శివుడు
తా భువననాటకపు సూత్రదారుడగును.

16

శ్లో. ధ్యాతాసి హైమవతి యేన హిమాంశురశ్శి
మాలామలద్యుతి రచ్చిషమానసేన
తస్యావిలంబ మనవవ్య మనస్తకల్పం
అప్రేక్షిస్తైస్సృజసి సుందరి వాగ్విలాసమ్

17

గీ॥ చలిమల కొమారి! చలివెల్గు వెల్గుచోలి
స్థాచ్చెమగు దానిగా నిన్ను శుద్ధమతిని
దలచువాని కపుడె ప్రశస్తము ననంత
కల్పమగు వాగ్విలాసముగరుణ నిడుదు.

17

శ్లో. ఆదాం మూలతానిరోచ వశేన యేషాం
సిందూరరంజిత సరోజ గుణానుకారి
దీప్తిం హృది స్ఫురతి దేవి వపుస్తద్దీప్తియం
ధ్యాయన్తి తానిహ సమీహితే నిష్ఠిసార్థాః.

18

గీ॥ మూలవాయువు నడ్చి, నీమూర్తి నెవ్వ
రెఱ్ఱతామరజిగి మీఱ నెంతు రెదల
నట్టివారల నేవింతు రఖిలజనులు
తమ సమీహితసిద్ధి కై ధరచేయందు.

18

శ్లో. యే చింతయన్త్యరుణ మండలమధ్యవర్తి
రూపం తవామ్బు నవయావకపంకపింగమ్
తేషాం సదైవ కుసుమాయుధ బాణభిన్న
వక్షిస్తలా మృగదృశో వశగా భవన్తి.

19

గీ॥ క్రొత్త లత్తుకయడుసురంగునఁజెలంగు
నిన్ను లేఁబ్రొద్దుబిల్లలో నిల్చి తలఁచు
నతని కగ్గము కారె మృగాక్షులెపుడు
బంచశరశరనిర్చిన్న వక్షలగుచు?

19

శ్లో. త్వామైందవీమివ కలా మనుషాలదేశం
ఉద్ధాసితాంబరతలా మవరోదయన్తః
సద్యో భవాని సుచియః కపయో భవన్తి
త్వం భావనాహితధియాం కులకామధేనుః

20

గీ॥ చదలినంతయువెగ్గించు చందురేకఁ
బోలినటు నిను నెవ్వఁడు ఫాలమందు
నరయు నాతఁడు కవియగు నపుడె కొల్వ
కాండ్ర వాకిట నిచ్చెడి కామగపిపి.

20

శ్లో. శర్వాణి సర్వజనమూదిత పాపపక్షే
పద్మచ్ఛదమృతి విషంబిత నేత్రలక్ష్మీ
నిష్పాపమూర్తి జనమానస రాజహంసి
హంసి త్వ మాపదమనేకవిధాం జనస్య.

21

గీ॥ అమ్మ! శర్వాణి! అఖిలవంద్యాంఘ్రిజలజః
నీరభవపత్ర సమరుచినేత్రశోభః
అనఘమానసచర రాజహంసి! నీవె
భక్తబహువిధకష్ట విధ్వంసకరివి.

21

శ్లో. ఉత్తప్తహేమరుచిరే త్రిపురే పుష్పిహి
చేరశ్చిరింతన మఘాఘవనం బునీహి
కారాగృహే నిగళబంధన యంత్రితస్య
త్వత్సంస్మృతో ఝడితి మే నిగళాస్త్రుటంతి.

22

చ॥ విను త్రిపురాంబికా! పుటము పెట్టిన బంగరుఁజోలుదాన! నా
మనమును శుద్ధముంజలుపుమా; చిరకాలమునాఁటి పాపపున్
వనమును జెండుమా; యిపుడు బందెను సంకెలకల్లునుంటి; ని 22
న్ననయము నెంచు నాగొలుసులమ్మ! తునుంగకయున్నె యింతలోన్

శ్లో. త్వాం వ్యాపిన్తీ సుమనా ఇతి కుండలీతి
త్వాం కామిన్తీ కమితీ కలావతీతి
త్వాం మాలిన్తీ లలితేత్యవరాజితీతి
దేవి స్తువంతి విజయేతి జయే త్యుమేతి.

23

గీ॥ సుమన యని, యవరాజిత, కమల యనియు
లలిత యని, విజయ యని, కలావతి యని,
మాత! ఉమ యని, జయ యని, మాలిని యని
నిన్నె కుండలి యని, వ్యాపిని యని యెంత్రు.

23

శ్లో. ఉద్దామ కామ పరమార్థ సరోజబంధ
చండిద్యుతిద్యుతి మపాసిత షడ్వికారామ్
మాహాద్విపేంద్ర చంద్రోద్యత బోధసింహ
లీలాగుహం భగవతీం త్రిపురాం నమామి.

24

గీ॥ కామ మోక్షబలతి రవికాంతివియును,
షడ్వికారరహితవు. నజ్జానగజము,
గూల్చు సుజ్ఞానకేసరి గుహవునైన
భగవతీ! త్రిపురాంబికా! వందనములు.

24

శ్లో. గణేశ వటుక స్తుతా రతినహాయ కామాన్వితా
స్మరారి పరివిష్టరా కుసుమదాజవాత్మకా
అనంగకుసుమాదీభిః పరివృతా చ సిద్ధేత్తీభిః
ఽదంబవనమధ్యగా త్రిపురసుందరీ పాతు నః.

25

చ॥ కరిముఖ ధైరవేద్య, రతికాయజనేవిత పార్శ్వభాగయున్
స్మరరిపుపీతయున్, గుసుమసాయకసాయకయున్, ద్రిసిద్ధసం
పరివృతయు న్ననంగకుసుమాముఖనేవితయున్, గదంబభా
సుర వనవాసయౌ త్రిపురసుందరి, సత్కృప మమ్ము నేలుతన్. 25

శ్లో. రుద్రాచి విదుర్మమయీం ప్రతిమామివ త్వాం
యే చింతయంత్యరుణకాంతి మనన్తరూపామ్
తా నేత్య పక్షులదృశఃప్రసభం భజంతే
ఽంతావసంతి మృదుబాహులతా స్తరుణ్యః.

26

చ॥ పగడపుదొమ్మయ బ్లిరుణభాసనుగా, నసమానరూపగా
నెగచెడి యట్లు నిస్సనెడి నిర్మలులన్. జిగిమీలు తెప్పలం
దగు కనులారు జవ్వనులు, తద్ద జొరావరి చేసి, నెమ్మెడం
దగిలిచి బాహుకోమలలతర్ భజియింపరె? రుద్రభామినీ! 26

శ్లో. త్వద్రూపైకనిరూపణప్రణయితాద్యో దృశో స్తద్విగ్ధుణ
గౌరీమాకర్ణనరాగితా శ్రీవణయో స్వత్సంస్కృతి శ్చేతసి
త్వత్పాదార్చనదాతురీ కరయుగే త్వత్క్రిత్తితం వాచి మే
కుత్రాపి త్వదుపాసన వ్యసనితా మే దేవి మా కామ్యతు.

27

చ॥ కనులను నిన్నె కాంచు తమి, కర్ణయుగంబున నీగుణావళిన్
వినియెడి వేడ్క, చిత్తమున నీస్మృతి, హస్తములం ద్వదంఘ్రిపూ
జనచతురత్వసంపద, రసజ్ఞును నీస్తుతి, యెప్పు నీయుపా
సనముననున్న యాసయును జాణనియట్టులు చూడు మమ్మరో! 27

శ్లో. త్వద్రూప ముల్లసితదాకిమపుష్పరత్నం
ఉద్భావయే న్మదనదైవత మక్షరం యః
తం రూపహీనమపి మన్మథ నిర్విశేషం
అలోకయన్తురునితంబతటా స్తరుణ్యః

28

ఉ॥ అమ్మ! యనంగ వ్రతమహత్త రబీజము నేడు వీడుదా
నిమ్మ సుమమ్మలా గెఱుపు నెక్కొను నిన్నుగ నెంచు, వాడు రా
నిమ్ము కుటూపి, యాతని రతీశుగఁజూడరచే. నితంబభా
రమ్ముల కొమ్మలెల్లఁద్రెపురా! పురమర్దన కామవర్ధన!

28

శ్లో. బ్రహ్మాండ రుద్ర హరి చంద్ర సహస్రరశ్మి
స్కంద ద్వివానన హుశశనవందితాఽ
వాగీశ్వరి త్రిభువనేశ్వరి విశ్వమాతః
అంతర్బహిష్చ చ్ఛితసంస్థితయే నమస్తే.

29

గీ॥ అజ హరి హర హరి రవి శశాంక విహ్ని
కరిముఖ స్కంద వంద్య! జగజ్జిత్రి!
వెలిని లోపల నంతట న్వెలయు దేవి!
వాగీశ్వరి! త్రిభువనేశ్వరి! జాహ్ను.

29

శ్లో. యస్తోత్ర మేతదనువాసర మీశ్వరాదీః
శ్రీయస్కరం పతతి వా యది పాశ్రవోతి
తస్యేష్పితం ఫలతి రాజభి రీడ్యతేసా
జామేత స ప్రియతమో మదిరేక్షితానామ్.

30

గీ॥ ఈశ్వరీస్తవ మిది మేళ నెల్ల; నిచ్చు
నిది, దినము వినువాడును జదువు వాడు
రాజనుతుడగు; ద్రియుడగు గ్రాటగంట్ల;
కతని యిష్టఫలావాప్తి కడ్డు లేదు.

30

ఇతి

శ్రీమహాకవి కళిదాస కృత శ్రీ దేవీ చర్యాస్తవః

ఇది

మహాకవి శ్రీ కాళిదాసుని దేవీ చర్యాస్తవమునకు
శ్రీ శ్రీయాసంద నాథాపరనాముడు, ఈశ్వర సత్యనారాయణశర్మ
తెనుఁగుఁజేత.

(3)

శ్రీ దేవీఘటస్తవము.

—: 0 :—

శ్లో. ఆనందమందర పురందర ముక్తమాల్యం
మౌన హతేన విహితం మహిషాసురస్య
పాదాంబుజం భవతు మే విజయాయ మంజు
మంజీరశింజితమనోహర మంబికాయాః.

1

మ॥ ఎది పూదండలతోడ సౌఖ్యభరితుం డిందుగిండు పూజించె, నె
య్యది బల్మిన్ మహిషామరారి తలపై నట్టిట్టు మట్టాడె; నె
య్యది యందంబగు నందె చప్పుడులఁదియ్యందొనొ; యయ్యంబికా
పదనీరేజమె మాకు గెల్పిడుత సర్వంబైన కార్యంబులన్.

1

శ్లో. దేవి త్ర్యంబకపత్ని పార్వతి సతి త్రైలోక్యమాతః శివే
శర్వాణి త్రిపురే మృడాని వరదే రుద్రాణి కాత్యాయని
భీమే భైరవి చండి శర్వరి కలే కాలక్షయే శూలిని
త్వత్పాదప్రణతా ననన్యమనసః పర్యాకులా న్నాహి నః.

2

మ॥ సతి! కాత్యాయని! శర్వరీ! శివసతీ! చండీ! శివా! భీమ! పా
ర్వతి! కాలక్షయ! శూలినీ! త్రిపుర! రుద్రాణీ! మృడానీ! జగ
త్త్రితయాంబా! వరదాత్రి! భైరవి! కలా! దేవీ! పరివ్యస్తు నే
గతి రక్షింతో యనన్యచ్ఛిత్తుఁడ; నమస్కారంబు; రాజేశ్వరీ!

2

శ్లో. దేవి త్వాం సకృదేవ యః ప్రణమతి క్షోణీభృతస్తం నమ
న్త్యాజన్మస్ఫురదంఘ్రిపీఠవియతఙ్కోటిరకోటిచ్ఛటాః
యస్త్యామర్చతి సోర్చ్యతే సురగణై ర్యఃస్తాతి స స్తూయతే
యస్త్యాం ధ్యాయతి తం స్మరార్తివిధురా ధ్యాయంతి వామభ్రువః.

3

చ॥ నిను నొకసారి మొక్కునతనిన్ బదపీఠగమౌళికాంతులై
యనయము మ్రొక్కరే నృపతు; లామరపాశియుఁగొల్చు నిన్నుఁగొ
ల్చు నరు; నుతింతు గాదె నిను స్తోత్రము చేసెడి వారి; నిష్ఠలం
పున నిడువాని నేంత్రులరుబొమ్మల కొమ్మలు మారు బారిచే; 3

శ్లో. ఉన్నతా ఇవ సగ్రహా ఇవ విషవ్యాసస్తమూర్భా ఇవ
ప్రాప్తప్రాధమదా ఇవార్తివిరహగ్రస్తా ఇవార్తా ఇవ
యే ధ్యాయంతి హి కైలరాజతనయాం ధన్యాస్త ఎవాగ్రతః
త్యక్తోపాధివివృద్ధరాగమనసో ధ్యాయంతి తాన్ సుభువః

4

ఉ॥ రిమ్మయో? గాలిసోకో? బలుత్రిక్కో? విషార్తియో? స్వాంగనావియో
గమ్మో? యడావడో? పడుచుఁగాలపుమత్తో? యనంగ నిన్ను ధ్యా
నమ్మొనరించు ధన్యులనె, నానయు జంకును వీడి లోన మే
ట్టొమ్మల కొమ్మలెంచుదురు మోహము పైకొన మ్రోలఁబార్వతీ! 4

శ్లో. ధ్యాయంతి యేకషణమపి త్రిపురే హృది త్వాం
లావణ్యయౌవనధనైరపి విప్రీయక్తాః
తే విస్మరంతి లలితాయతలోచనానాం
చిత్రైకభిత్తిలిఖితప్రతిమాః పుమాంసః.

5

గీ॥ నిన్నెడఁద భక్తితో గడె నిల్చువారు
జవ్వనము సౌరు నను సొమ్ము సడలియున్న
వారలే క్రాలుగంట్లకు భావభిత్తి
చిత్రితాకారులై ప్రకాశింతు రమ్మ!

5

శ్లో. ఏతం కిన్ను దృశా విబామ్యుత విశామ్యుస్కాంగ మంగై ర్నితైః
కింవాముం నిగరా మృనేన సహసా కింవై కితా మాశ్రయే
యస్యేత్తం వివశో వికల్పలలితాకూతేన యోషిజ్జనః
కిం తద్యన్నకరోతి దేవి హృదయే యస్య త్వమావర్తనే.

6

మ॥ కనులం జుట్టుదునా, కవుంగిటను బిగ్గంజేర్తునా, బల్మిఁదా
ర్కొననా, యొక్కట నెత్తిపట్టుకొననా, కొంకేల, “నీయిష్టమే
మను భావంబున ప్రీజనంబు వశమౌ; నాశ్చర్య మిందేమి? ని
న్ననిశంబుందలపోయు భక్తుని కసాధ్యఁబున్నదే! పార్వతీ!

6

శ్లో. విశ్వవ్యాపిని యద్వదీశ్వర ఇతి స్థానా వనన్యాశ్రయః
శబ్ద శక్తి రితి త్రిలోకజనని త్వయ్యేవ తథ్యస్థితిః
ఇత్థం సత్యపి శక్నువంతి యదిమాః జీవాః సర్వజ్ఞాభిధతుం
తదృక్తానపి నక్షిణోషి చ రుషా తద్దేవి చిత్రం మహత్.

7

ఉ॥ ఎల్లెడ నిండు స్థాణువునకే సరి యీశ్వరుఁడంట; నీకె సూ
చెల్లును శక్తి యన్న; నిది సిద్ధ మిటుండఁగ నీశ్రితాశికిన్
జిల్లర రోగము ల్వేతను నింపఁగఁగల్గుట, నీవు నల్కతో
డుల్లఁగఁజేయకుండుట కడుంగడు వింత, జగాల తల్లిరో.

7

శ్లో. ఇందో ర్మద్యగతాం మృగాంకసదృశచ్ఛాయాం మనోహరిణీం
పాంశూత్పల్ల సరోరుహోసనగతాం స్నిగ్ధప్రదీపచ్ఛవి
వర్ణంతీ మమృతం భవాని భవతీం ద్వాయంతి యే దేహినః
తే నిర్ముక్తరుణో భవంతి విపదః ప్రోజ్జంతి తా స్థూరతః.

8

చ॥ చందురు నడ్మ నిల్చి, నెలచాయలతో విడుతెల్ల తమ్మిగ
ద్దెందిరముండి, నిద్దమగు దివ్వెకొడిం బురుడించుచున్ జవిన్
జిందుచు నందగించునటు నిన్నుఁదలంపెడి వాని చీడ రె
ల్లందొలఁగించుచున్ గొడవల నివ్విడఁగొట్టుదు వోభవాంగనా!

8

శ్లో. పూర్ణేందో శ్శక్తైరివతిబహురైః పీయూషపూరైరివ
క్షీరాబ్జైః హరీభరైరివ సుధాపంకస్య పిండైరివ
ప్రాలేయైరివ నిర్మితం తవ వపుర్యాయన్తి యే శ్శృద్ధయా
చిరాన్తర్నిహితార్తితాపవిపద స్తే సంపదం బిభ్రతి.

9

చ॥ నెలనెలముక్కలం, జపులనింపుల, మంచునఁ, బాలవెల్లివా
గుల, నమృతంపుముద్దలను, గూరుప నైనదొ యన్నయట్లు నీ
నిలువును సడ్డమైఁదలఁచు నిర్మలురెల్లరు, నార్తితాపబా
ధలడఁగి సంపద ల్గలిగి తద్ద సుఖించుట యబ్రిమా? శివా!

9

శ్లో. యే సంస్మరంతి తరలాం సహస్రోల్లసంతీం
త్వాం గ్రంథిపంచభేదం తరుదార్కశోణం
రాగార్ణవే బహుల రాగిణీ మజ్జయన్తీం
కృతస్నం జగద్వదతి చేతిని తాన్ మృగాక్ష్యః.

10

చ॥ మినుకు మినుక్కుమంచొగిని మీదికి లేచుచు, గ్రంథిపంచకం
బును విడఁగొట్టిపోయి యెలప్రొద్దును బోలిన యెఱ్ఱరంగుతో
ఘనతరరాగవార్ధిని జగంబును ముంచెడిదానిఁగాఁగ నిన్
గను నరులన్ మృగాక్షులు మనంబునఁదాల్తురు శై వసుందరీ!

10

శ్లో. లాక్షరసన్నపిత పంకజ తంచు తన్వీం
అంతఃస్మరియనుదినం భవతీం భవాని
యస్తం స్మరప్రతిమ మప్రతిమస్వరూపాః
నేత్రోత్పలై రర్మగదృశో భృశ మర్చయంతి.

11

ఉ॥ అమ్మరొ! నిన్ను లక్కరసమందున ముంచిన తూఁటినూలి స
న్నమ్మగ నెంచు పూరుషు ననారతమున్ సరిపోటులేని యం
దమ్మల లేటికన్జెలులు దర్పకుఁగాఁగని కమ్మగల్వలన్
సమ్మతిఁబూజ నేయుదురన నివిసుమానమె? యోభవాంగనా!

11

శ్లో. స్తుమస్త్యాం వాచ మవ్యక్తాం
హేమకుండేందురోచిషమ్
కదంబమాలాం విభ్రాజా
మాపాదతల లందినీమ్.

12

గీ॥ మదికి నందని నిను నెల మల్లెమంచు
కళ్ళుగల వాణిగాఁగ, మీఁగాళ్ళ పేళిలు
కడిమిపూదండ లొప్పు జగాల తల్లి
త్రిపురసుందరి గాఁగ నుతింతు మమ్మ!

12

శ్లో. మూర్త్తిందో స్థితపంకజాసనగతాం ప్రారేయపాండుత్విషం
వర్తంతీ మమృతం సరోరుహభువో వత్తేపి రంభేపి చ
అచ్ఛిన్నా చ మనోహరా చ లలితా చాతిప్రసన్నాపి చ
త్వామేవం స్మరతః స్మరారిదయాతే వాక్సర్వతో వల్గతి.

13

చ॥ నెలితలఁదెల్లతామరను నిల్చుచు, మంచటు లచ్చనిగ్గుతో
బలువుగ బ్రహ్మరంద్రమున వస్త్రమునందమృతంపుసోనలన్
జిలికెడి రీతి నిస్సలఁచు సిద్ధుని నోజు స్మరారివల్లభా!
తలఁగక యింపుమీటు లలితంబగు మెత్తని కైత లూరవే.

13

శ్లో. దదాతీష్ఠాన్ భోగాన్ క్షపయతి రిపూన్ హంతి విషవో
దహత్యాదీన్ వ్యాధీన్ శమయతి సుఖాని ప్రతనుతే
హతాదంతద్దుఃఖం దళయతి పినష్టిష్ఠవిరహం
సకృద్ద్యాతా దేవీ కిమివ నిరవద్యం న కురుతే.

14

చ॥ వలచిన భోగమిచ్చి, యరివారముఁగూలిచి, గండసంతతుల్
దొలఁచి, తెవుళ్ళ నాఘలను దూల్చి, సుగంబులు నించి, దుఃఖముల్
బలిమి నడంచి, యిష్టమెడఁబాసిన గాసి నెడల్తువమ్మ! నీ
చలుపని దేది భక్తి నొకసారి నినుం దలపోయువానికిన్.

14

శ్లో. యస్త్యాం ధ్యాయతి వేత్తి విందతి జపత్యాలోకతే చింతయ
త్యన్వేతి ప్రతిపద్యతే కలయతి స్తాత్యాశ్రయ త్యర్చతి
యశ్చ త్ర్యంబకవల్లభే తవగుణా నాకర్షయత్యాదరాత్
తస్య శ్రీ ర్నగృహోదపైతి విజయ స్తస్యాగ్రతో ధావళి.

15

మ॥ నిను ధ్యానించుచు, నిన్నెఱుంగుచును, దా నీవంచు, వించున్నినున్
గనుచు, నిన్నె జపించుచున్, దలఁచుచున్, మన్నించివెన్నాడుచున్
నిను గీర్తించుచు నీగుణాళి వినుచున్ నిన్నిల్పి పూజించు వా
నిని శ్రీ వీడదు; సర్వకార్యజయమున్ సిద్ధించుఁగా శాంభవీ!

15

శ్లో. కిం కిం దుఃఖం దనుజదలిని క్షయతే న స్మృతాయాం
కా కా కీర్తిః కులకిమలిని భ్యాష్యతే న స్తుతాయాం
కా కా నిర్ద్విఃసురవరనుతే ప్రాప్యతే నార్చితాయాం
కం కం యోగం త్వయి న చినుతే చిత్తమాలంబితాయామ్.

16

చ॥ దనుజవిమర్దినీ! నిను సతంబు స్మరించిన దుఃఖముండునే?
నిను గులపద్మిని నబ్బొగడ నేర్చిన గీర్తులు గల్గుటబ్రమే?
నిను సురసన్నుతన గొలువ నిచ్చులు సిద్ధులు చెంతనుండవే?
మనసునె నీకిడం గగనమా? శివవల్లభ! యోగధాగ్యముల్.

16

శ్లో. యే దేవి దుర్జరకృతాంత ముఖాంతరస్థాః
యే కాళి కాలఘనపాశ నితాంతబద్ధాః
యే చండి చండగురు కల్మషసింఘమగ్నాః
తాన్పాసి మోచయసి తారయసి స్మృతైవ.

17

గీ॥ కడఁగి విడిపింతు యమముఖగ్రస్తునై న;
వదలఁజేయుదు యమపాశబద్ధునై న;
ఉరుకలుషవార్ధిమిగుల నుద్ధరింతు;
స్మరణమాత్రాన శ్రీదేవి! చండి! కాళి!

17

శ్లో. లక్ష్మీవశీఃరణచూర్ణసహోదరాణి
త్వత్పాదపంకజవిజౌంసి చిరం జయంతి
యాసి ప్రణామమిళితాని నృణాం లలాటే
లుంపంతి దైవలిఖితాని దురక్షరాణి

18

గీ॥ నతులతో గూడి నొసఁటను నలువ చెడుగు
వ్రాతలనె మాపు నెది; శ్రీని వశము చేయు
చొక్కుపొడులకు నెది తోడిచూలొ; యట్టి
నీ యడుగుదమ్మిచూళికి నిత్యజయము.

18

శ్లో. రే మూఢాః కిమయం వృద్ధైవ తపసా కాయః-పరిక్షిప్యతే
యజ్ఞైర్వా జహుదక్షిణైః కిమితి రే రిక్తిక్రియంతే గృహాః
భక్తిశ్చేదవినాశినీ భగవతీ పాదద్వయా నేవ్యతాం
ఉన్నిద్రాంబురుహోతపత్రసుభగా లక్ష్మీః పురో ధావతి.

19

శా॥ మొద్దా! కాయము గష్టపెట్టుకు తపంబుల్పేసి. జన్నంబులన్.
దదెల్పేయకు మిల్లు గుల్లగు మహార్థమూడి; దేవ్యంఘ్రిలన్
నిద్దాబత్తిని గొల్చికొమ్ము. సిరియే నీర్పుట్టువన్నాడుతో
నొద్దన్ముందున బర్వురెత్తు విను మారూటాటలన్నానుమా.

19

శ్లో. యాచే న కంచన న కంచన వంచయామి
 నేపే న కంచన నిరస్త సమస్త దైన్యః
 క్షత్తం వసే మధురమద్మి భజే వరశ్రీః
 దేవీ హృది స్ఫురతి మే కుల కామదేనుః.

20

గీ॥ దేవి నాపాలి కులరామధేనువుండ
 నొరుల వేడను, వచింప. నొరుగొలువను.
 కమ్మగాఁదిందు, కోరిన కొమ్మఁగూడి
 కొందు, సుగముందు, నాకెందుఁగుందు లేదు.

20

శ్లో. నమామి యామినీనాథ లేఖలంకృత కుంతలామ్
 భవతీం భవసంతాప నిర్వాపణ సుధానదీమ్.

ఇతి

శ్రీ మహాకవి కాళిదాసకృత దేవీఘటస్తవః

గీ॥ త్రిపురసుందరి! రేతేని రేకతొడవు
 గల నెరులదాన! యిదె నమస్కారమమ్మ!
 పుట్టుసాపుల వేండ్రము మట్టుపెట్టు
 చవివఱద! యిదె నా నమస్కారమమ్మ!

21

ఇది

మహాకవి శ్రీ కాళిదాసుని దేవీ ఘటస్తవమునకు
 శ్రీ శ్రీయానంద నాథాపరనాముఁడు. ఈశ్వర సత్యనారాయణశర్మ
 తెనుఁగుఁడత.

(4)

శ్రీ దేవ్యంబాస్తవము

—: 0 :—

శ్లో. యా మామనంతి మునయః ప్రకృతిం పురాణీం
విద్యేతి యాం శ్రుతిరహస్యవిదో వనింతి
తా మర్థపల్లవిత శంకరరూపముదాం
దేవీ మనస్యశరణః శరణం ప్రపద్యే.

1

మ॥ జగదారంభక, యాదిశూన్యయని ప్రస్తావించు రేమెన్మునుల్,
నిగమార్థజ్ఞులు జ్ఞానరూపయని యేనిత్యంబ్రశంసించు, రా
భగవచ్చంకర, వామదేహమగుచు న్చాసిల్లు నాతల్లి, న
న్యగతింగానని నేను నీవె శరణంబంచున్సదా కొల్చెదన్.

1

శ్లో. అంబ! న్తవేష తవతావ దకర్తృకాణి
కుంఠీభవంతి వచసామపి గుమ్మనాని
డింభస్య మే స్తుతి రసా వసమంజసా పి
వాత్సల్యనిఘ్నహృదయాం భవతీం ధి నోతు.

2

చ॥ భగవతి! నిన్నుతించు 'పనిపట్టని వాక్కులు ప్రాధీనంపదం
దగినను వ్యర్థమై చనును, తల్లిరొ! నాపలుకట్టిప్రాధీమన్
దగనిద యైన, బిడ్డనుడి తల్లికిఁబోలెను వత్సలత్వసౌ
భగహృదయ నినుందనుపుపాటిది యెందుకుఁగాదు భారతీ!

2

శ్లో. వ్యోమేతి బిందురితి నాద ఇతీందులేఖా
రూపేతి వాగ్భవతనూరితి మాతృకేతి
నిస్యందమాన సుఖబోధ సుఖాస్వరూపా
విద్యోతసే మనసి భాగ్యవతాం జనానాం.

3

చ॥ స్రవదవబోధశర్మసుధ చక్కని రూపగు నీవు, పుణ్యభ
క్తవరులకేస్తురింతు కదె, తల్లి! నభంబుగ, నాదబిందురూ
పవుగను పోడశీకళగ, వాగ్భవదేహవుగాఁగ, మాతృకా
త్మవుగను, జక్రిషట్కుగతి ధ్యానము చేసెడి వేళ నంబికా!

3

శ్లో. అవిర్భవత్పులః సంతరిభిః శరీరైః
నిస్యందమానసలిరై ర్నయనైశ్చ నిత్యం
వాగ్విశ్చ గద్గదపదాభి రుపాసతే యే
పాదౌ తవాంబ భువనేషు త ఏవ ధన్యాః.

4

గీ॥ గగురు మేనులతోడ, నీర్గాలు కన్ను
జంటతోడుత, గద్గదస్వరముతోడ
నిత్యము న్నిపదముఁగొల్పు నిర్మలాత్ము
లే కృతార్థులు జగముల; లోకమాత!

4

శ్లో. వక్త్రం యదుద్యత మభిషుతయే భవత్కాః
చభ్యం నమో యదపి దేవి శిరః కరోతి
చేతశ్చ యత్త్వయి పరాయణ మంబ తాని
ఃస్యాపి కైరపి భవంతి తపోవిశేషైః.

5

గీ॥ త్రిపుర! నిన్గొనియాడ యత్నించు నోరు.
నీకు మ్రొక్కెడి శిరమును, నీకె యిడిన
మనసు, నెవనికొ, యేతపోమహిమముఁగొ.
వెలయు; నెల్లర కీలలోన వెలయవచ్చు:

5

శ్లో. మూలాలవాలకుహరా దుదితా భవాని
విర్బిద్య షట్పురసిజాని తటిల్లతేవ
భూయోపి తత్ర విశసి ద్రువమండలేందు
నిస్స్యందమాన పరిమామృత తోయరూపా.

6

మ॥ ఇరవౌ మూలబిలంబునుండి శివురాణీ! లేచి షట్పద్మముల్
వరుస న్దాటియుఁజంచలాలతిక లేవన్ వేయిపత్రిఁదౌ
సరసీజంబునఁజంద్రమండలగలత్సరామృతాకారవై
మరల న్నీకుహరంబుఁజొత్తువు కదే మాయమ్మ! శ్రీసుందరీ!

6

శ్లో. దగ్ధం యదా మదనమేక మనేకా తే
ముగ్ధః కటాక్షవిధి రంకురయాం చకార
దత్తే తదా ప్రభృతి దేవి అలాటనేత్రం
సత్యం ప్రాయైవ ముకుశీకృత మిందుమౌళే.

7

గీ॥ కాలి పోయిన మదను నొక్కవినె నీదు
కల్కిక్రేగ న్ననేకులు గాఁగ మొల్కఁ
జేసినది గోరె, నెలతాల్పు సిగ్గునఁదన
నెన్నొసఁటి యగ్గికన్మాసికొన్నవాఁడు.

7

శ్లో. అజ్ఞాతసంభవ మనాకలితాన్వవాయం
భిక్షం కపాలిన మవాసస మద్వితీయం
పూర్వం కరగ్రహణమంగళతో భవత్యాః
శంభుం క ఏవ బుబుధె గిరిరాజకన్యే

8

గీ॥ పుట్టుగొలములు తెలియని పుట్టెతాల్పుఁ,
దిరిపెరానిని, వేదొక్క దిక్కులేని
యంగమొలవాని నీమ కల్యాణమునకు
మునుపెవఁ డెఱుంగును శంభుని? భూధర సుత!

8

శ్లో. చర్మాంబరంచ శవభస్మవిలేపనంచ
విక్షటనంచ నటనంచ పరేతభూషా
భేతాలసంహతి పరిగ్రహతాచ శంభోః
శోభాం విభర్తి గిరిజే తవ సాహచర్యాత్.

9

అ॥వె॥ పీన్లుబుగ్గి పూత, బిచ్చయుఁ దోల్వల్వ.
కాటియాట, బూదిగముల లంకె,
యిన్ని, యున్న నీదు నెనయికయే కదా,
నీ మగసికి సొబగు నించు నగజ!

9

శ్లో. కర్పూపసంహరణకేశిషు పండితాని
చండాని ఖండిపరశోరపి తాండవాన
అలోకనేన తవ క్షోమలితాని మాతః
లాస్యాత్మనా పరిణమంతి జగద్విభూత్యై.

10

గీ॥ అఖిల సంహారలీలా సమర్థములగు
ప్రళయహరు నుగ్రతాండవములు సయితము
నీదు చూపులఁజల్లనై నిఖిలరక్ష
కై న లాస్యముగా మాతె నమ్మ! గిరిజ!

10

శ్లో. జంతోరపశ్చిమతనో స్పృతి కర్మసామ్యే
నిశ్శేషపాపపటలచ్ఛిదురా నిమేషాత్
కల్యాణి దేశికకటాక్షసమాశ్రయేణ
కారుణ్యతో భవతి శాంభవవైధదీక్ష.

11

గీ॥ పాపపుణ్యసమత్వము వటలి, ముందు
పుట్టువుల్లేని పొణికే, పుట్టుకట్లు
త్రుంచు భగవత్పాసన దొరకునమ్మ!
గురుకటాక్షముచేత నీ కరుణచేత.

11

శ్లో. ముక్తావిభూషణవతీ సవవిద్రుమాదా
యచ్చేతసి స్ఫురతి తారకితేవ సంధ్యా
ఏవస్సవేవ భువనత్రయసుందరీచాం
కందర్పశాం ప్రజతి పంచశరీం వినాసి.

12

గీ॥ కొంబగడపు లతను చోలు డంబు గలిగి
ముత్తైపునగల నొప్పు నిన్జిత్తమందుఁ
జుక్కలంగూడు సందెగాఁ జూచువాఁడె
లేమలకుఁ బూవుటమ్ములు లేని మరుఁడు.

12

శ్లో. యే భవయంత్యమృతవాహిభి రంశుజాలైః
అప్యాయమాన భువనా మమృతేశ్వరీం త్వాం
తే లంఘయంతి సను మాత రిలంఘనీయాం
బ్రహ్మాదిభిః సురవరై రపి కాలంకృతమ్.

13

గీ॥ అమృతముంజాలువార్చు కరముల, దేహ
తృప్తి యొనరించు నిను నమృతేశ్వరినిగఁ
దలఁచువార లజాదిత్రి దశవరులను
దాటలేని భవంబును దాటఁగలరు.

13

శ్లో. య స్సౌటికాక్షగుణపుస్తకకుండికాశ్వాం
వ్యాఖ్యాసముద్యతరీరాం శరసిందుశుభ్రాం
పద్మసనాంచ హృదయే భవతీ ముపాస్తే
మాత స్పవీశ్వకవిచార్కిక చక్రీవరీ.

14

గీ॥ తమ్మిపీట, శరచ్చంద్రధవళిమందగి
పాణులన్గిండి, పొత్తము, స్ఫటికమాల,
జ్ఞానముద్ర, గలట్టు నిన్ సంస్మరించు
సన్నరుడె కవితార్కిక చక్రీవరీ.

14

శ్లో. బర్హవతంసయుత బర్హరకేశపాశాం
గుంజావశీకృత ఘనస్తనహారోఘాం
శ్యామాం ప్రివాళవదనాం సుకుమాంహస్తాం
త్వామేవ నౌమి శబరీం శబరస్య జాయాం.

15

గీ॥ బిరుసు కొప్పున నెమ్మిలిపురియు. నిండు
గుబ్బల గురిజసరిసారుఁ గోముకేళ్లుఁ
బగడపుంజిగి నోరును వలులు చామ
వన్నె వనదుర్గ! నీకె నా వందనములు.

15

శ్లో. అర్థేన కిం నవలతాలలితేన ముగ్ధే
క్రీతం విభోః పుష్యమర్థమిదం త్వయేతి
ఆజీజనస్య పరిహాసవచాంసి మన్యే
మందస్మితేన తవ దేవి జడీభవంతి.

16

గీ॥ గోల! క్రొందీవవలె నతికోమలమగు
సాము మేనిచ్చి, దురునైన సామి మేను
గొంటివే, దేవి! యని కేలిగొట్టు సకుల
యాటలడఁగెను నీమందహాసముననె.

16

శ్లో. బ్రహ్మాండబుద్బుద కదంబక సంకులో యం
మాయోదధి ర్వివిధతత్త్వతరంగ మాలః
అశ్చర్యమంబ యుడితి ప్రళయం ప్రయాతి
త్వద్ధ్యానసంతతి మహాబడబాముఖాగ్నౌ.

17

గీ॥ అమ్మ! బ్రహ్మాండములె బుగ్గ, లఖిలతత్త్వ
ములె తరగలైన మాయాసముద్ర మిట్టె
నీ స్వరూపానుసంధాననియతి యనెడి
యమ్మహాబాదబాగ్నిలో నణఁగు; వింత!

17

శ్లో. దాక్షయణీతి కుటిలేతి కుహారిణీతి
కాత్యాయనీతి కమలేతి కలావతీతి
ఏకా సతీ భగవతీ పరమార్థోపి
సందృశ్యసే బహువిధా నను నర్తకీవ.

18

గీ॥ కమల, కుటిల, కుహారిణి, కత్యాయనుని
బొట్టియ, కలావతియు, దక్షపుత్రి, యనఁగఁ
పలుగతుల నాటకత్తియవలెను బొట్టు;
తత్త్వమునఁజూడ నీవాకర్తవె; భగవతి!

18

శ్లో. ఆనందలక్షణ మనాహతనామ్ని డేశే
నాదాత్మనా పరిణతం తవ హాప మీశే
ప్రత్యట్టాభేన మనసా పరిచీయమానం
శంసంతి నేత్రసలిరైః పులకైశ్చ ధన్యాః

19

గీ॥ అమ్మ! సుఖమయమైన నీ యాకృతి నెద
నాదరూపమ్ము గాఁగ నంతర్ముఖాత్మ
ననుభవించిన ధన్యులు నిను నుతింతు
మోదబాష్పాలతో గగుర్పొడుపుతోడ.

19

శ్లో. త్వం చంద్రికా శశిని తిగ్మమచౌ రుచిస్త్యం
త్వం చేతనాని పురుషే పవనే బలం త్వం
త్వం స్వాదుతాని సలిలే శిఖిని త్వమూషా
నిస్సాహమేవ నిఖిలం త్వదృతే యది స్వాత్.

20

గీ॥ నీవె, నెలజిగి, ప్రొద్దున నిగ్గు. నాత్మ
సత్తయున్. గాలి బలమును, జలముల రుచి,
యగ్గి వేడిమి, యౌదు; నీ వపసరిలిన
నఖిల మప్పుడె నిస్సారమగును; తల్లి!

20

శ్లో. జ్యోతింషి యద్దీవి చరంతి యదంతరిక్షం
సూతే పయాంసి యదహార్ధరణింబ ధత్తే
యద్వాతి వాయు రనలో యదుదర్శిరాస్తే
తత్సర్వమంబ తవ కేవల మాజ్ఞయైవ.

21

గీ॥ ఆకసంబున గ్రహచార, మంబరంబు
వావ కురియుట, శేషుని వసుధమోత,
గాలి వీచుట, యగ్ని యుజ్జ్వాలి యగుట
యనెడి సర్వంబు నీదు చండాజ్ఞ; తల్లి!

21

శ్లో. సంకోచ మిచ్ఛసి యదా గిరిజే తదానీం
వాక్తరక్తయోస్త్యమసి భూమి రనామరూపా
యద్వా వికాసముపయాసి యదా తదానీం
త్వన్నామరూపగణనాః సుకరా భవంతి.

22

గీ॥ మడగఁజూచెదవేని నామంబు రూపు
నడగి యూహకు మాటకు నందరావు,
రూపువడెదేని నీనామ రూపగణన
మాకు సులభంబు; గిరిసుతా! మంగళాంగి!

22

శ్లో. భోగాయ దేవి భవతీం కృతినః ప్రణమ్య
భూకింతరీకృత సరోజగృహః సహస్రాః
చింతామణి ప్రళయ కల్పిత కేశితైలే
చిల్బద్రుమోపవన ఏవ చిరం రమన్తే.

23

గీ॥ భోగములు గోరి నిను మొక్కు పుణ్యులు, తమ
బొమల సన్నల వేలు లచ్చమలు కొలువ,
నీగిరామలలొప్పెడి యీగిచెట్ల
హాసు పూదోటలో, దడువాడుకొండ్రు.

23

శ్లో. హర్తుం త్వమేవ భవసి త్వదధీన మీశే
సంసారతాపమఖిలం దయయా పశూనాం
వైకర్తనీ కిరణసంహతి రేవ శక్తా
ఘర్మం నిజం శమయితుం నిజదైవ వృద్ధ్యా.

24

గీ॥ పాశబద్ధుల భవతాప మీశ! నీయ
ధీన; మదిదయతోనీవతీర్పఁదగుదు;
సూర్యసంతాపమడఁపఁగ సూర్యకిరణ
జనితవర్షంబె భగవతీ! శక్తము కద.

24

శ్లో. శక్తిః శరీర మధిదైపత మంతరాత్మా
జ్ఞానం క్రియా కరణమానసజాల మిచ్ఛా
విశ్వర్య మాయతన చూపరణాని చ త్వం
కిం తన్నయద్భవసి దేవి శశాంకమాశే;

25

చ॥ జననిరొ! చంద్రశేఖరునీ శక్తులు, మేను; పరస్వరూపమున్
స్వనిహితచేతనత్వమును. జ్ఞానము, నిందియముల్, మనం
బు, నునికి, చేష్ట, వృత్తియు. విఘాతియునుంబరివారవర్గమీ
వనఁదగు; వానిదన్న దదియుంతయు నీవ కదా, మహేశ్వరీ!

25

శ్లో. భూమౌ నిపృత్తి రుదితా పయసి ప్రతిష్ఠా
విద్యానరే మరుతి శాంతి రతీతశాంతిః
వ్యోమ్నీతి యాఃకిల కలాః కలయంతి విశ్వం
తాసాం హి దూరతరమంబ పదం త్వదీయం.

26

చ॥ అవనిని గల్లు నిల్కడయు, నప్పుల గొప్పయు, నిప్పు తేజు, గం
ధవహుని శాంతియున్, హరిపదంబున మీటెడి నిమ్మళమ్ము, న
న్నవి యఖిలంబుఁదాల్చు కళలై నను, బైఁబడి వానికెంతయో
దవుదవులందు నీదయిన త్రాణము పొల్చును. విశ్వకారిణీ!

26

శ్లో. యావత్పదం పదసరోజయుగం త్వదీయం
నాంగీకరోతి హృదయేషు జగచ్చరణ్యే
తావద్వికల్పజటిలాః కుటిలప్రకారాః
తర్కగ్రహాః సమయినాం ప్రలయం న యాంతి.

27

గీ॥ నీ యడుగుఁదమ్మిదుగ యెద నిల్వనంత
వఱకు నరమరచిక్కులు వక్కగతులు
నేచు నొఁగాదులనెడి పిశాచములకు
సమయవాదుల మదులందుఁజొవు రాదు.

27

శ్లో. నిర్దేవయాన పితృయాన విహార మేకే
కృత్వా మనః కరణమండలసార్వభౌమం
యానే నివేశ్య తవ కారణపంచకస్య
పర్వాణి పార్వతి నయంతి నిజాననత్వమ్.

28

చ॥ నగసుతః ఇంద్రియాధిపమనస్సును దష్కరహవ్యకవ్యల
భ్యగతులు దేవయాన పితృయానములందు మెలంగనీక, చ
క్కఁగ నిలఁజేసి, నీదయిన కారణపంచకయానమందె, గ
ద్దెగ నిడి యుత్సవంబులను దీర్తురు కొందఱు పుణ్యులందీకా: 28

శ్లో. స్థూలాసు మూర్తిషు మహీప్రముఖాసు శంభోః
కస్యాశ్చ నాపి తవ వైభవ మంబ యస్యాః
పత్యాగిరామపి న శక్యత ఏవ వస్తుం
సాపి స్తుతా కిల మయేతి తిలిక్షితవ్యం.

29

గీ॥ ఏవె వై భవ మావిరాడూప్రపశివుని
యష్టమూర్తుల నొకదానికైన లేదొ
యట్టి నిన్మెచ్చ వాక్పతియైనఁజాలఁ
దేను బూనితి నది క్షమియింపఁదగును. 29

శ్లో. కాలాగ్నికోటిరుచిమంబ శ్చదర్శశుక్తౌ
అప్లావనేషు భవతీ మమృతౌఘవృష్టిం
శ్యామాం ఘనస్తనతటాం సకలీకృతౌ చ
ధ్యాయంత ఏవ జగతాం గురవో భవంతి.

30

మ॥ నినుఁగాలానిలకోటిభాసురనుగా, నిత్యంబు షట్చక్రధే
దనమందున్. సుధ జల్లులాగునను మూర్ధాంధోజనేకంబునం
దున, ధ్యానమ్మున నిబ్బరంపు తెదకంతుల్గుల్గు శ్యామాంగిగాఁ
గను యోగుల్ త్రిజగద్గురుత్వపదవింగన్నారు పో శాంభవీ! 30

శ్లో. విద్యాం పరాం కతిచిదంబర మంబ కేచిత్
ఆనందమేవ కతిచి త్కతిచిచ్చ మాయాం
త్వాం విశ్వమాహు రపరే వయ మామనామః
సాక్షదపారకడుణాం గురుమూర్తిమేవ.

31

మ॥ నిను వాగీశ్వరిఁగాఁ జిదంబరముఁగా నిన్ శర్మరూపంబుగా
నిను మాయామయిఁగా విరాట్పునుపుఁగా, నిక్కంబుగా నెవ్వరె
ట్లనినన్, నేనొ యపారసత్కరుణతో నజ్ఞాననిర్మూలనం
బొసరింపం గురుమూర్తియే యెదురుగా నున్నట్లు భావించెదన్. 31

శ్లో. కువలయదళనీలం బిర్భరస్నిగ్ధకేశం
 పృథుతరకుచభారక్రాంతకాంతావలగ్నం
 కిమిహ బహుభిరుక్తై స్త్వత్స్వరూపం పరం నః
 సకలజనని మాతః సంతతం సన్నిధతాం.

32

మ॥ పలుమాటల్మఱియేల; విన్ము తుది సంప్రార్థ్యంబిదే నల్ల క
 ల్వల చామందగు వన్నె. నున్న బిరునై బాగొనెరుల్ గొప్ప చ
 న్నుల పూటమునఁ గ్రుంగునెన్నడుమునున్ శోభిల్లు నీదైన శ్యా
 మలరూపంబు సతంబు మాకనుల కిమ్మా! లోకమాతా! సతీ! 32.

ఇ తి

మహాకవి శ్రీ కాళిదాసకృత దేవ్యంబాస్తవః

ఇ ది

మహాకవి శ్రీకాళిదాసుని “అంబాస్తవమునకు
 శ్రీ శ్రీయానందనాథాపరనాముఁడు
 ఈశ్వర సత్యనారాయణశర్మ
 తెనుఁగుఁజేత.

—:0:—

32

(5)

శ్రీ సకల జననిస్తవము

—101—

శ్లో. అజానంతో యాంతి క్షయ మవశ మన్యోన్యకలహైః
అమీ మాయాగ్రంథౌ తవ పరిబ్రుతస్తస్సమయినః
జగన్మాతర్జన్మజ్వరమయతమఃకౌముది వయం
నమస్తే కుర్వాణాః శరణముపయామో భగవతీమ్.

1

శా॥ మాయాగ్రంథిని జిక్కి విప్పుకొను సామర్థ్యంబు లేకజ్జులై
హేయాన్యోన్యవివాదులై సమయులే యేఁజెల్ల! కోల్పోదురో
తాయీ! పుట్టువుకాకమబ్బెడపు జ్యోత్స్నా! నీకివే జోతముల్
మాయన్ముంపకుమమ్మ! లోకములయమ్మా! దిక్కు నీవే చుమా. 1

శ్లో. వచన్మర్కగమ్య స్వరసపరమానంద విభవ
ప్రబోధాకారాయ ద్యుతితులిత నీలోత్పలరుచే
శివస్యారాధ్యాయ స్తనభరవిసమ్భాయ సతతం
నమస్తస్మై కన్యై చన భవతు ముగ్ధాయ మహానే.

2

చ॥ పలుకున కుహకందని యపారసుఖంబును జ్ఞానమన్నవే
నిలువయనట్టిదై. యసితనీరజసన్నిభమౌచుఁజిన్నువే
గలమఁగ వంగు నమ్మగలదై శివ పూజ్యమునైన యొక్క మం
జులతరమైన తేజునకు జోతలు నిత్యమొనర్తు భక్తితోన్. 2

శ్లో. అనాద్యన్తా భేదప్రణయరసికాపి ప్రణయినీ
శివస్యాసీర్యత్త్వం పరిణయవిధౌ దేవి గృహిణీ
సవరీ భూతానామపి యదుదభూ శ్చైలతనయా
తదేతత్సంసారప్రణయన మహానాటకసుఖమ్.

3

చ॥ తొలుతయు నంచునుంగనఁగఁదోచని దానవు గాన, భిన్నతం
దలఁగెడి వేళ్ళ గల్గియును స్థాణుసతీత్వము, లోకమాతవై
చెలఁగియు శైలజాత్యమును జెందుటయుంగన, సృష్టిపేరి యి
బ్బలితపునాటకంబు జరుపన్ మొలతెంచిన సంబ్రమే కదా. 3

శ్లో. బుధివంత్యేకే తత్త్వం భగవతి సదన్యే విదు రసత్
పరే మాతః పాహుస్తవ సదగదన్యే సుకవయః
పరే నైతత్సర్వం సమభిదదతే దేవి సుధియః
తదేతత్త్వస్మాయావిలసిత మశేషం నను శివే.

4

ఉ॥ అమ్మ! ప్రధానమందొకరు, నాత్మవటంచును నొక్క, రీప్రపం
చమ్మని యొక్క, రల్ల సదనత్తులు రెండునటంచు నొక్క, రీ
యిమ్మునఁబల్క, వేచొకరివేవియుఁగాదని యంచు; రిట్టి భే
దమ్ములు చూడ నీవిలసితమ్ములు నీదగు మాయనే కదా.

4

శ్లో. బుద్ధుంజాహారస్తనభర నమన్మధ్యలతికాం
ఉదంచద్వర్మాంభః కణగుణిత వక్త్రాంబుజరుచమ్
శివం పార్థతాణప్రవణ శృంగయాకారగుణితం
శివా మన్వగ్యాంతీం శబర మహామన్వేమి శశరీమ్.

5

చ॥ మగఁడొక సింగఁడై యెఱుకుమాదిగిఁగిడిని బోవనేగఁ దా
ను గురిజపేర్ల చన్బరువు నొక్కున వంగిన కౌనుదీవతో,
బుగిరెడి న్నేదబిందువులఁబొల్పుగు నెమ్మొగతమ్మి నిగ్గుతోఁ
దగిన కిరాతియై యతని దొరెడి యావనదుర్గఁగొల్చెదన్.

5

శ్లో. మిథఃకేశాకేశప్రభననిదనా స్తర్కఘటనాః
బహుశ్రద్ధాభక్తిప్రణయవిషయాః శాస్త్రవిదయః
ప్రసీద ప్రత్యక్షీభవ గిరిసుతే దేహి శరణం
నిరాలంబం చేతః పరిబుతతి పారిష్లవ మిదమ్.

6

చ॥ అగసుత! తర్కశాస్త్రములనొ సిగపట్టులఁజాపు; ధర్మశా
స్త్రగతుల నెంతో భక్తియును శ్రద్ధయు లేక ఫలమ్ము లేదు; చి
త్తగతి స్వభావచంచలము; దానికి నూతయే లేదు; మోల నా
కగపదుమా, ప్రసన్నవగుమా, శరణార్థిని నన్ను గావుమా.

6

శ్లో. కునాం వా వహ్నీర్వా భగపరిషదో వా యవశనం
కదా కేన క్వేతి క్వచిదపి న కశ్చిత్కలయతి
అమృష్మిన్ విశ్వాసం విజహి హి మమాహ్నయ వపుషి
ప్రపద్యేథాశ్చేతః సకలజననీమేవ శరణమ్.

7

ఉ॥ ఎక్కడొ, యెందుచేతనొ, యదెప్పుడొ, యెట్టురొ జాటిపోయి, యే
కుక్కలకో, హుతాశనునకో, భగపాశికొ, విందుచేయు నీ
దొక్కను నమ్మయుండఁడెవఁడున్; మనసా! యిటువంటి మేనిపై
మక్కువ వీడుమా; సకలమాతనె దిక్కని కొల్వమా వెసన్.

7

శ్లో. తటిర్కోటి జ్యోతిర్ద్యుతిదలిత షడ్గ్రంథిగహనం
ప్రవిష్టం స్వాధారం పునరపి సుధావృష్టి వపుషా
కిమప్యష్టత్రింశత్కిరణ సకలీభూత మనిశం
భజే దామ శ్యామం కుచభరనతం బర్చరకచమ్.

8

చ॥ ఇరుతిగముశ్శకోన విదళించి యసంఖ్యతటిద్రుచిప్రభన్,
మరల సుధాస్రతుర్వైలయు మైఁగొని స్వాలయమైన యాజ్ఞాలోఁ
జొరఁబడి, ముప్పదెన్నిదగు చొక్కపుఁగళ్ళులఁగ్రమ్ము నొక్క బ
ర్చరకచఁజంటిబర్చునను వంగిన చామనతేజుఁగొల్పెదన్.

8

శ్లో. చతుష్పత్రాంతష్టక్షపట భగాన్తప్త్రవలయ
స్ఫురద్విద్యుద్విహ్నా ద్యుమణి నియతాభ ద్యుతిలతే
షడశ్రం భిత్వాదౌ దశదశమథ ద్వాదశదశం
కిశాశ్రంచ ద్వ్యశ్రం గతవతి నమస్తే గిరిసుతే.

9

సీ॥ ఆధారపద్మంబునం దాఱుకోణమ్ము
లమరు కర్ణికయందు నధివసించి,
ముచ్చుట్లఁబొల్చి మెర్ములు నగ్గి వేవెల్లు
లెన్నియో వెల్గెడి చెన్నుతోడ
వరలు నోవెల్లుతీవా! యాఱురేకులఁ
బొల్చు స్వాధిష్ఠానమును గతించి
మఱిఁబదిరేకులమణిపూరముందాఁటి,
పదిరెండుదశముల పద్మమనెడి

యాయనాహతమ్ము, నటుపైని బదియాఱు
దశములదివిశుద్ధజలజ, మంత
నాజ్ఞపేరి దళయుగాంబుజమును మీటి
యరుగు నీకు నతులు గిరిలనూజ!.

9

శ్లో. కులం కేచిత్రాహం ర్వపురకుల మన్యే తవ బుధాః
పరే తత్సంభేదం సమాభివధతే కౌల మపరే
చతుర్థామప్యేషాముపరి కిమపి ప్రాహం రపరే
మహామాయే తత్త్వం తవ కథమమీ నిశ్చినుమహా.

10

చ॥ జననియో! నీస్వరూపమును శక్తియటంచు శివుండటంచుఁద
ద్ధ నతరసంగమంబునుచుఁగొలమటంచును గొందరంద్రు; కా
దని, మఱికొంద తాపయిదటంద్రు; మహత్తర మాయవైన నీ
యునికి నిజంబెఱుంగ నెటులోపుదు మజ్జులమైన మేముమా!

10

శ్లో. షడధ్వారణ్యాసీం ప్రళయరవికోటి ప్రతిరుచా
రుచా భస్మీకృత్య స్వపవకమలసృహ్వాశిరసామ్
వితన్వానః శైవం కిమపి వపు రిందీవరచుచిః
కుచాభ్యామానమ్రస్తవ పురుషకారో విజయతే.

11

ఉ॥ అమ్మ! లయార్కకోటిరుచి కన్గలమా రుచితోడ నాటుమా
ర్గమ్ములకోనఁగాల్చి, పదకంజనతాళికి నెన్నరాని శై
వమ్మగు దేహమీయఁదగి, ధాసురనీలసరోజదీప్తిదీ
ప్తమ్మయి చన్నుబర్వునను వ్రాలిన నీపరశక్తి మేటిలున్.

11

శ్లో. మనుష్యాస్తిర్యంచో మరుత ఇతి వోకత్రయమిదం
భవాంభోధౌ మగ్నం త్రిగుణలహరికోటి బరితమ్
కటాక్షశ్చేదద్య క్విచన తవ మాతః కరుణయా
శరీరీ సద్యోయం ప్రజతి పరమానందతనుతామ్.

12

గీ॥ పుట్టుకడలిని మున్ని యిమ్ముజ్జగమ్ము
త్రిగుణకల్లోలతతిఁబడి తేల లేచు;
నీకృపాదృష్టి నేఁడింత నెఱపుదేని
తడయకీజీవుఁడానందతనుత నొందు.

12

శ్లో. ప్రియంగు శ్యామాంగీ మరుణతరవాసః కిసలయామ్
సమున్మీలన్ముక్తాఫల జహులనేఽభ్య సుభగామ్
స్తనద్వంద్వస్పారస్త బకనమితాం కల్పలతికామ్
సకృద్ధ్యాయస్తస్తావం దతతి శివచింతామణిపదమ్

13

చ॥ సరసపుఁద్రేంకజంబువలెఁజామన మేగల వినైవండెదన్
బొరి నెఱచీరయే చివురు, ముత్తైపుసొమ్ముల విర్వియే ఫలాల్
గురుకుచయుగ్మమన్పువులగుత్తుల వంగును నెంచి, వేల్పుతీ
వ రహిఁదలంప నొక్కపరి వానికి శైవపదంబు గల్గదే.

13

శ్లో. ప్రకాశానందాభ్యా మవిదితవరీం మధ్యపదవీం
ప్రవిశ్యైతద్వంద్వం రవిశశిసమాభ్యం కిజకమన్
ప్రఽశోర్ధ్వనాదంలయదహనభస్మీకృతకులః
ప్రసాదాత్తే జంతుః శివ మకులమంజ ప్రివిశతిః.

14

చ॥ జనని! రవీందులుండెలియఁజాలని యాజ్ఞను జక్కఁజొచ్చి యా
యినశశులుండు చోట్లు కబళించుచు బైఁదగు నాదభూమిఁదా
నెనయుచు నామరూపముల నేరిచి బూడిద చేసి, నామరూ
పనియతి లేని మంగళనివాసముఁజొచ్చును దేహి నీకృపన్.

14

శ్లో. షడావారవరై రపరిమిత మంతోర్మిపటలైః
లసన్ముద్రాఘ్నై ర్బహువిధచల దైవతరుషైః
కృమస్తోతోభిస్త్యం వహసి పరనాదామృతనదీ
భవాని ప్రత్యగ్ శివచిదమృతాఘ్నప్రణయినీ.

15

శా॥ తల్లీ: చక్రములాలుసుళ్ళుఁబలు మంత్రాలే యలల్, ముద్రలే
మొల్లంబొనులు, వెల్లవేల్పులె డుషంబుల్, సన్నతాచారముల్
వెల్గులా, శివచిత్తుదాంబునిధినే ప్రేమించు శ్రీచక్రనా
మోల్లోలామృత పూతలై వలినివై యొప్పారఁగాఁబాటుదే!

15

శ్లో. మహీ పాఘో వహ్ని శ్వసన వియదాత్మేందురవిభిః
వపుర్నిర్గస్తాశై రపి తవ కియానంబ మహిమా
అమూన్యాలోక్యంతే భగవతి నకుత్రా ప్యణుతమాం
అసస్తాం ప్రాప్తాని త్వయి తు పరమవ్యోమ వపుషి.

16

గీ॥ అమ్మ! నీలోన నణఁగు నూజ్జెంశములగు
నష్టమూర్తులదొ గొప్పయనఁగ నెంత?
పెన్బయలె మేనుగా నీవు వెలసి నపుడు
కడు నలకలివి యెటఁగనఁబడును? దేవి!

16

శ్లో. కలాం మాయాం ప్రజ్ఞాం సమయ మనుభూతిం సమరసం
గురుం పారంపర్యం వినయ మాపదేశం శివకథామ్
ప్రమాణం నిర్వాణం ప్రకృతి మభిభూతిం పరగుహామ్
విచిం విద్యా మాహూః సకలజననీమేవ మునయః.

17

సీ॥ సాదాఖ్యకళగఁబ్రజ్ఞగ మాయగాఁ
ప్రకాశవిమర్శసామరస్యముగాఁగ,
ఆచారముగఁదత్తుఖానుభూతిగఁ బరం
పరతోడవచ్చు సద్గురుఁడుగాఁగ
అదుపదేశముగాఁదబోధగా, శివ
జ్ఞానదోపనిషత్తుగాఁబ్రమాణ
ముగ, ముక్తిగఁబ్రధానముగ, నభిభూతిగాఁ
బరసంవరణముగా బ్రహ్మగాఁగ

గీ॥ బ్రహ్మవిద్యగ నిను మునుల్ ప్రస్తుతింతు
రనఁగ, నిను మించినది యించుకంత లేదు;
అఖిలమును నీస్వరూంబ యనుట కాదె,
పూతకరుణాసమేతః శ్రీ లోకమారః

17

శ్లో. ప్రసీనే శబ్దాఘే తచసు విరతే బిండువిభవే
తతస్తత్త్వే చాష్టద్వినివపురుపాధి స్తుపగతే
శ్రేష్ఠే శాక్తే వర్షాన్యనుకలిత చిన్మాత్రగహనాం
స్వసంవిత్త్తిం యోగీ రసయతి శివాభ్యాం పరతనుమ్.

18

చ॥ వరుసగ నాదబిందువిభవంబులడంగంగ నష్టనాదఘా
నురవపురాశ్రయంబగుచు శోభలు తత్త్వము చేతికంది, నీ
వరుడగు యోగి, శక్తికళఁజట్టి చిదేకమహాటదీగతిన్
జరుగుచుఁదా; శివుండనను జ్ఞానముతోడ సుఖించుచుండుఁగా!

18

శ్లో. పరానందాకారాం నిరవదిశివైశ్వర్యవపుషం
నిరాకారాం జ్ఞానస్వకృతి మపరిచ్ఛిన్నకరుణామ్
సవిశ్రీం లోకానాం నిరలిశయదామాస్త్వవపభామ్
భవో వా మోక్షోవా భవతు భవతీమేవ భజతామ్.

19

చ॥ జననమె యిమ్ము; మోక్షమె యొసంగుము; తత్త్వరశర్మదేహావున్
గనఁగఁబ్రపంచరూపవును, జ్ఞాననిస్కృపు, రూపహీనవున్
వినతకృపానిధానమవు, విశ్వజనిత్రివి, ధామసీమవా.
నినునెభజింప నిమ్ము నను; నీడగు చిత్తమె నాదు భాగ్యమా.

19

శ్లో. జగత్కాయే రృత్వా తదపి హృదయే తచ్చపురుషే
పుమాంసం బిందుస్తం తదపి వియదాఘ్నే చ గహనే
తదేతద్జ్ఞానాఘ్నే తదపి పరిమానందగహనే
మహావ్యోమాకారే తద్దనుభవశీలో విజయతే.

20

చ॥ జననీ! మూలమునుండి సక్రమముగాఁజక్రమ్ము లొందొంటిలో
ననువొప్పంగఁదరాత్మతంగనెడియ ట్లభ్యాసియై, యాటిటన్
ఘనవైహాయసరూపమైన పరమానందాత్మరాచ్ఛాటవిన్
నిను నేవించెడి వాఁడఁడనుభవమై నిర్మత్వముండెందఁడే.

20

శ్లో. విదే వేద్యే విద్యే వివిధపమయే వేదగులితే
విచిత్రే విశ్వాద్యే వినయసులభే వేదజనని
శివజ్ఞే శూలస్తే శివపవదాన్యే శివనిదే
శివే మాతర్మహ్యం త్వయి వితర భక్తిం నిరూపమామ్.

21

సీ॥ కాలరూపిణి! వేదజాలశిఖాజ్ఞేయ!
వేదసారంబవై వెల్మయుదాన!
వివిధసదాచార! విద్యాస్వరూపిణి!
చిత్రచిత్రకృతులు చేయు దాన!

వేదత్రయీమాతః వినయసుఖవాప్యః

విశ్వమూలంబువై వెలుగు దానః

సర్వమంగళః శివస్థానప్రదాయినః

ప్రళయమందును జేటుపడని దానః

గీ॥ శ్రీశివజ్ఞానకలితవై చెలగుదానః

అఖిలమంగళభనిచు నలరుదానః

పాటిరేనట్టి నీ పదభక్తిదాన

ధాగ్మిడి ప్రోవుమమ్మః నీవాడగాన.

21

శ్లో. విదేత్తుండం హృత్వా యదకురుత పాత్రం కరతరే

హరిం శూలప్రోతం యదగమయదంసాభరణతామ్

అలంబకే కంఠం యదపి గరిశేనాంబ గిరిశః

శివస్థాయాః శక్తే స్తదిదమఖిలం తే విలసితమ్.

22

ఉ॥ జమ్మసిరంబుఁద్రుంచి కరపాత్రముగాఁగయికొంట, వెన్నునిన్

ముమ్మొనవాలునందొలిచి మూపునకు స్నగచేసికొంట. క్షే

శమ్మును గంఠభూషణములాగునఁదాల్చుటయుం, గిరీశునం

దిమ్ముగనున్న శక్తివగు సీశ్వరి! నీదు విలాసమే కదా.

22

శ్లో. విరించాభ్యా మాతః సృజసి హరిసంజ్ఞా త్వమవసి

త్రిలోకం. రుద్రాభ్యా హరిసి వివిధాసీశ్వరదళామ్

భవంతీ నాదాభ్యా విహరిసి చ పాశాఘదశినీ

త్వమే వై కానేకా భవసి కృతభేదై ర్గిరిసుతే.

23

చ॥ జగదుదయావనాంతములు స్రష్టృరమాపతిరుద్రసంజ్ఞలం

దగ సవరించు చీశ్వరతఁదాల్చువు; భక్తుల సర్వపాపముల్

తెగఁగను నాదరూపిణివి; దేవి! యొకర్తవె యయ్యుఁగార్కభే

దగతులఁబెక్కురూపులను దాల్చి రహింతువు, శైలిరాట్సుతా!

23

శ్లో. మునీనాం చేతోభిః ప్రముదితకషాద్వైరపి మనా

గశక్యం సంస్పృష్టం చకితచకిత్తైరంబ సతతమ్

శ్రుతీనాం మూర్ధానః ప్రకృతికఠినాః కోమలతరే

కథంతే విందంతే పదికిసలయే పార్వతి పదమ్.

24

చ॥ ప్రమదము నంది, యెంతో మధురములెయైనను గొంతు మానిచి

త్తములకె యందరానిదగు తావకధామము నెట్లుగా నిస

ర్గమునఁగతోరఁచు శ్రుతిశిరస్సురెఱుంగుట? పార్వతీ! కిసా

లమృదుపదా! నిరాంతమృదులా! లలిరా! కలితాపహారిణీ!

24

శ్లో. తటిద్వల్లీం నిత్యా మమృతసరితం పారరహితాం
మలోత్తీర్ణాం జ్యోత్స్నాం వ్రక్కతి మగుణగ్రంథి గహనాం
గిరాం ఊరాం విద్యా మవినతకుచాం విశ్వాజననీం
అవర్జంతాం లక్ష్మీమభిదదతి సంతో భగవతీమ్.

25

చ॥ తొలఁగని మించుతీవ, దరితోపని వేలుపుఁగూటియేఱునున్
మలుకలు లేని వెన్నెల, గొనలకుఁజిక్కనిదౌ ప్రధానమున్
బలుకులఁజున్దౌ తెలివి, వ్రాలని చన్నుల లోకమాతయున్
బొలిమెరలేని కల్మి యని నొక్కి వచింతురు నిన్నె పండితుల్. 25

శ్లో. శరీరం క్షిత్యంభః ప్రభృతిరచితం కేవలమిదం
సుఖం దుఃఖం చాయం కలయతి పుమాంశ్చేతన ఇతి
స్ఫుటం జానానోపి ప్రభవతి న దేహ రహయితం
శరీరాహంకారం తవ సమయజాహ్నో గిరిసుతే.

26

చ॥ హిమగిరిపుత్త్రిః నీ సమయ మింతయెఱుంగని ప్రిణి, యీ శరీ
రము క్షితిముఖ్యభూతనిరరంబుననై నది, దీనిచేనె, క
ష్టము సుఖమొందుచుండు నని స్పష్టమె యైనను, నేనటన్న దే
హమె యను ఛాంతి వీడఁగ సమర్థుడు రాఁడది యేమిపాపమా. 26

శ్లో. ఏతా మాతా భ్రాతా సుహృదనుచర గృహ్య గృహిణీ
వపుః క్షేత్రం మిత్రం దనమపి యదా మాం పిజఘాతి
తదా మే భిందానా సపది భయమోహోంధతమసం
మహాజ్యోత్స్నే మాతర్భవ కిరుణయా సన్నిధింరీ.

27

చ॥ నెలవెలుఁగట్లు వెల్గు జననీః తలివండ్రిలుఁ దోడఁబుట్టువుల్
చెలులును భృత్యులున్ గృహము క్షేత్రముఁగాయము సౌమురెప్పునన్
వలవక వీడునో యపుడె పాయని మోహమయాంధరారముం
దొలఁచి కృపాపరాత్మవయి తోడయి యండనె యుండుమీశ్వరీ! 27

శ్లో. సతా దక్షస్యాదౌ కిల సకలమాతస్తత్త్వముదభూః
సదోషం తం హిత్వా తదిను గిరిరాజస్య దుహితా
అనాద్యంతా శంభో రప్పదగపి శక్తి ర్భగవతీ
వివాహోజ్ఞాయాసీ త్యహహ చరితం వేత్తి తవ కిః.

28

చ॥ తొలి తుది లేక యా శివునితో విడియుండని శక్తివయ్యు, మున్
గలిగితి దక్షపుత్త్రివయి; క్రన్నన నాతని తప్పుచేతనే
యలిగి తలంగి యద్రుసుతవై శివుఁ బెండిలియాడినావెటుల్
తెలియుట నీకరక? భగవతీ! జగతీజనయిత్రి! వింతయో! 28

శ్లో. కణాన్వదీప్తీనాం రవిశశిక్యశానుప్రభృతయః
పరం బ్రహ్మ జ్ఞేయం తప నియత మానందకణికా
శివాదిక్షిత్యంతం త్రివలయతనో స్ఫుర్వముదరే
తవాస్తే భక్తస్య స్ఫురసి హృది చిత్రం భగవతి.

29

చ॥ భగవతి! నీద్యుతిన్ రవలె ఛాస్కరశశ్యనలాదులున్; పరం
బగు నలబ్రహ్మ మింతనలుసొను భవత్సుఖమందు; ఈశివా
దిగ భువిదాక నిమ్ముకొను దేవిరొ! త్ర్యండశరీరవై న నీ
దగు నుదరంబునందయిన నాశ్రితులోగనవత్తు వింతయో!

29

శ్లో. పురః పశ్చా దంతర్వహి రపరిమేయం పరిమితం
పరం స్థూలం సూక్ష్మం సకులమకులం గుహ్యమగుహమ్
దవీయో నేదీయ న్నవసదితి విశ్వం భగవతీ
సదా పశ్యంత్యాఘ్యా వహసి భువనక్షేభజననీ.

30

మ॥ మునువెన్కల్, వెలిలోనులున్, గొలఁదియున్మొల్లంబు, దోలెమ్ములా
వును, గుంపున్విడి, దాపునుంబయలు, దప్పుంచేర్వయున్ మేలుఁగీ
డను నీవిశ్వము నీవె తాచ్చెదవు పశ్యంత్యాఖ్య సార్థంబుగా
అనయమ్మున్ మఱి యీజగంబులను నల్లాడింతు వీవే కదా.

30

శ్లో. ప్రవిశ్య త్వన్మార్గం సహజదయయా దేశికదృశా
షడధ్వద్వాంతౌఘ చ్చిదురగణనాతీతకరుణామ్
పరా మాజ్ఞాకారాం సపది శివయంతీం శివతనుమ్
స్వమాత్మానం ధన్యా శ్చిరముపలభంతే భగవతీమ్.

31

చ॥ కరుణ నిసర్గమౌ గురుని కన్కలిచే సమయాధ్యగామురై
యిరుతిగదారిమబ్బు తొలఁగించు దయామయి, నాజ్ఞరూపయా
పర, నపుడే శివైక్యపరభావము నిచ్చెడి నిన్ను, ధన్యులే
చిరమును దారి తప్పక భజింపఁగఁగల్గుదురమ్మ! యీశ్వరీ!

31

శ్లో. మయాభాః పూష్టివ జ్వలన ఇవ తదీప్తికణికాః
ఏయోధౌ కల్లోలాప్రతిహతమహిమ్నీవ వృషతః
ఉధేత్యోదేత్యంబ త్వయి సహ నిజైః సాత్వికగుణైః
భజంతే తత్వోపాః ప్రశమమనుకల్పం పరవశాః.

32

చ॥ తరగల నడ్డులేని బెడిదంపుఁబయోనిధిఁదూర, లగ్ని, మి
డ్గురులును, బొద్దునందుఁగళుకుల్వలె నీమహదాది తత్త్వముల్
పొరిఁబొరిఁబారతంత్ర్యమునఁ బుట్టునణంగును సాత్త్వికాంశవి
స్ఫురణముతోడ నీయడనె పో ప్రతికల్పమునందు నమ్మరో!

32

శ్లో. విది ర్విషు క్రృహ్మ ప్రకృతి రణు రాత్మా దివకరః
స్వభావో జ్ఞేనేంద్రః సుగతముని రాకాశమలినః
శివః శక్తి శ్చేతి శుక్రితవిషయతాం తాముపగతాం
పరైర్వ రేభిస్తాస్వ మభిచరతి సంతో భగవతీమ్.

33

చ॥ సమయము, విష్ణుఁడుం, బ్రకృతి. స్రష్ట్రణుజీవులు, సూర్యుఁ డగ్ని, య
భ్రము, జినదేవబుద్ధులు స్వభావము, శక్తి, శివుండు, నన్న భే
దముల నెసంగు నీవె శుక్రితందమునందుఁబ్రసిద్ధవఁచు, సో
దైముగ విచక్షణుల్పగవతీ! నినునే బుధులుగ్గడింతుగ్గా.

33

శ్లో. శివస్త్వం శక్తిస్త్వం త్వమసి సమయా త్వం సమయినీ
త్వమాత్మా త్వం దీక్ష త్వమయమదేమాదిద్గుణగణః
అవిద్యా త్వం విద్యా త్వమసి నిఖిలం త్వం కిమపరం
పృథివీత్వం త్వస్తో భగవతి న వీక్షమహ ఇమే.

34

చ॥ శివుఁడన సీవు; శక్తియనఁజెల్లుదు వీవ; అవిద్య వీవు; వి
ద్యవు; సమయాభ్య వీవ; అది తాచ్చినదానవు; ఆత్మ వీవు; దీ
క్షవు; నణిమాదులీవె; నినుఁగావని వేయొకఁడేది? సర్వమై
తివి; పరతత్త్వ మోభగవతీ! కనరాదిక మారు వేలుగా.

34

శ్లో. త్వయా యో జానీతే రచయితీ భవత్తైవ సతతం
త్వయైవేచ్ఛత్వంబ త్వమసి నిఖిలా యస్య తనవః
గతా సామ్యం శంభో ర్వహతి పరమం వ్యోమ భవతీ
తథాప్యర్థంభూత్వా విహరతి శివస్యేతి కిమిదమ్.

35

ఉ॥ ఎవ్వడు నిన్నుఁగూడినపుడే యెఱుఁగున్; మఱి సృష్టి చేయు. నిం
కెవ్వని యిచ్చవీ; పెరని యెన్నిది మూర్తులు నీవు; గొప్పదొ
నివ్వినురూపు నొందెదవొ యెవ్వని సాటిగ; ఆట్టి దానవీ
వవ్వినువాఁకతాల్పుఁమయి నద్దమన న్మరియాదయా? ఉమా!

35

శ్లో. అసంఖ్యైః ప్రాచీనైర్జనని జననైః కర్మవిలయాత్
కృతే జన్మన్యంతే గురువపుషమాసాద్య గిరిః
అవాప్యజ్ఞాం కైవీం క్రమతనురిపి త్వాం విదితవాన్
నయేయం త్వత్పూజాస్తుతివిరచనైరేవ దివసాన్.

36

శా॥ అమ్మా! యెన్నియె పుట్టురౌటను క్షయంబై కర్మ మింకిందు జ
న్మమ్మే లేక గురుస్వరూపశివులోనం జేరిననబాగె; కై
వమ్మా నాజ్ఞను మళ్ళి పుట్టుటయినన్ ద్వద్జ్ఞానమే కల్గి. ని
త్యమ్ము న్నిపదపూజనస్తుతులచేరంబొద్దులంబుచ్చెదన్.

36

శ్లో. యత్తత్పత్రం కమలముదితం తస్య యా కర్ణికాభ్యా
యోనిస్తస్యాః ప్రిథితముదరే యత్తదోంకాంపీఠమ్
తస్మిన్నంతః కుచభరనతాం కుండలీతః ప్రవృత్తాం
శ్యామకారాం సకలజనసీం సంతతం భావయామి.

37

చ॥ ఇరుతిగరేకరామర జనించిన కర్ణికపేరి యోనిలో
బెరసినయట్టి యాప్రిణవపీఠమునన్, గుచభారనమ్రయై
యురునుతి గాంచు కుండలినినుండి ప్రివర్తిలు శ్యామవర్ణ, ము
మ్మరమగు భక్తితో సకలమూలను నిన్నె తలంతు నిచ్చలున్. 37

శ్లో. భువి పయసి కృశానౌ మారుతే ఖే శశాంకే
సవిరరి యజమానే పృష్ఠదా శక్తిరేకా
వహతి కుచభరాభ్యాం యావనమ్రాపి విశ్వం
సకలజనని సా త్వం పాహి మామిత్యవశ్యమ్.

38

చ॥ అరయఁగఁ బంచభూతములు, నర్కశశాంకులు, యాజియన్న, యా
యిరుచవులందు నోరైయగు నేపరశక్తి, యురోజయుగ్మసం
భరసతయయ్యు, నీసకలధారము నూనునొ, యట్టి నీవు న
న్నరయుచుఁ గావుమమ్మ! సకలాంబ! యిధేయిదెనిచ్చలమ్ముమా! 38

ఇ తి

శ్రీమన్మహావి కాళిదాసకృత సకలజనసీస్తవః

ఇ ది

మహాకవి శ్రీ కాళిదాసుని సకలజనసీస్తవమునకు

శ్రీ శ్రీయానందనాథాపరనాముడు, ఈశ్వర సత్యనారాయణశర్మ

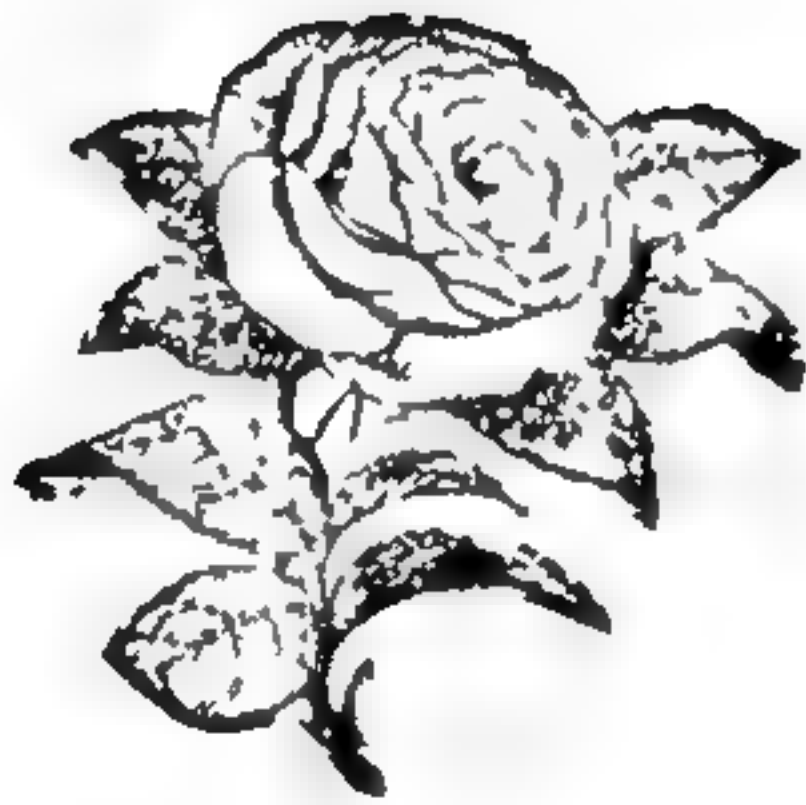
తెనుఁగుఁజేత

శ్రీ పరదేవతార్పణమస్తు

సంపూర్ణం

శ్రీ రాజరాజేశ్వరీ చరణారవిందార్పణమస్తు

44

పంచస్తవికిఁ జిన్న వివరణము.

లఘుసవము.

1. ఐంక్లింసౌః అనునవి ప్రథమ ద్వితీయ తృతీయసాదములలో వరుసగా ప్రథమ ద్వితీయ తృతీయాక్షరములు. ఇవియే సర్వమంత్రశాస్త్రమునకు పునాదిరాళ్లయిన బాలామంత్ర బీజములు. వానినిందు గుప్తముగా నుంచుటయ కాక ధ్యానవేళ లలాటమధ్యమమున ఇంద్రధనుస్పృభతోను శిరమునందు శుక్లపక్షచంద్రకాంతితోను హృదయమందు సూర్య ప్రభతోను దేవి దర్శనమిచ్చునని నిజానుభవమును దెలుపుచు. ఆతేజస్సును పరాపశ్యంతీ మధ్యమవైఖరులనెడి షాక్కులునే త్రిపురసుందరిరూపమని యారంభించినాడు.
2. ఘైసి జెప్పిన వానిలో మొదటిది వాగ్బీజము సర్వవిద్యాప్రదమువాగ్విలాసప్రదము. దానిని కుండలినీకక్తిగా నెంచి భజించునపుడు దోసతీవయొక్క ఆధారతంతువువలె సన్ననైన దానిగా భావించి యచిసహస్రసారమువఱకు వ్యాపించుచున్నటులు పాసింప వలయుననియు సూచించి అట్టిసాదకునకు మరల జన్మములేదను మహాఫలము నుద్ఘోషించినాడు.
3. ఆ వాగ్బవదీజమును బుద్ధిపూర్వకముగానో భయముననో వింతనో ఎట్లయినను, దాని యందలి బిందువును విడిచి ఐ ఐ యని యైనను జపించునపుడు జగన్మాత యనుగ్రహించి సకలవిద్యలను అమృతసూక్తులను ఇచ్చునంత మహిమము గలది యనుచున్నాడు. మనమహాకవి యీపద్యమును దేవీభాగవతమందలి సత్యవ్రతుడను మూగబాలుడు ఐకార జపముచే మహాకవియైన కథను మనసున నిడికొని వ్రాసినట్లు తోచును.
4. ఇందు ఓశాశ్వతీః నీమంత్రస్వరూపమున రెండవదైన కామరాజదీజమును (క్లిం) కకారలకారములు తొలగించి మిగిలిన “ఈం” అనుదానికి ముందుగా ‘ఓం’ కారమును జేర్చి (నమస్కారాంతముచేసి) పండితులు పర్వములందు జపింతురు. అని అదియు వాఙ్మయమని ముచ్చటించినాడు. ‘ఈం’ గుప్తమహాసారస్వతబీజమని మంత్రశాస్త్ర ప్రసిద్ధము. ఇదే లక్ష్మీబీజము. ఇది దీర్ఘము కాకున్నను శక్తిబీజమే “అఇఉఉ” అను మాహేశ్వరప్రథమసూత్రవివరణమున అ = బ్రహ్మము, ఇ = శక్తినిగూడినదై ఉఉ = ప్రపంచరూపమయ్యెను. అని యున్నది. ‘ఈం’ కామః శాదీజమనియుశాస్త్రము. ఈ దీజమును రక్తవర్ణముగా భావించి యుపాసింపవలయును.
5. అమ్మాః నీమంత్రాక్షరములందు మాడవది సౌః (ప రా బీ జ ము) వర్ణనాతీతము, మోక్షప్రదము. దాని నాజ్ఞయందు చంద్రప్రభగలట్లుగాభావించి జపించు వారికి

(ii)

సర్వోవాక్సీకరము. అది సకారమును (పరస్వతీదీజమును) గూడుటచే బుద్ధివాక్యమును దొలగించును అది విసర్గముతో గూడకున్నను సర్వసిద్ధిప్రదమని దాని మహిమము నుగ్గడించినాడు.

ఐం - ఈం - ఔః, అనుదానికే శుద్ధవిద్యయనిపేరు.

6. ఇమ్మాఘ దీజములను పేజ్జేఱ యుపాసించువిధము దెలిపి, అమ్మా! నీ మంత్రాక్షరములను క్రిమముగా గాని క్రిమము తప్పించిగాని హల్లులనుంచి ఐంక్షీంసౌః అనిగాని, వాని దొలగించి ఐం - ఈం - ఔః అని గాని ఒక్కొక్కటిగాని కలిపిగాని జపించినను సర్వసిద్ధిని నిచ్చును. ఇంక శాస్త్రవిధిని జపించినచో చెప్పేడిదేమి యని వాని యుపామాస్యమహిమమును దెల్పెను.
7. ఇందు సాకారోపాసనము చెప్పుచున్నాడు. తల్లీ! చక్కగా విడిచిన తామరరేకులను దోలు కన్నులును, కర్పూరము మొల్లలవంటి తెల్లని కాంతియుగలదానవుగాను, నీవాపలి యొకచేత పుస్తకమును రెండవదాన అభయముద్రయున్నట్లును, వెలుపలి యొకచేత అకిమాలయు రెండవదాన వరదమువ్రయు నున్నట్లును మనసున నిల్చి నిను ధ్యానించి పై ముంత్రమును జపింపనివాడు కవియెట్లుగునని నొక్కి చెప్పుచున్నాడు.
8. కవితాసిద్ధికై మఱియొక యుపాసనక్రిమము. తల్లీ! మనోహరమైన తెల్లతామర కాంతితో గూడి, శిరస్సుపై నిలిచి అమృతమును జిలుకుచున్న దానిగా నిన్ను భావించి మంత్ర జపము చేయువాని నోట నీవు భారలపై గంగాతరంగములవలె ప్రవహింతువు కదా యని స్వానుభవము.
9. త్రిపురాదేవిని రక్తవర్ణగా ధ్యానించుట సకలజనవశీకరము “రక్తాంవశ్యే, స్వర్ణవర్ణాం స్తంభనే, మారణే (అ) సితాం! ఉచ్ఛాటనేధామ్రవర్ణాం, శాంతశ్వేతాం స్మరేదిమామ్” అని మంత్రరత్నాకరము. భూమ్యాకాశములు కుంభమపరాగమున నిండినట్లు సీరక్త కాంతి గ్రమ్ముదలను భూమి లక్ష్మకనీటిలో ముగ్ధిసలులు ధ్యానించు వారలకు స్త్రీలెల్లరు వశలగుదురు.
10. ఇదియు స్త్రీమావన ప్రయోగమే. జంగారు కుండలములు, భజకీర్తులు, ఒడ్డాణము గలట్లుగా ఎఱ్ఱని కాంతిగల నిన్ను ధ్యానించి, యీ మంత్రాక్షరములకు “స్త్రీం” అను దీజమును చేర్చి జపించిన సీభక్తులను స్త్రీలెల్లరు నిలుకడలేని మనస్సుగలవారలై వచ్చి స్థిరముగా నేపింతురనుచున్నాడు.
11. శ్రీమాతృస్వరూపజ్ఞానమే కోరెడి భక్తులు, దేవిని జటాజూటమున చంద్రకళయు మంకెన పూవువంటి యెఱ్ఱచీరయు, బ్రహ్మవిష్ణురుద్రేశ్వరసదాశివులనెడి పంచప్రేతలు ఆసనమును, పునుకల పేరును, ముమ్ముడుతల కహపునుగలదానినిగా ధ్యానించి జపింపవలయునని ఉద్బోధించుచున్నాడు.

12. సామ్రాజ్యసిద్ధిని దేవియే యీయ వలతి యనుచున్నాడు. జగదంబా! శ్రీవత్సరమున వాని శరివారమెంత? అతని నిరి యెంత? సామాన్యరాజవంశమున బుట్టిన వాడే యైనను నీపాదములు గొలిచి నీమంత్రమును జపించుటనే కదా. విద్యాధరుల (దేవయోనులు) చేతను పూజింపబడు సార్వభౌముడై ప్రతాపాన్నత్యములతో వెలసెను అను తార్థాణము చూపెను.
13. శ్రీదేవ్యుపాసకుడే రాజయి పుట్టిననుచున్నాడు. జగజ్జననీ! ఈజన్మమున నిన్ను నిత్యమును శాస్త్రోక్తముగా మారేడు దశములతో పూజించువారలే ఆజన్మమున ఛత్ర చామరవజ్రాంకుశాదిభువరేఖలతో గూడివ కయిదామరలుగల భూపతులై పుట్టుదురు గాని యితరుల కట్టిభాగ్యమేల కలుగు ననునిశ్చయమును జెప్పెను.
14. బ్రాహ్మణులు పాలును, క్షత్రియులు నేతిని, వైశ్యులు తేనెను, శూద్రులు కల్లును పూజవేళ నివేదించి పరాశక్తిని తృప్తిపఱచినచో నిర్విఘ్నముగా నన్నికార్యములు సిద్ధించునని చాతుర్వర్ణ్యోచితద్రవ్యములను జెప్పినాడు.
15. “శ్రీగురుః సర్వకారణభూతా శక్తిః” అనుమాటను బలపరచుచు అమ్మా! నీ నుండియే విష్ణువు ఇంద్రుడు మున్నగువారు పుట్టి కల్పావసాసమున మఱల నీలోనే లయమొందు చున్నారు. అట్టి మూలకారణమగు నీవే మనచునకందని మహిమ గలదానవును పరమేశ్వరివని నుతించుచున్నాడు.
16. త్రిసంఖ్యకములయి జగమున వ్యవహరింపఁబడునవి యన్నియు నీస్వరూపమే యయి త్రిపురయను నామమును నీయందన్వయింప జేయుచున్నవి. అనగా త్రివర్గాత్మక ప్రపంచమంతయు నీవు గనుకనే నీకు త్రిపురయనిపేరు.

మూర్తులు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులు; అగ్నులు ఆహవనీయగార్హపత్య దక్షిణాగ్నులు; శక్తులు ఇచ్ఛాక్రియాజ్ఞానశక్తులు; జగములు స్వర్గమర్త్య పాతాళములు; మహా.....మాటలు తత్, త్వమ్, అసి; తారదీపములు అకార, ఉకార, మకారములు; పేదములు ఋగ్యజుస్సామములు; స్వరములు ఉదాత్తానుదాత్త స్వరీతములు; పవిత్రనదులు గంగాయమునాసరస్వతీ నదులు.

17. రాజసన్నిధిని లక్ష్మీదేవిని, యుద్ధమందు జయాదేవిని, మార్గమందు క్షేమంకరిని, అడవియందు శబరీదేవిని, భూతప్రేతపిశాచాదిభయమందు భైరివిని, మూర్ఖులందు త్రిపురాంబను, జలప్రదేశమును దాటునపుడు తారాదేవిని స్మరించు వారికాపదలు రావని శాస్త్ర స్వానుభవములను జెప్పుచున్నాడు.
18. శల్లీ! సకలదేవతలు నీవే కాని నీకంటె వేరెవరును లేరు. అని కవి తాత్పర్యము.
19. ఆ ఈడిః మొదలుగాగల ప్రత్యేకవర్ణములచేతను, రెండేసి వర్ణముల చేరికచేతను, మూడేసి వర్ణముల కూర్పుచేతను అటులే క మొదలు క్షవఱకును చేర్చి మార్చి పలుకుటచే

నేయే నామము లెన్నెన్ని యగుచున్నవో యవి యన్నియు నీనామములే వానికి నమస్కారము అనగా మాతృకావర్ణస్వరూపిణి - వాక్స్వరూపిణి శ్రీదేవియే యనుట.

20. దీని వివరణము నాతొలిపద్యమందే కలదు - మంత్రోద్ధారాదిక్రమముతోగూడిన యీ స్తోత్రము మిగుల ప్రశస్తమయినది. ఈ త్రిపురాస్తవమును నేననన్యమనస్కుడనై చేసితిని మీరును తద్గతమనస్కులరై పఠించి ఫలమొందుటనుచున్నాడు.

21. మహాకవి యయ్యును కాశిదాసుడు. "దీనియందెన్నో లోపములున్నవి; లేవు అను విచారము నాకక్కరలేదు, నేనశక్తుడనైనను భక్తిప్రేరణమే యీరచనకు మూలము గాన అమ్మా : నీభక్తులందఱు దీనిని పఠించురని నానమ్మకము." అని తన వినయమును శ్రీదేవియందు భక్తిని ఈశ్వరముచేదెలిపెను.

తనయందు లఘుత్వమారోపించికొని చేసినది కాపునను దీనికి లఘుస్తుతి యను పేరు చెల్లును.

చ ర్చాస్తవము .

1. నీకు మ్రొక్కువారికే చక్కదనము తాజ్యసంపద కవిత్వము అబ్బునని శ్రీదేవీభక్తి ఫలమునుమొందు సమాదాయముగా జెప్పుచున్నాడు.
2. మహాకవి నైద్యానుసంధానమును వినయమును భక్తిని చూపి సాధకుడహంకారదూరుడు కావలయు ననుచున్నాడు.
3. జన్మతీవ్రతాపము నడచునది తల్లీ! నీపాదభక్తియొక్కటే. అదే నానోట నీస్తుతిని జేయించుచున్నదని దేవీభక్తికే ప్రాముఖ్యమిచ్చుచున్నాడు.
4. భవసతీ! తల్లీ! ఈజగములను పన్నుట కాచుట క్షయింపజేయుట, ఒకప్పుడు మాయ జ్ఞానము నెడపుట ఒకప్పుడెడవకుండుట మున్నగుపనులు నీలీలలు. కారణము లేదు.
5. గౌరమ్మా! లేదామరవన్నెగలట్లు నిన్నెన్నువారిపై నీరటాక్షము పడుటచేతనే మదన బాణములకు జిక్కిన మదవతులు వారిని మోహితురు.
6. లఘుస్తవమందలి 12 వ పద్యభావమే ఇందును చర్చించినాడు.

7. దేవగణములలోనివారైన విద్యాధరులును మేరు పర్వతగుహలందు స్వస్థముగా గూరుచుండి కల్పలతాంతములచే పూజించి తాము వీణలు వాయించుచు తమ యాండ్రజేత నీ స్తుతిగానము చేయుతురు. అనగా నీవు దేవపూజ్యవనుట.
8. జగదంబా : నీపాదములకు మ్రొక్కి ధన్యులైన భక్తులే కవులగుదురు. వారికే నిర్మల తమ యశస్సు గలుగును.
9. భక్తులయెడ నీకగు ప్రేమయే లక్ష్మిని లలనలగు వశపెట్టు సిద్ధమంత్రము. అజ్ఞానమును చీకటిని మాపు పెందివ్వె.
10. అమ్మా : నీపాదములపై శిరములు మోపి దేవతాస్త్రిలే మ్రొక్కుదురు. అట్లులైన మర్త్యులమాట లెక్కా ?
11. సాధకునకు యోగదేశ తల్లి : నీతేజస్సు శిరమున నెలవెలుగుగాను, అజ్ఞయందు ఇంద్ర ధనుర్వర్ణముగాను హృదయమున నిప్పుకణములవలెను గానవచ్చునని స్వానుభవము.
12. కవితాసిద్ధిగోరు భక్తుడు పరాశక్తిని చంద్రకాంతివంటి కాంతిగల సరస్వతిగా గాంచి యుపాసించినచో వాని నోట అమృతప్రవాహమువలె మృదుమధురవాక్కులు మేరలేక వెడలు ననుచున్నాడు.
13. ఆ కుండలినీ పరాశక్తి తేజము లక్క నీరువలె నేలయంతట గ్రమ్మినట్లును. కుం
14. కుమదుమారము గ్రమ్మినటులును క్షణ కాలము ఉపాసించువాడు స్త్రీలకు నవమన్మథుడే యగును. అని మాదనప్రయోగమును జెప్పినాడు.
15. “శ్రీగురుః సర్వకారణభూతా శక్తిః” అను వీరశాక్తుడు గాన అమ్మా : నీవు ధరించిన చంద్రుడును. పురాణపురుషుడును. శివశరీర్ధారమును నీవే పరిమాత్యయని చెప్పక చెప్పుచున్నవి. (ఇందు నాలగవ పాదము తత్త్వమని యను మహావాక్యము సర్ధమును జోధించు చున్నది.) కవి చెప్పుచున్నాడు.
16. జగన్మాతవగు నీవు సత్వాదిగుణాశ్రయముతో ఏ రూపును గొన్న జగద్గురుండగు శివుడు ఆ రూపమునే ధరించును. రజోగుణాశ్రయమున నీవు సరస్వతివైన అతడు బ్రహ్మ యగుచున్నాడు. సత్త్వగుణముతో నీవు లక్ష్మివైన అతడు విష్ణువగుచున్నాడు. తమోగుణముతో నీవు రుద్రాణివైన అతడు రుద్రుడగుచున్నాడు. అనగా ఈ రూపము లన్నియు నీవే యని. నీవే సృష్టిస్థితిలయకారిణివని నిర్ధారించుచున్నాడు.
17. చంద్ర కిరణ సమూహకాంతివలె విన్ను నిష్కలుష మనస్సుతో ధ్యానించువాని కప్పుడే ప్రశస్తమైన. స్థిరమైన వాగ్విలాసము నిత్తువమ్మా : యని సారస్వతాప్తిధ్యానవిధిని జెప్పినాడు.

18. శాస్త్రోక్త ప్రాణాయామ సహితముగా కుండలినీ పరాశక్తిని లేపి సుషుమ్నా మార్గమున గొంపోయి యాజ్ఞముందు ఎట్ట తామర చాయగల దానిగా ధ్యానించువానికి లోకులెల్లరు అగవడుదురు.
19. క్రొత్త బక్కనీటి రంగున వెలయు నిన్ను బాల సూర్యబింబమున ధ్యానించుట శ్రీవశీరణ విధి యనుచున్నాను.
20. ఇది కవితాసిద్ధి ధ్యానము సుస్పష్టము.
21. అనఘాత్మలైన భర్తల హృదయమును పీడక సర్వాపదలను బాపుదువు.
22. పుటముపెట్టిన బంగారు పన్నెగలదానవుగా నిన్ను ధ్యానించు నా పాపములు పోవనియు జన్మ బంధము వీడనియు నాకు బెంగ లేదనుచున్నారు. ఇచ్చట జారత్వాది దోషము లచే మహాకవి చెఱనుంపబడినట్లును దేవిని ధ్యానించి విడివడినట్లును కొందఱు చెప్పుట తప్పే యని నా యూహము.
23. నీవే యిన్ని పేళ్ళతో వరలుచున్నావు. శస్త్రీ! యనుచున్నాడు.
24. షడ్వికార రహిత బ్రహ్మ స్వరూపివైస సీవు భర్తల కోర్కెలనుదీర్చి అజ్ఞానమును హరించి మోక్షమిత్తువు.
25. సదాశివుడను పీతముపైనుండి శ్రీచక్రార్చ్యయగు త్రిపురసుందరి నిందు వర్ణించు చున్నాడు. గణపతి, భైరవుడు, రతి మన్మథులు ప్రక్కల గొల్చుచుండ, అనంగ కుసుమ, అనంగమేఖల, అనంగమదన, అనంగమదనాతుర అను నల్వరు పొగిగాది దిక్కులను, అనంగరేఖ - అనంగ వేగిని - అనంగమాలిని యను నల్వరును ఆగ్నేయాది విదిక్కులయందును ప్రాచక్షిష్యా క్రమముననుండి (ఈ యెనమండ్రు శక్తులు నుండు అవరణమే ఆష్టారము, దీనికే సర్వ సంక్షోభణ చక్రమందురు. ఇక్కడ పూజింపబడు త్రిపురసుందరి కే గుప్తతరయోగిని యందురు) సేవింపగా త్రిసిద్ధులును (దివ్యోఘ - మానుషోఘ - సిద్ధోఘ) అనువానిలో సిద్ధోఘమునందు శ్రీజ్ఞానానందినాథ శ్రీసత్యానందనాథ శ్రీపూర్ణానందనాదులే త్రిసిద్ధులు.
- చుట్టునుండగా కడిమితోటయందు వసించు త్రిపురసుందరి నన్నేలు గాక యని శ్రీచక్రార్చనవేళ నొకప్పుడు చేసిన ప్రార్థనము కావచ్చును.
26. ఇదియు శ్రీ మాదన ధ్యాన విధి.
27. జగన్మాతా! నీవు నాకిచ్చిన యవయము లెప్పుడును నీ సేవకే యగునట్లు చేయు భారము నీదెసుమా యని నిరహంకారుడై వేడుచున్నాడు.

28. తల్లీ! నీ మంత్రమండలి క్లిం ఓటము కామదైవతము. దానిని వికసించిన దానిమ్మహా
రంగు దానిగా భావించుచు నీకంటె సది వేయికాదు నీ స్వరూపమే యని ధ్యానించువాడు
కురూపి యైనను అందకలైతికు నవమస్మయముగా గానవచ్చునట. ఇది శ్రీ వశీకరణ
ధ్యాన నిధి.
29. సర్వ చేవతావంద్యపు సర్వాంతర్యామినివి, జగన్మాతపు, నీకు మొక్కులు.
30. ఇందు చర్చాస్తవ పతన శ్రవణ ఫలమును తెప్పినాడు.

మ ట స్త వ ము

1. ఆనందభరితుడై యింద్రుడు దేని పూదంశలతో పూజించెనో, ఏది మహిషాసురుని తల
దొక్కెనో, ఏది బంగరుటందె చప్పుటలచే రమ్మయైనదో అట్టి యంబికా పాదపద్మమే
మాకు సర్వకార్యజయము నిచ్చుగాక యని శన యభీష్ట చేపరచైన మహా కాళీ ప్రార్థ
నమునే చేయుచున్నాడు.
2. నానావతారములు దాల్చిన తల్లీ! సంసార తాపముచే కలగిన మము గాపాడుము.
“అన్యథా శరణం నాస్తి” నమస్కారమని దేవి యైశ్వర్యము మగ్గడించినాడు.
3. అమ్మా! నీ దాసునకు రాజులును దాసులౌదురు. దేవ సంఘమును వశమగును. నీను
గొనియాడువాడే లోకులచే గొనియాడిబడును. నిన్నారాధించు వానికే నారులు వశ
పడుదురు. అని అంబాసేవ సర్వవశీకర మనుచున్నాడు.
4. ఉపాసనయందు సాధకుడు ఒడలు తెలియని తీవ్రత వొందవలయును. అట్టి వాని
కెల్లట వశులగుదురనుచున్నాడు.
5. త్రిపురసుందర్యాపాసకుడు అందము చెడిన ముడుసలియైనను అందకత్తెలు వానినే
కోరుదురట.
6. నిను సదా నేవించువారికి జనవశీకరణము వింతకాదు. నీ యుపాసకుల కసాధ్యము
లేదనుచున్నాడు.
7. ఓ తల్లీ! ఈశ్వరశబ్దము నీ భర్తయైన శివునకు శక్తి శబ్దము నీకును చెల్లుచుండగా
నీ యాశ్రయలనంటిన వ్యాధు లెందుకు డుల్లవు. నీ కోప రహిత దృష్టియే సర్వ వ్యాధి
హరమని - తానెపుడో వ్యాధి గ్రస్తుడైనపుడు చేసిన స్తోత్రముగా నున్నది.

8. కర్మ వశమున వ్యాపి గర్వితుడైన భక్తుడు తెల్లని కాంతితో దివ్యై కాంతివలె రాజించు చున్నట్లు శ్రీ దేవిని చంద్రఖంబము నకును తెల్ల తామరనుండి యమృతము చిందుచున్న దానివలె ధ్యానించిన సర్వవ్యాధిహరము సర్వాపన్నివారకమని స్వానుభూతిని జెప్పినాడు.
9. అర్చితాపహర సంపత్కర ధ్యానవిధి:— శ్రీ దేవి చంద్రఖండములతోను, అమృత పూములతోను, మంచు గడ్డతోను, పాల సంద్రపుటలలతోను, జేయబడినదా యన్నంత ధావళ్యము గలట్లు ధ్యానింపవలయును.
10. ఓ కుండలిసీదేవీ! నీ స్థానమైన మూలమును వీడి మిన్నుమిన్నుమని మీదికి లేచి సుషుమ్నా మార్గమునుబట్టి పోవుచు స్వాధిష్ఠానాది గ్రంథులను దాటిపోయి లలాట మధ్య మందు నిరుపమానమగు నీ రక్త వర్ణముచే లోకములు ముంచునట్లు ధ్యానాధ్యాసము చేయువాడు సకలలోక మోహకుడగును. ఇందు “గ్రంథిపంచక భిదమ్” అను నపుడు (1) జీవేశ్వరులు వేటనుట (2) దేహమే నేననుకొనుట (3) స్థూల సూక్ష్మకారణ శరీరములందు వర్తించువాడు తానొక్కడే యయ్యును వేటనుకొనుట (4) కార్య కారణము లొకటి యనుకొనక వేటనుకొనుట (5) కారణమైన బ్రహ్మముకంటె భిన్నమైన ప్రపంచము సత్యమనుకొనుట ఈ భ్రమములే యనెడి 5 గ్రంథులను విడ గొట్టి యనియు చెప్పవచ్చును.
11. కుండలిసీదేవి సుషుమ్నా సంచారము చేయునపుడు లత్యుక నీట ముంచిన తామరతూటి దారమంత సూక్ష్మగా బైకి లేచుచున్నటులు ధ్యానించుటయు సర్వవశీకరణవిధి యను చున్నాడు.
12. నీవే మంచువలె చంద్రుడువలె ధవళకాంతుల దొప్పు సరస్వతివి. నీవే కదంబ పుష్ప మాలాలంకృతవగు త్రిపురసుందరివి అని మఱించుచున్నాడు.
13. కవిత్వాన్తి ధ్యానము శివ పద్యమును జూడుడు.
14. నీ పాదభక్తి భోగకరి, అపద్ధరి, వ్యాధిహరి, సుఖకరి యని స్తుతించుచున్నాడు.
15. శాంభవీ! నీ ధ్యానము, నీ జ్ఞానము, నీ కీర్తనము, నీ గుణశ్రవణము శ్రీకరములు జయ ప్రదములని స్తుతించుచున్నాడు.
16. అమ్మా! నీ స్మరణము దుఃఖహరము. నీ స్తుతి యశస్కరము. నీ యర్చనము సర్వ సిద్ధిప్రదము. ఆత్మ సమర్పణము యోగభాగ్యప్రదము. అనగా శ్రీమాతను స్మరించి నుతించి యర్పించి యాత్మార్పణము చేయుదువేని ఇహపరముల సాధించినవాడవగుదు వని యుద్ఘోషించుచున్నాడు.
17. చండీ కాళీ నామముల విరగు శ్రీ దేవీ స్మరణము మృత్యుంజయము.

18. తల్లీ! నీ పాదధూళి, కర్మఫలరూపముగా మా నొసటను బ్రహ్మ వ్రాసిన వ్రాత లెంత చెడ్డ యైనను మంచివానిగా మార్చి లక్ష్మీకరములగును. అనగా శ్రీ మాతృ పాదసేవచే నెంతటి దరిద్రుడైనను లక్ష్మీవంతుడగును.
19. అజ్ఞానులారా! కాయక్షేకసాధ్యములేయైన కృత్రిమాద్రావణాది వ్రేళ్ళములు, ఇల్లు గుల్ల చేయు దిక్షిణలు పెట్టినగు యజ్ఞములు మానుకొని భగవద్భక్తియే యున్నచో భగవతి పాదములనే నేవింపుడు. రాజ్యలక్ష్మి మీముందు పర్వెత్తునని - క్షేకధనవ్యయములు లేని దేవ్యుపాసనమున నిహపరములను బొందుడని యుద్బోధించుచున్నాడు.
20. యథార్థ భక్తుని ధీరతాస్వాతంత్ర్యములెట్టివో ఈ పద్యమున గనుఁడు.
21. అమ్మా! జననమరణ సంతాపము దొలగింప అమృతనదివి. నీవే కనుక నీకే నమస్కరింతును. అనుటచే దేవియే శాశ్వతసచ్చిదానందదాయని యని తేల్చినాడు.

అంబాస్తవము

1. అనాదియైనది, బగదారంభకాలము మునులును, వేదశత్రుజ్ఞులు జీవోపాధి నివారకయైన జ్ఞానస్వరూపయనియు నేయమ్మను బ్రశంసించుచో యా శివవామాంగార్థాకృతియైన స్వయంప్రకాశదేవియే నాకు దిక్కు. మఱి యితరము లేదని ప్రపన్నుడగుచున్నాడు.
2. తల్లీ! ఎంత వాచాప్రాధి గలవాడయినను నిను నుతింపనిచో ఆ శక్తి వ్యర్థము. నా వాక్కులు ప్రార్థనలు గాచున్నను బిడ్డలమాటలు తల్లినివలె భర్తవత్సలవగు నిన్ను దనుపక పోవు. అని యహంకారమూర్ఖుడై వినయమును జూపుచున్నాడు.
3. అమ్మా! చిదానందామృతమే నీ స్వరూపము. సద్గురూపదిష్టసమయమార్గమున భజించు భాగ్యవంతులు షడాధారచక్రానుసంధానమందు నిన్ను వ్యోమబిందు నాదకళా వాగ్భరతనూ మాతృకారూపిణినిగా గాంతురు. సమయాచారము గురుకటాక్షమున గలుగు మహా వేదాఖ్యసంస్కారము. మహానవమినాడు మూలాధారమునుండి లేచిన కుండలినీదేవి మనీషూరమున ప్రత్యక్షయగు నపుడచ్చట నిలిపి పాద్యాది భూషణాంతమగు నుపచారములచే పూజించి, అనాహతమునకు గొంపోయి తాంబూలాంతముగా అర్చించి, విశుద్ధ చక్రమునకు గొంపోయి చంద్రకళారూపరత్నములతో పూజించి, సహస్రారమునకు గొంపోయి సదాశివునితో జేర్చి తటివైచి మరల భగవతి మూలాధారకుండమందు ప్రవేశించువఱకు సమయము నిరీక్షించుట యనునదే సమయాచారము. (2) దహరాకాశవ

కాశమును శ్రీ చక్రమును ఛావించి చేయు పూజచే సమయాచారముని యొక మతము. (3.) పరిష్కరకననిసనిన సనత్కుమారాఖ్య తత్ర పంచకమునకు సమయముని పేరు. అందు జెప్పబడిన యీశాసన విధికే సమయాచారమందురు. (1) శివునితో సామ్యము నొందుట సమయము. సామ్యము అదిష్ఠాన, అనుష్ఠాన, అవస్థాననామ, రూప, ముందు శివునితో బొందును గాన సమయాదేవి ఆమె పూజ సమయాచారము.

4. భక్తి ప్రాబల్యముచే మేలుపులకింప, అనందాశ్శువు లొలుక, గిర్లపస్వరము పెడల నీపాద భాసము చేయువారలే ధన్యులని స్వానుభవముందెలుపుచున్నాడు.
5. లొల్లింటి తపోబలముగల ఒకానొక పుణ్యాత్మునకే నిన్నుతించుట, నీకు మ్రొక్కుట నీకే చిత్త సమర్పణము చేయుట యను భాగ్యమబ్బు ననుచున్నాడు.
6. శాస్త్రయోగి పద్మాసనగతుడై గుదాకుంచనముచేసి వాయువున కూర్చుంటి గదిగించి కుంభకమందే మనసుగలవాడై యుండ, స్వాధిష్ఠానగతాగ్ని జ్వలించి మహిమూర మందలి తేమ నార్చును. అందుచేతను వాయుస్ఫుల అహారముచేతను మూడున్నర చుట్లతో కులకుండమను మూలాధార కుహరమున నిద్రించు సర్పాకారయగు కుండలినీ శక్తి మేల్కొని చప్పున లేచి సుషుమ్నా మార్గమున ఓర్చి, విష్ణు, బ్రహ్మ, గ్రంథులను షట్కమలములనుదాటి పహస్య దళకమలమున శివునియోగూడి మోచించును, అదియే పరావస్థ యందురు.

ఈ స్తుతినే సౌందర్యలహరి యందు శ్రీ శంకరులు "సుధాధానాసారైః" అను శ్లోకముతో చేసిరి.

అమ్మా! ఆ విధముగా సహస్రారమునుండి యమృతమయంబునైన నీ పాద నిర్దేజన జలములలో నీ భక్తుని శరీరమును దడిపి నీ తావును నీవు చేరుదువు.

7. ఇందు కానుదహనకిఫ సూచించి అందా కటాక్షము చేతనే అనంగుడై మనుటచేత రతికి వైధవ్యదోషము పట్టలేదనుట, దేవ్యుపాసనపరమైన శ్రీలకు వైధవ్యము గలుగ దని యుత్పేక్షించి చెప్పుచున్నాడు.
8. నిర్గుణ, నిర్వికల్ప, నిరీహ మైన శివ బ్రహ్మమునకు మహామాయవైన నీ చేరికచేతనే నామరూప క్రియాదులేర్పడి శంకరుడని, చంద్రశేఖరుడని, మృత్యుంజయుడని అందఱు కొనియాడుటయొనని దేవీ మహిమను స్తుతించినాడు.
9. శివుని యవలక్షణములన్నియు నీ పరిగ్రహము చేతనే శోభించినవనుటచేత శ్రీ హర్య భజనమున భక్తుని యవలక్షణములు ముగళములగునని భావము.
10. మహా ప్రళయమున రుద్రుడు జగముల నుపసంహరింప భైరవ తాండవము చేయు చున్నను నీ చల్లని చూపుచేత తాండవోగ్రీతపోయి నిధిల రక్షచేయు లాస్యముగా

మాటును. అనగా నీవే జగద్రక్షకివి. మగవాని నృత్యము తాండవము. మగవ
నృత్యము లాస్యము.

11. శైవాగమోర్త భవదుపాసనమే జన్మరాహిత్య సాధనము. దానికి సిద్ధయయే సాధనము.
అదిలేక గురుడ్రాక్ష మబ్బుడు. అదిలేక శ్రీ విద్యా దీక్ష గలుగదు. అది కల్గినగాని
బంధము వీడి నిత్యసుఖి కాజాలడు. అని సిశ్చయార్థము.

12. ఇందు కామిని మోహనవ్యానవిధిని తెప్పినాడు.

13. సీపు శిరమునందు నిల్చి చేతులతో అమృతిము జిల్చుచున్నట్లు ధ్యానించుట భవహారము
ఇదే భవహారమృతేశ్వరీ వ్యానవిధి.

14. లోక పూజ్యకవితాన్తికై పద్మాసనమందు శరత్కాల చంద్రకాంతితో దగి 4 చేతులందు
క్రమముగా అమృతకలశము, ఘృతకము, స్పటికాక్షమాల, జ్ఞానముద్ర గలట్టుగా
సాకార ధ్యానముంజేయవలయునని యనుభవము తెల్పినాడు.

15. ఇది వనదుర్గావ్యానవిధి. గురిజనరిసారు = గులివి. ధృపూసదండల యందము; గోము
కేస్తు = సుకుమార హస్తములు;

16. అవతారమూర్తియైన పార్వతి చెలులు చనవున కేలి మాటలాడివను చిటునప్పులోనే వారి
ననుగ్రహించినది వారును దేవి పారమ్యము నెరింగి తమ మౌఢ్యమునుపిడి ధన్యలైరి.

17. అమ్మా! నీ స్వరూపానుసంధానము దక్క నీ మాయ నతిక్రమించు. మార్గము లేదని
నపుడు, నీ మాయయే యపార సముద్రము, ఈ జగములందు వెడలుబుగ్గలు, పంచ
భూత తన్మాత్రాది తత్త్వములు అలలుగా రూపించుచు, తల్లి! నిను నమ్మి కొల్పిన
నీ మాయ నతిక్రమించుట యేమి వింత యనెను.

18. భావము సుస్పష్టము.

19. మోగాను సంధానపరులైన శివయోగులు అతర్ముఖులై 12 దశముల సంపితక్రమల
పండు అనందస్వరూపణివై నాదపరిణామమునందిన నిన్నును తిండినపుడు గగుర్పాటులో
మోదదాష్పములు విడువకుందురా? యని కవి స్వానుభవము.

20. సృష్టి యందలి సర్వసారము నీవే తల్లి! యని దేవి సర్వసత్తనుగ్గడించినాను.

21. "భీషో స్మాద్వాతః పవతే. భీషోదేతి సూర్యః" ఇత్యాది శ్రుతి వాక్య సారమిది.

22. అవ్యక్తస్థుగా నున్నపు డవాఙ్మానసగోచరపు. వ్యక్తవైనామ రూపములలో దశకానమిచ్చి
నపుడే నిన్నులింప మాకు సుకరము. ఆన దేవియే కారణ కార్యరూప యనుట.

23. తల్లీ! కేవల భోగానందములే నీవు నేవించిన వారలను లక్ష్మీ వేయి విధములుగా నేవించును. దేవలోకభోగము లనుభవింపగలరని నుతించెను.
24. పశువులసమూహముల జీవులును నీ మాయకణినులై సంసార తాపము నందుచున్నారు అది యడించుట నీ చేతిచే. సూర్య సంతాపము సూర్యుని వల్లనైన వాన చేతనే యడగ వలయునని, ముక్తి పొందవు నీవే మనుచున్నాడు.
25. నిర్గుణ నిత్యశుద్ధ బుద్ధ సచ్చిదానంద స్వరూప శివ బ్రహ్మముయొక్క త్రిశక్తులు, పరతర స్వరూపము, ప్రేరక చైతన్యము, సర్వైశ్వర్యములును మహా మాయవగు నీవే తల్లీ! యని దేవి పారమ్యమునే తెలిపినాడు.
26. జగదారంభములైన పాంచ భౌతిక సంపదలకన్న నెంతో ప్రైజడినది. నీ ప్రాభవముని యిందును దేవి పారమ్యమునే ఉగ్గడించినాడు.
27. అమ్మా! నీ చరణసేవానందము మనసున కందనంతకాలమును భేదవాదములు అనెడి పిశాచములు మతవాదులను దాదించుచునే యుండిననుచున్నాడు.
28. అమ్మా! హవ్యములచే దేవ మార్గమును, కవ్యములచే పితృమార్గమును బొంది పుణ్య లోకములలో దిగుగుట యనెడిది లేక శ్రీ రాజరాజేశ్వరివైన నిన్ను బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రేశ్వర సదాశివులనెడి (పంచప్రేతలు) కారణ బ్రహ్మలే యాసనముగా గలదానవుగా, అనగా వారిని మీడిన పరాశక్తి వీవేయని నమ్మి ఇతరానపేక్షంబగు నీ యనుగ్రహముచే నుత్సవమొందువారు కొలదిమంది మాత్రమే. అని శ్రీ దేవి పారమ్యమునుగ్గడించినాడు.
29. ఇందును దేవి పరమైశ్వర్యమే ఉగ్గడించెను.
30. ఓ కుండిలినీదేవీ! నిన్ను షట్చక్రములను దాటించునపుడు లయకాలానలాక్షణకాంతి గలదానవుగాను సహస్రారమునుజేరి యమృతమును గురియించు దానవుగాను నెంచి, యిక సరూపాను సంధానమందు సకల జగత్పృష్ఠంబగు స్తన్యమిచ్చు స్తనములుగల చామనమేని తల్లిగాను ధ్యానించు శివయోగులు జగత్పూజ్యు లగుదురనుచున్నాడు.
31. శ్రీగురుః సర్వకారణభూతా శక్తిః యను శ్రుతినే బలపఱచుచున్నాడు.
32. తల్లీ! నీ స్వరూపము దుమాహుము. అనిర్వచనీయము. గాన నీ లీలామూర్త్యను సంధానమందే నాకుంబ్రేమ. నన్నదే కడతేర్చునది గాన నీ శ్యామలాండా రూపమునే యిహపర సుఖదాయకమని మన్నించు నాకు దానినే సంతతము కనుల బెట్టుము. అని తుది ప్రార్థనము చేసినాడు. కావుననే కాశిదాసుడు.

స కల జ న నీ స్త వ ము

1. దేవీ : భవరాపవినాశినీ : పండితులు సైతము నీమాయ నెరుగలేక పరస్పర కలహములకు తోచిడి. తువ్వసుఖములు కోరుచు తత్ఫలముగా జన్మపరంపరలబడి చెడుచున్నాడు. నీవే దిక్కని నమ్మి నీకు మ్రొక్కు నన్నుమాత్రము నీ మాయలో ముంచక కాపాడుమా యని మ్రోర్చుచున్నాడు. ✓
2. అదాజ్ఞానసగోచరపు, సచ్చిదానందస్వరూపిణీవి, నల్లకల్వవన్నెగలదానపు, జగల్లో షర స్తస్మిధరిస్త సధారముచే వంగిన నక్షము గలదానపు, శివపూజ్యపు, మంజులలేటిః స్వరూపిణీవి, ఆయిర నీకు ననుస్కారము.
3. జగదండా : ఆద్యంతరహితవై శివునకభిన్నవయ్యును శివు భార్యవగుటయు, సకల జననివయ్యు కొండకూతురవై పుట్టుటయు చూడ నీభవనాటరము నాడించు నీవిలాసమే కిదా.
4. శివుడు తనభర్తయైన యత్తునునకు పాశుపతాస్త్ర మిచ్చి రక్షింప దలచి కిరాతవేషము దాల్చినపుడు తానును మగని బోయవేషమునకు దగు బోయతవేషమును దాల్చి చెమ్మటలు గ్రోమ్మునటులు మగని బెంబడించిన నిన్ను (వనదుర్గను) సేవించెదను.
5. మహారవి మానసబోధ నెపమున దేహముయొక్క క్షణభంగురత్వమును దెల్పి సకలజననీ పాపసేవయె అమృతత్వము (మక్తి) నిచ్చునది యనెను.
6. శ్రీదేవి యోగిమార్గారాధిత యగునపుడు గ్రంథులనాటిటిని పెద్ద మెరుపులకాంతిలో మీటు నిసియు అక్షాసహస్రారములకుం బోవునపుడు అమృతము జిక్కు చంద్రాకాటాపము నొందుననియు అట్టి దేవీదర్శనము మహానుభావులకే యగునన్న యనుభవముంజెప్పెను. ఈ మాటయే సాందర్భికహరి యందు శ్రీ శంకరగురువులచే “తట్టిరైభాతస్వీం” అను శ్లోకమున చెప్ప బడినది.
7. కుండిలినీ పరాశక్తి సుషుమ్నారోహణముంజెప్పి మ్రోర్చుచున్నాడు, పద్యము సుస్పష్టము.
8. ప్రళయసూర్యకాంతివంటి కాంతిగల్గు నిన్ను షట్పరములందు ద్యానింపఁగల్గు వారలకే శాశ్వత శివపద మీయఁగలవు. ఆ యోపితలేక నిన్ను నల్వకల్వలకాంతి గలదానపుగాను జగల్లోషణ సమర్థస్తనధారమున వంగిన దానపు గాను ద్యానించినను అదే ఫలమును చున్నాడు.

నొందుచున్నాడు. ఇదిట్లుండ శివునిలో నీవు సగమునుట మరియుకాదు. ఇప్పుడు శివునిలో రిభేదకల్పనము చూపినాడు. ఈ మాటలలోనే “విషశక్త్యా యుక్తో యది భవతి” యను ప్రథమ శ్లోకములో శ్రీ శంకరాచార్యులవారు సామర్థ్యహారి రచన కుపక్రమించిరి.

36. సుస్పృష్టము.

37. షట్పత్యైకమలమందలి కర్మకర్త సుప్రసిద్ధమైన ఓంకారపీఠమునందుండి కుంజరిని నుండియే నిరంతరప్రసక్తి గలదియు శ్యామాకారయు బగిల్చోషక స్తనధారియుచే వంగినదియు నైన సకలజననినే సంతతము సేవింతునని తనవిధిమతయగు శ్యామలాంబునే స్తుతించినాడు.

38. శివుని యష్టమూర్తులందు అష్టవిధములుగా ఏ యొక్కకైయే ప్రకాశించుచున్నదో, లాను వస్పరువుచే క్రుంగిపోవుచున్నను తన రూపమైన విశ్వము నే శక్తి మోయుచున్నదో ఆ సకలజననియే నను రక్షించుగాత మని ప్రార్థించుచున్నాడు.

శుద్ధి పత్రిక.

పుట.	బంతి.	తప్పు.	ఓప్పు.
1.	3	హస్థితామె	హాస్థితా
	4	చింద్యా	చింద్యా
	5	ఓనస్సు	ఓనుస్సు
2.	1	దృషాట్య	దృష్టావ్య
	5	దెవ్వకేని	దెవ్వ(దేని
	10	రశ్మే	రశ్మే
	16	దాంతనా	దాతనా
	17	ప్రవృత్తి	ప్రవృత్తి
3.	5	దోజ్వలాం	దోజ్వలాం
	9	వీవల	వీవల
	14	తీమృత	తీమమృత
	24	ప్రకురంగ	ప్రస్త కురంగ
4.	4	నైర్యం	నైర్యం
	9	స్వఙం	స్రఙం
	19	ద్యారర	ద్యారర
	25	బిల్వీదళో	బిల్వీదళో
5.	25	నగ్నులన్	నగ్నులున్
6.	24	భైరవ	భైరవ
	25	ప్రతతి	ప్రతతి
	30	త్యనన్య	త్యనన్య
	32	ద్వార	ద్వార
10.	7	ఓక్కొక్క	ఓక్కొక్క
	17	పృథీ	పృథీ
1.	17	దేవీ	దేవి
2.	3	నిర్వరస్య	నిర్వరస్య
	11	వశ్యతి	వశ్యతి
4.	26	కమితేతి	కమితేతి
5.	28	వ్యసనితా	వ్యసనితా
8.	9	కషణ	క్షణ
	28	తద్భక్తా	తద్భక్తా

పుట.	బంధి.	తప్పు.	ఓప్పు.
20.	18	వ్యాధీన్	వ్యాధీన్
22.	6	వచింప	వంచింప
25.	8	దెఱుంగును	దెఱుంగు
26.	20	చార్కిక చక్రవర్తి	తార్కిక చక్రవర్తి
27.	8	హాసము	హాసము
	13	బ్రహ్మాండ	బ్రహ్మాండ
	20	దృశ్యనే	దృశ్యనే
28.	4	స్వాత్	స్వాత్
	22	యూహకుమాటకు	యూహమునకు
		నందరావు	మాటకందరావు
29.	13	రూపమున్	రూపమున్
	27	కల్ప	కల్ప
30.	21	లానిల	లానల
31.	7	పూటమున	పూటమున
36.	26	కవిశయన్	కవిశయన్
	28	ప్రవిశతిః	ప్రవిశతి
37.	1	షడాధార	షడాధార
38.	1	తదను	తదను
	15	జనిత్రవి	జనిత్రవి
41.	22	రూపయా	రూపయా
	32	నీయడనె	నీయెడనె
43.	1	యత్నత్పత్రిం	యత్నత్పత్రిం

మనమ ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనావర్గిక

పుస్తకం పంఖ్య	TPLA111B136
పుస్తకం పేరు	దేవి పంచస్తవి
తారీఖు	26/10/24
ముందు అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	no
మొత్తం పేజీలు	105
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
భాగ పేజీలు	V 6, V 1, 4, 8, 32, 44
లేని పేజీలు	No
తయారు చేసినది	Veda Vathi
పేజీలు విడదీసినది	Veda Vathi
స్కాన్ చేసినది	Haseema
పరిష్కరణ చేసినది	pragathi
పేజీలు పరిశీలించినది	
ప్రయోగం చేసినది	
ప్రయోగం చేసినది	
పరిష్కరణ	9000